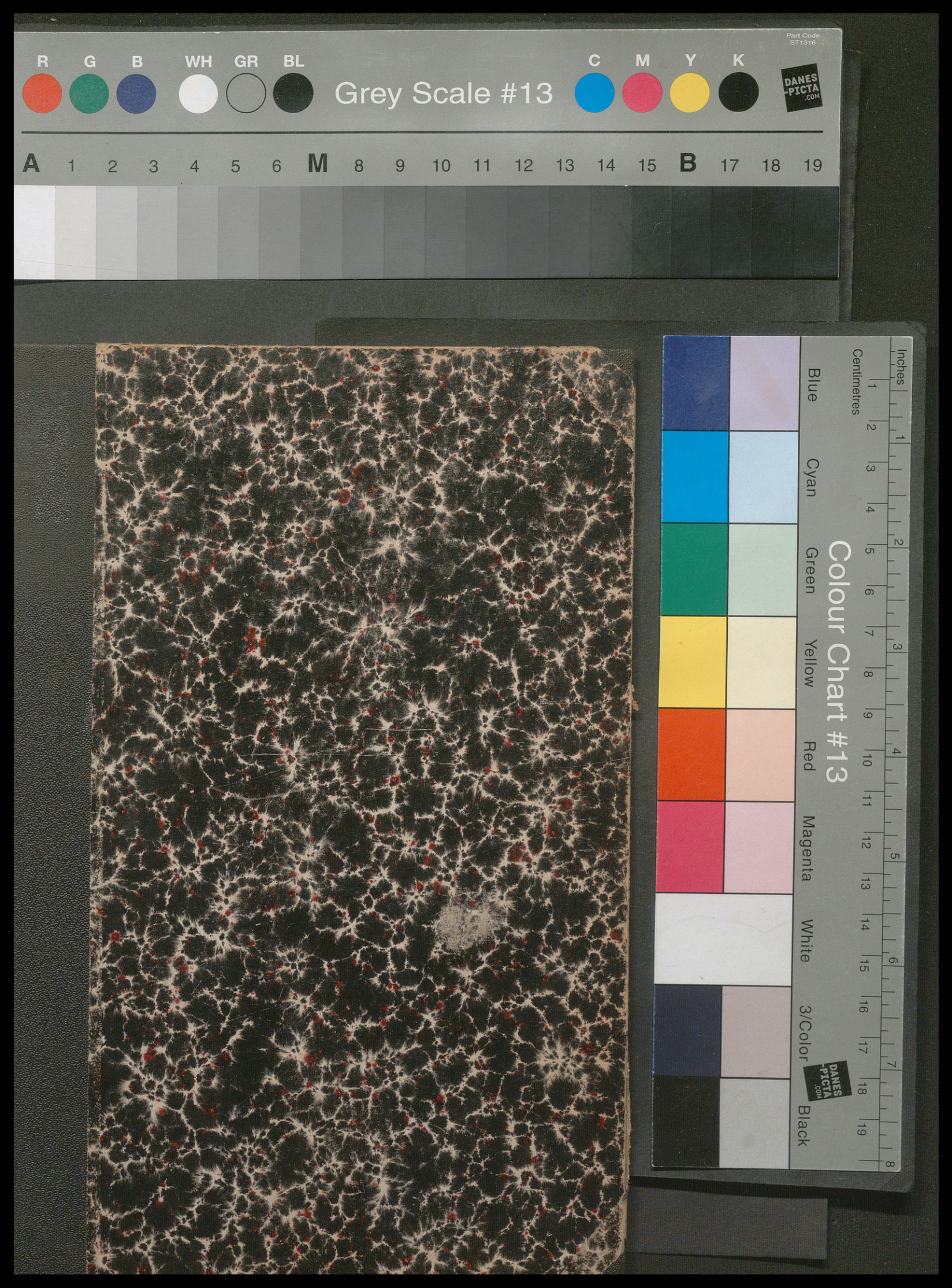

R G B WH GR BL
Grey Scale #13
C M Y K
Part Code ST1316
DANES-PICTA.COM
A 1 2 3 4 5 6 M 8 9 10 11 12 13 14 15 B 17 18 19
Colour Chart #13
Blue
Cyan
Green
Yellow
Red
Magenta
White
3/Color
Black
Inches
Centimetres
DANES-PICTA.COM

PRAWA PAŃSTWA POLSKIEGO

Ogr. 3-19-57/2

PRAWA
Państwa Polskiego

Redaktor

Prof. Władysław Leopold Jaworski

Zeszyt IX.

Waluta i kredyt

Wydał

Prof. Adam Krzyżanowski

KRAKÓW 1921
NAKŁADEM KRAKOWSKIEJ SPÓŁKI WYDAWNICZEJ

B.G.K. M.T.
KRAKÓW

31951/2

ODBITO CZCIONKAMI DRUKARNI LUDOWEJ W KRAKOWIE

Rzecz o walucie w Polsce jest zrozumiała jedynie w związku z pożyczkami, zaciąganemi przez Państwo Polskie. Już przed wojną przeważała praktyka, wykluczająca bicie pieniędzy papierowych wprost na rachunek państwa. Zauważono, że publiczność chętniej przyjmuje banknoty, wydawane przez banki prywatne, a pokryte wierzytelnościami, pochodzącemi z obrotu towarowego, dzięki czemu banknoty przedstawiały większą wartość, niż pieniądze papierowe, pozbawione dobrego podkładu. Właśnie dlatego władcy państw wpadli na pomysł puszczania w obieg pieniędzy papierowych pod maską banknotów. Z chwilą wybuchu wojny rządy przeważnie poszły tą drogą. Zaciągały pożyczki w bankach emisyjnych, uprzywilejowanych, bo posiadających wyłączne prawo bicia banknotów. Banki udzielały pożyczek, pomnażając niepomiernie ilość banknotów. Niemcy, chcąc ograniczyć emisję własnych banknotów, tworzyli w krajach okupowanych podczas wojny specjalne instytucje emisyjne. W Królestwie powołali do życia „Polską Krajową Kasę Pożyczkową", puszczającą w obieg marki, gwarantowane przez Rzeszę. Po usunięciu Niemców z Królestwa, nowopowstały Rząd polski oddziedziczył po nich „Polską Kasę Pożyczkową" i po dziś dzień używa jej dla podobnych celów, dla których Niemcy ją stworzyli.

Zaciąganie pożyczek w Kasie przez rząd daje asumpt do wybijania marek polskich, stanowiących obecnie naszą walutę czyli ustawowy środek zwalniania od zobowiązań. Zestawiając przepisy ustawowe o walucie, należało przedewszystkiem uwzględnić statuty Kasy i ustawy, zezwalające rządowi zapożyczać się w Kasie. Uznałem za wskazane zebrać w jedną całość przepisy o walucie i o wszelkich pożyczkach państwowych, nie ograniczając się do uwzględnienia pożyczek, zaciąganych w Kasie. W ten sposób uzyskałem możność bardziej wyczerpującego zobrazowania kredytowych interesów państwa. Za uwzględnieniem wszelkich pożyczek przemawia także i ta okoliczność, że pożyczki państwowe, nie zaciągane w Kasie, są mimo tego poniekąd finansowane przez nią, ponieważ Kasa lombarduje je na wielką skalę.

Bez zapewnienia przez państwo możności lombardowania obligacyj państwowych w Kasie, ich zbyt byłby znacznie mniejszym.

Obciążeniem skarbu są oprócz pożyczek także niewątpliwie gwarancje, mocą których skarb ręczy za cudze długi. Kierując się zamiarem zobrazowania w całości zobowiązań państwa, o ile znajdują wyraz w działalności ustawodawczej, nie pominąłem ustaw gwarancyjnych. Opuściłem jednak błędnie tak nazwane. Zdarzały się wypadki przyznawania pożyczek ze skarbu państwa, określanych mianem gwarancyj. Uwzględniłem przepisy, oznaczające agio, które należy uiszczać przy sposobności zapłaty ceł, ponieważ stanowią charakterystyczne znamię spadku waluty.

To nieuniknione następstwo nadmiernego wybijania marek przejawiło się zwyżką walut i dewiz zagranicznych. Rząd chciał jej przeciwdziałać normowaniem obrotu dewiz. Postanowienia tej treści weszły w skład części drugiej. Ich uzupełnieniem są niektóre przepisy części trzeciej, choćby te, które nakazują bankom utrzymywać w ewidencji obce waluty i dewizy, które później zabraniają lombardowania i przyjmowania w depozyt obcych dewiz. W części trzeciej zebrałem ustawodawstwo o bankach wogóle, z pominięciem przepisów o poszczególnych bankach.

Nie wszystkie postanowienia ustawodawcy, poniżej zestawione, weszły w życie. Niektóre są programem działania, jeszcze nie urzeczywistnionym. Zasady oceny polityki walutowej przedstawiłem w książce: „Nauka o pieniądzu i kredycie". *A. K.*

I. WALUTA I POŻYCZKI PAŃSTWOWE.

„Ustawa Polskiej Krajowej Kasy Pożyczkowej" z dnia 7 grudnia 1918 r., wydana i ogłoszona przez Naczelnika Państwa z tytułu pełni władzy, przysługującej mu przed zwołaniem Sejmu, stanowi podstawę naszego ustroju pieniężnego w myśl powyższych wywodów. Została wydana w niespełna cztery tygodnie po objęciu Kasy Pożyczkowej przez Rząd polski. Poprzednio rzeczona instytucja bankowa, powołana do życia rozporządzeniem niemieckiego Generał-Gubernatora Warszawskiego z dnia 13 grudnia 1916 r. (Nr. 57 Dz. Rozp. dla Jen. Gub. Warsz.) puszczała w obieg marki na potrzeby rządów dawniejszych. Artykuł 2-gi ustawy polskiej stwierdza, że przed 11 listopada 1918 r. Kasa puściła w obieg na potrzeby rządów dawniejszych ogółem 880,150.867 marek 50 fen., za które odpowiada Państwo niemieckie. Suma ta nie jest identyczna z łączną kwotą marek polskich znajdujących się w obiegu, a podpisanych przez „zarząd generał-gubernatorstwa warszawskiego". Z chwilą objęcia Kasy przez władze polskie było w obiegu wspomnianych 880 miljonów marek, atoli Kasa posiadała nadto 414 miljonów na składzie, otrzymanych z Berlina, a puszczonych w obieg po 11 listopada 1918 r. (por. urzędowe wykazy „stanu emisji biletów", ogłaszane co 10 dni w dzienniku urzędowym Ministerstwa Skarbu) z podpisem generał-gubernatorstwa, za których pokrycie w myśl ustawy odpowiada Państwo Polskie, a nie niemieckie.

Art. 4 stanowi, że marka polska, z włączeniem owych 880 miljonów, jest „prawnym środkiem płatniczym w całem państwie" i nadaje Ministrowi Skarbu prawo ustanawiania jej stosunku do rubli i koron. Art. 5 wyszczególnia dopuszczalne pokrycie marek. Niestety ustawa z 30/5 1919 r. zezwala na ulgi w tym względzie, na szczęście do ściśle ograniczonej kwoty. To ograniczenie odpadło z mocy ustawy z dnia 14 lipca 1920 r., wprowadzającej ulgi, zależne od swobodnego uznania dyrekcji.

Początkowo uważano za rzecz rządu oznaczanie maksymalnej granicy biletów, które Kasa może puścić w obieg, oraz wysokości pożyczek przez Państwo Polskie w Kasie zaciąganych. Tę doniosłą kwestję kompetencji rozstrzygnęła dopiero „uchwała Sejmu" z dnia 13 lutego 1920 r., uzupełniająca uchwałę Sejmu z dnia 20 lut. 1919 r., mocą której Sejm określił zakres działania Naczelnika Państwa. Uchwała z 13 lutego 1920 r. stanowi, że oznaczanie maksymalnej granicy dopuszczalnej emisji biletów i zaciąganie przez państwo pożyczek w Kasie „nie może nastąpić bez uprzedniego zezwolenia Sejmu".

Wkrótce po ogłoszeniu ustawy o Kasie Pożyczkowej rozpoczynają się starania o zastąpienie marki, do której, jako do spuścizny po rządach niemieckich, społeczeństwo odnosiło się z małą sympatją — jednostką pieniężną o innej nazwie. Naczelnik Państwa dekretem z 5/2 1919 r. ustanawia jednostkę, którą nazwał: „Lech". Sejm ustawą z 28/2 1919 r., a więc wydaną w 23 dni później, wprowadza nazwę: „Złoty", a nawet 29/5 1919 r. wydaje ustawę o wprowadzeniu „złotych polskich". Rząd wysyła komisję do Paryża. Wydrukował znacznym kosztem wielki zapas papierowych złotych *(contradictio in adiecto)*. Z puszczeniem w obieg zwleka aż do uzbierania pokrycia w rzeczywistem złocie. W tym celu ogłasza już 29/1 1919 r. dekret o zbiórce dobrowolnej na „Skarb Narodowy" złota i srebra. Zakazy wywozu kruszców szlachetnych i kosztowności pojawiają się po raz pierwszy 4/2 1919 r. Przymusowe wykupno złota i srebra zarządza ustawa z 7/11 1919 r., zagrażająca surowemi karami opornym. Okazała się niewykonalną. Została uchylona w całości 30/1 1920 r. Tym sposobem ci, którzy byli nieposłuszni, przestali być narażeni na karę. Zostali premjowani w sto-

sunku do uczciwych, bo wkrótce rząd ogłosił, że kupuje złoto i srebro z wolnej ręki po cenach wyższych, niż te, które płacił za złożone w wykonaniu ustawy.

Wobec trudności zebrania złota, państwo przystąpiło do wielkiego dzieła unifikacji waluty na podstawie marki. Ustawą z dnia 20 listopada 1919 roku wprowadzono markę polską jako „jedyny prawny środek płatniczy na terytorjum byłej dzielnicy pruskiej", orzekając, że jedna marka niemiecka jest równa jednej marce polskiej. Zapas koron austro-węgierskich się wyczerpał. Trzeba było przejść do zapłaty urzędników markami. W tym celu należało najpierw ustalić stosunek koron do marek. W wigilję Bożego Narodzenia 1919 r. pojawia się Nr 96 Dziennika Ustaw, zawierający li tylko rozporządzenie Ministra Skarbu, wydane na zasadzie art. 4 ustawy o Kasie Pożyczkowej, a orzekające, że 1 korona równa się 70 fenigom, o ile chodzi o wpłaty albo wypłaty rządowe.

Rozporządzenie Ministra Skarbu potwierdza i rozszerza ustawa z dnia 15 stycznia 1920 r. „w przedmiocie ustanowienia marki polskiej prawnym środkiem płatniczym na całym obszarze Rzeczypospolitej". Jej uzupełnieniem jest ustawa z dnia 24 marca 1920 roku „o stemplowaniu i wymianie banknotów koronowych, emitowanych przez Bank austrjacko-węgierski". Symbol jedności polityczno-gospodarczej dawnej monarchji przestał istnieć na ziemiach polskich w swym charakterze prawnym. Przez pewien czas był jeszcze przedmiotem pokątnej spekulacji. Ustawa z dnia 29 kwietnia 1920 roku zawiera „zakaz dokonywania wypłat w walucie rublowej". Co prawda, nie uchyla ustawy z czasów okupacji niemieckiej, ustanawiającej moratorjum dla wierzyciela. Wolno mu nie przyjąć zwrotu kapitału ani w rublach, ani w markach. Sprawa ta jeszcze wymaga uregulowania.

Rząd przeprowadził unifikację. Zastąpił marki niemieckie, ruble, korony — marką polską. Jej wartość ciągle opada. Cło w zasadzie powinno być płatne w złocie. W razie uiszczania cła papierowemi markami władze doliczają agio, którego ciągła zwyżka, mniej więcej proporcjonalna do kosztów zakupna złota, świadczy wymownie o spadku wartości marki. Rząd austrjacki we wrześniu 1918 r. podwyższył agio na 150%. Rząd polski podwyższa je rozporządzeniem Ministra Skarbu z 5 marca 1919 r. na 200%, 14 stycznia 1920 r. na 900, a 11 stycznia 1921 r. na 1900%. Dyrekcja Polskiej Kasy Pożyczkowej podwyższa także ciągle ceny złota i srebra, które kupuje na targu z wolnej ręki. Jej ceny są niższe od targowych, ale przecie ciągle idą w górę.

1. Dekret z dnia 30 października 1918 r. Rady Regencyjnej Królestwa Polskiego w sprawie wypuszczenia pożyczki państwowej, poz. 32 dz. pr. Król. P. Nr 14.

My, Rada Regencyjna Królestwa Polskiego, postanowiliśmy i stanowimy ze względu na nieodzowność uczynienia zadość najpilniejszym potrzebom Państwa Polskiego wypuścić pożyczkę państwową, zabezpieczoną całym majątkiem Państwa Polskiego, w wysokości, jaka uznana zostanie za niezbędną, dla pokrycia najpilniejszych wydatków, polecając jednocześnie Ministrowi Skarbu przystąpić do wydania odnośnych zarządzeń.

Dan w Warszawie, dnia 30 października 1918 r.

Prezydent Ministrów: *Józef Świeżyński.* † *Aleksander Kakowski. Zdz. Lubomirski. Józef Ostrowski.* Minister Spraw Wewnętrznych: *Z. Chrzanowski.* Minister Skarbu: w z. *A. Wieniawski.* Minister Sprawiedliwości: *J. Higersberger.* Minister Przemysłu i Handlu: *Andrzej Wierzbicki.* Minister Aprowizacji: *Antoni Minkiewicz.* Minister Ochrony Pracy: *J. Wolczyński.*

2. Komunikat Ministra Skarbu z dnia 3 listopada 1918 roku o emisji asygnat („Monitor Polski“ Nr 192 z 4 listopada 1918 r.).

W wykonaniu powyższego Dekretu oraz uchwały Rady Ministrów z dnia 3 listopada 1918 r. Królewsko-Polskie Ministerstwo Skarbu ogłasza emisję krótkoterminowych zobowiązań skarbowych (asygnat) 1918 r. na zasadach następujących:

1) Krótkoterminowe zobowiązania skarbowe (asygnaty) 1918 r. zabezpieczają się całym majątkiem Państwa Polskiego i wszystkiemi jego dochodami.

2) K.-P. Ministerstwo Skarbu wypuszcza wspomniane asygnaty w odcinkach po 500, 1000, 5000, 10.000 marek polskich, względnie koron w. a.

3) Asygnaty te będą oprocentowane w stosunku 5% rocznie, przyczem procent ma być wypłacony nabywcom za rok z góry przez potrącenie go z ceny sprzedażnej, z odpowiednim dyskontem, w zależności od daty nabycia.

4) W dniu 1 listopada 1919 r. Skarb Polski wycofa asygnaty w drodze wykupu, w walucie, w której asygnaty wydane zostały, lub w razie przejścia Państwa Polskiego do nowej waluty — w nowej walucie polskiej, podług kursu, który obowiązywać będzie dla konwersji wszelkich zobowiązań płatniczych.

Warszawa, dnia 3 listopada 1918 r.

Minister Skarbu: *J. Englich.*

3. Komunikat Ministerstwa Skarbu o emisji asygnat (bez daty). Dz. urz. Ministerstwa Skarbu Nr 1 z 31 stycznia 1919 r.

Rada Ministrów uchwałą z 22 listopada 1918 r. upoważniła Kierownika Ministerstwa Skarbu do wypuszczenia dodatkowo krótkoterminowych zobowiązań skarbowych (asygnat) 1918 r. w walucie rublowej, w odcinkach 100, 500, 1000, 5000 i 10.000, na zasadach ustalonych przez uchwałę Rady Ministrów z dn. 3 listopada 1918 r.

4. Ustawa Polskiej Krajowej Kasy Pożyczkowej z 7 grudnia 1918 r. poz. 56 dz. pr. p. p. Nr 19.

Art. 1. Zanim na mocy uchwały sejmowej nie zostanie powołany do życia Bank Polski, Polska Krajowa Kasa Pożyczkowa, założona i prowadzona aż do 11 listopada 1918 r. przez okupacyjną władzę niemiecką, jest jedyną emisyjną instytucją bankową Państwa Polskiego, kasą centralną urzędów państwowych i miejscem przechowywania depozytów, znajdujących się pod opieką państwa.

Art. 2. Suma marek polskich, wypuszczonych przez Polską Krajową Kasę Pożyczkową do 11 listopada 1918 r., wynosi 880,150.867 marek 50 fenigów. Za pewność aktywów, w jakich została umieszczona wykazana wyżej suma, odpowiada Państwo Niemieckie. Dalszą emisję marek polskich Polska Krajowa Kasa Pożyczkowa prowadzi na rachunek Państwa Polskiego, pod nadzorem rządu, a specjalnie Ministra Skarbu, na zasadach, wyszczególnionych w następnych punktach.

Art. 3. Suma biletów Polskiej Krajowej Kasy Pożyczkowej, wypuszczonych po 11 listopada 1918 r., nie może przewyższać 500 miljonów marek.

Art. 4. Marki polskie są środkiem prawnym płatniczym w całem państwie i przyjmowane są przez wszystkie urzędy, według wartości nominalnej. W tych dzielnicach kraju, w których prawnie obiegają jeszcze ruble lub korony, stosunek marek polskich do tych pieniędzy przy zapłatach skarbowych ustanawiany będzie perjodycznie przez Ministra Skarbu.

Art. 5. Polskiej Krajowej Kasie Pożyczkowej nie wolno wydać ani jednego biletu, niezabezpieczonego całkowicie złotem, licząc 2784 marki za 1 kilogram złota, albo następującemi wartościami:

a) wekslami, złożonemi do dyskonta albo na zabezpieczenie kredytu w rachunku bieżącym, przyczem weksle muszą mieć co najmniej dwa podpisy i żyro jednego z banków polskich, posiadającego w Kasie kredyt; do terminu płatności weksli nie może brakować więcej nad 4 miesiące;

b) towarami, złożonemi na zabezpieczenie pożyczek, udzielanych w stosunku połowy wartości szacunku rynkowego;

c) polskiemi papierami procentowemi i dywidendowemi, na zastaw których Kasa udziela pożyczek według norm, oznaczonych przez zarząd i zatwierdzonych przez Ministra Skarbu;

d) polskiemi papierami procentowemi, nabytemi na własny rachunek Kasy, do sumy nie przewyższającej 10 miljonów marek;

e) banknotami rosyjskiemi i austrjackiemi, nabywanemi przez Kasę na własny rachunek, do sumy nie przewyższającej 10 miljonów marek; dalsze nabywanie wymienionych banknotów może być zarządzone tylko przez Ministra Skarbu;

f) banknotami rosyjskiemi i austrjackiemi, zastawianemi w kasie według norm, oznaczonych przez zarząd i zatwierdzonych przez Ministra Skarbu;

g) banknotami niemieckiemi, wymienianemi na marki polskie po-

dług uznania zarządu do sumy 10 miljonów marek; dalsze zwiększenie tej sumy zależy od decyzji Ministra Skarbu;

h) nabywanemi na własny rachunek Kasy pieniędzmi, czekami i wekslami tych państw, których pieniądze nie były prawnym środkiem płatniczym w Polsce podczas okupacji.

Art. 6. Wszelkie pożyczki udzielane są tylko w markach polskich i mają być spłacone w tej lub w przyszłej polskiej walucie według kursu, który obowiązywać będzie dla konwersji wszelkich zobowiązań płatniczych.

Art. 7. Pożyczki udzielane są na termin nie dłuższy nad 6 miesięcy. Stopę procentową i prowizyjną oznacza rząd.

Art. 8. Zastaw papierów i towarów odbywa się przez oddanie ich Kasie przy deklaracji, wyrażającej zgodę właściciela na sprzedaż zastawów przez Kasę za pośrednictwem maklera giełdowego, o ile w 10 dni po ustalonym terminie pożyczka nie będzie zapłaconą. Za zgodą Ministra Skarbu może też być udzielona pożyczka na towary, znajdujące się na składzie pożyczającego, pod jego opieką i odpowiedzialnością.

Art. 9. Zastawione papiery nie mogą być sekwestrowane i zaliczane do masy upadłości dłużnika, zanim nie zostanie spłacona cała suma długu należna Kasie.

Art. 10. Polska Krajowa Kasa Pożyczkowa przyjmuje wkłady gotówkowe tylko bezprocentowe, bądź na przechowanie, bądź na rachunek bieżący, zwyczajny lub przekazowy (giro).

Art. 11. Polska Krajowa Kasa Pożyczkowa jest kasą centralną wszystkich urzędów państwowych, a przedewszystkiem kas skarbowych, które z polecenia Ministra Skarbu przelewają do kasy wolne fundusze na rachunek Skarbu Państwa. Kasa zarządza rachunkiem Skarbu bezpłatnie. Wszelkie wypłaty Skarbu Kasa załatwia w granicach rozporządzalnej gotówki na rachunek Skarbu Państwa bez żadnej prowizji. Na zlecenia Skarbu Kasa inkasuje bezpłatnie należności skarbowe we wszystkich miejscowościach, gdzie posiada własne oddziały.

Art. 12. Krótkoterminowe, najdłużej 6 miesięczne, pożyczki Skarbowi Państwa na zastaw biletów skarbowych i gminom na zastaw ich prawnie wypuszczonych obligów Kasa może wydawać tylko na zasadzie każdorazowego postanowienia Rady Ministrów, zatwierdzonego przez Naczelnika Państwa, a po zebraniu się Sejmu jedynie na zasadzie uchwały sejmowej. Za pożyczki skarbowe Kasa nic nie pobiera, za pożyczki komunalne pobiera 5%.

B.Ω.K.M.V.

Art. 13. Prowizję za wszelkie bankowe czynności pośredniczące oznacza zarząd.

Art. 14. Kasa może otwierać oddziały na całym obszarze Państwa po zatwierdzeniu odnośnego wniosku zarządu przez Ministra Skarbu.

Art. 15. Zarząd Kasy powierza się dyrekcji, złożonej z naczelnego dyrektora i jego zastępcy, mianowanych przez Prezydenta Ministrów na wniosek Ministra Skarbu. Zarząd w swojej działalności kieruje się niniejszą ustawą i przepisami, wydanemi przez Ministra Skarbu.

Art. 16. Bilanse miesięczne Kasy drukuje się w gazecie urzędowej oraz co najmniej w trzech miejscowych gazetach według wyboru zarządu. O stanie emisji banknotów podaje się do wiadomości co 10 dni. W każdym bilansie miesięcznym, obejmującym stan majątku od początku istnienia Kasy, zaznacza się wpływy na poczet aktywów, przyjętych 11 listopada 1918 r.

Art. 17. Minister Skarbu perjodycznie zarządza rewizję bilansów i kas oraz całej biurowości Kasy według swego uznania. To samo prawo przysługuje Prezydentowi Ministrów, który może delegować do tej czynności zarówno urzędników państwowych, jak i prywatnych rzeczoznawców.

Art. 18. Cały zysk, jaki okaże się przy zamknięciu rachunków rocznych Kasy, przelewa się na fundusz rezerwowy, o którego przeznaczeniu, jak również o likwidacji Kasy, zadecyduje Sejm.

Art. 19. Za podrabianie banknotów Kasy grozi taka sama odpowiedzialność, jak za podrabianie papierów państwowych.

Art. 20. We wszystkich wypadkach, których ustawa niniejsza nie rozstrzyga, Kasa podlega ogólnemu prawu. W razie jakichbądź wątpliwości przy stosowaniu ustawy rozstrzyganie ich należy do Ministra Skarbu.

Art. 21. Ustawa niniejsza wchodzi w życie z dniem jej ogłoszenia. Równocześnie traci moc obowiązującą ustawa Polskiej Krajowej Kasy Pożyczkowej z dnia 9 grudnia 1916 r. (Dz. Rozp. dla Gen.-Gub. Warsz. Nr 57, z dnia 13 grudnia 1916 r.).

Dan w Warszawie, 7 grudnia 1918 r.

Naczelnik Państwa: *J. Piłsudski,* Prezydent Ministrów: *J. Moraczewski.* Kierownik Ministerstwa Skarbu: *Byrka.*

5. Rozporządzenie wykonawcze Ministra Skarbu z dnia 28 grudnia 1918 r. (poz. 100 dz. pr. p. Nr 5 z r. 1919).

W myśl punktów c i f paragrafu 5-go Ustawy Polskiej Krajowej Kasy Pożyczkowej zatwierdzam następujące normy zastawowe dla polskich papierów procentowych i banknotów rosyjskich.

Polska Krajowa Kasa Pożyczkowa zalicza:

na 100 rb.	4½%	listów ziemskich	125 mk.
„ „ „	4%	„ „	100 „
„ „ „	5%	„ zast. warsz.	125 „
„ „ „	4½%	„ „	100 „
„ „ „	6%	obligacji m. Warszawy	125 „
„ „ „		list. zast. prowinc. miejsk.	100 „
„ 100 mk.	5%	asygnat Skarbu Pańs.	75 „
„ 100 rb.	5%	asygnat Skarbu Pańs.	100 „
„ „ „		banknotów ros. (carskich)	75 „

Kierownik Ministerstwa Skarbu: *Byrka.*

6. Dekret o przygotowaniu 500 miljonów marek polskich z dnia 31 grudnia 1918 r. poz. 89 dz. pr. p. z r. 1919 Nr 10.

W celu umożliwienia Polskiej Krajowej Kasie Pożyczkowej doprowadzenia emisji marek polskich do wysokości, oznaczonej w 3-im punkcie zatwierdzonej dekretem z dnia 7 grudnia 1918 roku ustawy Polskiej Krajowej Kasy Pożyczkowej, oraz w celu zabezpieczenia zapasu dla dalszej emisji, upoważnia się dyrekcję Polskiej Krajowej Kasy Pożyczkowej do przygotowania w Warszawie 500 miljonów marek polskich wyłącznie w odcinkach 500-markowych.

Zamiast napisu na dotychczasowych biletach Polskiej Krajowej Kasy Pożyczkowej, przygotowanych przez dawny Zarząd Generał Gubernatorstwa Warszawskiego, napis na nowych biletach ma brzmieć:

Państwo Polskie przyjmuje odpowiedzialność za wymianę niniejszego biletu na przyszłą polską walutę według stosunku, który dla marek polskich uchwali Sejm Ustawodawczy (Dekret Naczelnika Państwa z dnia 31 grudnia 1918 r.).

Nowe bilety P. K. K. P. mają być podpisane przez Dyrekcję P. K. K. P.

Nowe bilety Polskiej Krajowej Kasy Pożyczkowej w obiegu wewnętrznym mają te same prawa, co dawne bilety, a zatem, zgodnie z punktem 4 ustawy Kasy, są prawnym środkiem płatniczym i przyjmowane są przez wszystkich, według wartości nominalnej.

Dan w Warszawie, dnia 31 grudnia 1918 r.

Naczelnik Państwa: *J. Piłsudski.* Prezydent Ministrów: *J. Moraczewski.* Kierownik Ministerstwa Skarbu: *Byrka.*

7. Odezwa rządu z dnia 20 stycznia 1919 r. w sprawie pożyczki („Monitor“ Nr 15 z 20 stycznia 1919).

Walka z wrogami, otaczającymi nas ze wszystkich stron, walka z głodem, który można usunąć tylko przez szybki dowóz środków

żywności i przez natychmiastowe uruchomienie przemysłu, walka z ciemnotą, która twórcze siły narodu ujarzmia i niszczy — oto zadania społeczne, tak palące, iż Rząd natychmiast, póki czas jeszcze, musi do nich przystąpić.

Obowiązkiem każdego Polaka jest dać Rządowi środki do wypełnienia tych zadań.

Rozstrzygają się losy Rzeczypospolitej Polskiej. Nie żądając od obywateli ofiar, lecz tylko zrozumienia zarówno interesów ogółu, jak i własnego interesu każdej jednostki, Rząd zwraca się do społeczeństwa z wezwaniem do podpisywania pożyczki państwowej.

Każdy, kto dziś podpisze pożyczkę państwową, umieszczając swe oszczędności w sposób korzystny dla siebie, pewny, zagwarantowany olbrzymim majątkiem Państwa, spełni obowiązek obywatelski i czynem swoim przyczyni się do zwycięstwa w walce o wolność i o przyszłe losy Polski.

Niech wyniki pożyczki dadzą światu dowód wiary całego społeczeństwa naszego w siłę i przyszłość Państwa Polskiego tak świetny, jak go już dają, niosąc Ojczyźnie bez rachunku życie i krew swoją, żołnierze nasi.

Warszawa, dnia 20 stycznia 1919 r.

Prezydent Ministrów: *I. J. Paderewski. Dr Józef Englich. Dr Kazimierz Hącia. Jerzy Iwanowski. Stanisław Janicki. Dr Tomasz Janiszewski. Hubert Linde. Antoni Minkiewicz. Józef Pruchnik. Zenon Przesmycki. Leon Supiński. Stanisław Wojciechowski. Juljan Eberhardt. Pułk. Jan Wroczyński.*

8. Rozporządzenie Ministerstwa Skarbu w sprawie asygnat, z dnia 26 stycznia 1919 r. („Monitor“ Nr 34).

Asygnaty Polskiej Pożyczki Państwowej 1918 r. mają być przez wszystkie instytucje rządowe przyjmowane w 90% swej wartości nominalnej zamiast gotówki, jako wadja przy licytacjach, oraz jako kaucje: a) akcyzowe; b) przy zawieraniu umów i kontraktów ze Skarbem Polskim; c) składane do depozytów instytucyj sądowych i wszelkich innych instytucyj rządowych w wypadkach, gdy prawo składanie kaucyj pieniężnych przewiduje. Asygnaty Polskiej Pożyczki Państwowej będą przyjmowane przez Polską Krajową Kasę Pożyczkową za opłatą o połowę mniejszą od ustalonej za przechowywanie papierów procentowych wogóle.

Warszawa, dnia 26 stycznia 1919 r.

Minister Skarbu: *Dr Englich.*

9. Dekret z dnia 29 stycznia 1919 r. o skarbie narodowym, powstałym z ofiar prywatnych, poz. 129 dz. pr. p. Nr 11.

Art 1. Urząd Skarbu Narodowego przyjmuje ofiary na Skarb Narodowy w postaci kruszców szlachetnych, jak złoto, srebro, platyna i przedmiotów we wszelkiej postaci i stanie, wyrobionych z tych kruszców, wszelkiego rodzaju walut pieniężnych, obligów, akcyj, papierów procentowych i kuponów od nich.

Art. 2. Skarb Narodowy, zebrany z ofiar prywatnych, jest funduszem nietykalnym i będzie przekazany powstać mającemu Bankowi Polskiemu. Dyspozycja tym funduszem może nastąpić jedynie na mocy uchwały sejmowej.

Dan w Warszawie, 29 stycznia 1919 r.

Naczelnik Państwa: *J. Piłsudski.* Prezydent Ministrów: *I. J. Paderewski.* Minister Skarbu: *E. Englich.*

10. Dekret z dnia 4 lutego 1919 r. o zakazie wywozu kruszców w monetach, sztabach i wyrobach, poz. 144 dz. pr. p. Nr 13.

Art. 1. Wywóz złota i srebra w każdej formie, jako to: w monetach, sztabach i wyrobach wszelkiego rodzaju zostaje wzbroniony.

Art. 2. Podróżni, przejeżdżający granicę, mają prawo przewieźć prócz ślubnej obrączki służące im do własnego użytku: jeden zegarek i nie więcej niż dwa pierścionki.

Art. 3. Przekroczenie niniejszego zakazu pociąga konfiskatę wywożonych przedmiotów oraz karę pieniężną do wysokości ich dziesięciokrotnej wartości rynkowej, prócz tego karę więzienia do jednego roku.

Art. 4. Dekret niniejszy otrzymuje moc obowiązującą z dniem ogłoszenia.

Dan w Warszawie, 4 lutego 1919 r.

Naczelnik Państwa: *J. Piłsudski.* Prezydent Ministrów: *I. J. Paderewski.* Minister Skarbu: *Dr Englich.*

11. Dekret w przedmiocie jednostki monetarnej waluty polskiej z dnia 5 lutego 1919 r. poz. 174 dz. pr. p. Nr 14.

Na wniosek Rady Ministrów postanawiam co następuje:

Art. 1. Jednostka monetarna waluty polskiej otrzyma nazwę „Lech", a setna jej część nazwę „grosz".

Art. 2. Wykonanie tego dekretu porucza się Ministrowi Skarbu.

Dan w Warszawie, dnia 5 lutego 1919 r.

Naczelnik Państwa: *J. Piłsudski.* Prezydent Ministrów: *I. J. Paderewski.* Minister Skarbu: *Dr Englich.*

12. Dekret o dalszej emisji marek z 7 lutego 1919 r., poz. 167 dz. pr. p. Nr. 14.

W celu umożliwienia dalszej działalności Polskiej Krajowej Kasy Pożyczkowej i w uzupełnieniu Dekretu z dnia 31 grudnia 1918 roku (Dz. Praw Nr. 4 z dnia 10 stycznia 1919 r. poz. 89) upoważniam na mocy uchwały Rady Ministrów z dn. 6 b. m. Dyrekcję Polskiej Krajowej Kasy Pożyczkowej do przygotowania w Warszawie dalszych 250 miljonów marek polskich ponad sumę 500 miljonów, wskazanych w art. 3 Ustawy Kasy z dnia 7 grudnia 1918 r. z tem, aby Dyrekcji przysługiwało w danym wypadku prawo przygotowania nietylko 500 markowych odcinków, lecz także i mniejszych podług swego uznania, stosownie do potrzeby rynku pieniężnego.

Dan w Warszawie, dnia 7 lutego 1919 r.

Naczelnik Państwa: *J. Piłsudski.* Prezydent Ministrów: *I. J. Paderewski.* Minister Skarbu: *Dr. Englich.*

13. Rozporządzenie Ministra Skarbu z dn. 22 lutego 1919 r. w przedmiocie zakazu wwozu znaków pieniężnych w walucie austrjacko-węgierskiej. („Monitor Polski" Nr. 45 z dnia 25 lutego 1919 roku).

1) Wwóz i przesyłanie w posyłkach pocztowych i listach znaków pieniężnych w walucie austrjacko-węgierskiej w granice Rzeczypospolitej Polskiej jest wzbroniony.

2) Podróżni, przybywający z zagranicy, mają prawo przewozu sumy, nie przekraczającej 500 kor.

3) Ministerstwo Skarbu może w poszczególnych wypadkach zwalniać od stosowania pp. 1 i 2 niniejszego rozporządzenia.

4) Przekroczenie lub usiłowanie przekroczenia niniejszego rozporządzenia pociąga konfiskatę całej przewożonej lub przesyłanej sumy.

5) Wykonanie niniejszego rozporządzenia powierza się na terenach b. zaboru austrjackiego Polskiej Komisji Rządzącej, a specjalnie na terenie Śląska Cieszyńskiego — Cieszyńskiej Radzie Ludowej.

6) Rozporządzenie niniejsze otrzymuje moc obowiązującą z dniem ogłoszenia.

Warszawa, dnia 22 lutego 1919 r.

Minister Skarbu: *Dr. Englich.*

14. Obwieszczenie Ministra Skarbu z dn. 24 lutego 1919 roku w sprawie wyjaśnienia dekretu z dnia 7 lutego 1919 r. w przedmiocie upoważnienia Dyrekcji Polskiej Krajowej Kasy Pożyczko-

wej do przygotowania 250 miljonów marek polskich, poz. 228 dz. p. p. Nr. 19.

Na podstawie uchwały Rady Ministrów z dnia 18 lutego 1919 r. wyjaśnia się, że dekret z d. 7 lutego 1919 r., umieszczony w Dzienniku Praw Nr. 14 poz. 167, upoważniający Polską Krajową Kasę Pożyczkową do przygotowania dalszych 250 miljonów marek polskich ponad sumę 500 miljonów, wskazaną w art. 3 ustawy Polskiej Krajowej Kasy Pożyczkowej z dnia 7 grudnia 1918 r., rozumieć należy równocześnie jako zezwolenie na wypuszczenie w obieg wskazanej sumy 250 miljonów marek polskich.

Minister Skarbu: *Dr. Englich.* Szef Sekcji: *F. Zachert.*

15. Rozporządzenie Ministra Skarbu z dnia 5 marca 1919 r. w przedmiocie opłaty ceł. („Monitor Polski" Nr. 50).

§ 1. Ustanowiony w § 1 rozporządzenia b. austrjackiego Ministerstwa Skarbu z dnia 18 września 1918 r., Dz. P. P. Nr. 340, na wypadek płacenia cła banknotami zamiast złotem dodatek (agio) podwyższa się aż do odwołania ze 150% na 200%.

§ 2. Niniejsze rozporządzenie wchodzi w życie z dniem 15 marca 1919 roku.

Minister Skarbu: *Dr. Englich.*

16. Rozporządzenie Ministra Skarbu z dnia 4 marca 1919 r. w przedmiocie zakazu wwozu znaków pieniężnych w walucie niemieckiej i rosyjskiej. („Monitor" Nr. 54).

1) Wwóz i przesyłanie w przesyłkach pocztowych i listach znaków pieniężnych w walucie niemieckiej i rosyjskiej w granice Rzeczypospolitej Polskiej jest wzbronione.

2) Podróżni, przybywający z zagranicy, mają prawo przewozu sumy, nie przekraczającej 400 Mk., względnie 200 rb.

3) Ministerstwo Skarbu może w poszczególnych wypadkach zwalniać od stosowania p. p. 1 i 2 niniejszego rozporządzenia.

4) Przekroczenie lub usiłowanie przekroczenia niniejszego rozporządzenia pociąga konfiskatę całej przewożonej lub przesyłanej sumy.

5) Wykonanie niniejszego rozporządzenia powierza się na terenach b. zaboru austrjackiego Polskiej Komisji rządzącej, a specjalnie na terenie Śląska Cieszyńskiego Cieszyńskiej Radzie Ludowej.

6) Rozporządzenie niniejsze otrzymuje moc obowiązującą z dniem ogłoszenia.

Warszawa, dnia 4 marca 1919 r.

Minister Skarbu: *Dr. Englich.*

17. Ustawa z dnia 28 lutego 1919 r. w sprawie nazwy monety polskiej, poz. 230 dz. pr. p. Nr. 20.

Art. 1. Jednostka monetarna polska ma nazwę „złoty", którego setna część nazywa się „grosz".

Art. 2. Dekret z dnia 5 lutego 1919 r. w sprawie jednostki monetarnej waluty polskiej uchyla się.

Art. 3. Wykonanie niniejszej ustawy powierza Sejm Ministrowi Skarbu.

Ar. 4. Ustawa niniejsza wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Marszałek: *Trąmpczyński.* Prezydent Ministrów: *I. J. Paderewski.* Minister Skarbu: *Dr. Englich.*

18. Ustawa z dnia 7 marca 1919 r. w przedmiocie przyznania prawa pupilarności papierom pożyczki państwowej z dnia 30 października 1918 r. poz. 236 Dz. Pr. Nr. 14.

Art. 1. Papiery (asygnaty) pożyczki państwowej z dnia 30 października 1918 r. Nr. 14 Dz. Pr. mają wszelkie prawa papierów, posiadających bezpieczeństwo pupilarne. Mogą one być przeto używane dla lokacji kapitałów osób pozostających pod opieką lub kuratelą, niemniej kapitałów fundacyjnych, kościelnych, korporacyj publicznych, kaucyj cywilnych i wojskowych, oraz dla konwersyj innych papierów pupilarnych.

Art. 2. Ustawa niniejsza wchodzi w życie z dniem jej ogłoszenia.

Art. 3. Wykonanie ustawy porucza się Ministrowi Skarbu i Sprawiedliwości.

Marszałek: *Trąmpczyński.* Prezydent Ministrów: *I. J. Paderewski.* Minister Skarbu: w. z. *Byrka.* Minister Sprawiedliwości: *Supiński.*

19. Ustawa z dnia 11 marca 1919 r. w przedmiocie czasowego zakazu przywozu znaków pieniężnych w walucie austrjacko-węgierskiej, niemieckiej i rosyjskiej. (poz. 237 Dz. Pr. Nr. 14).

Art. 1. Przywóz i przesyłanie w posyłkach pocztowych i listach znaków pieniężnych w walucie austrjacko-węgierskiej, niemieckiej i rosyjskiej w granice Rzeczypospolitej Polskiej jest zabronione.

Art. 2. Podróżni, przybywający z zagranicy, mają prawo przewozu sumy, nie przekraczającej 500 kor., względnie 400 marek, względnie 200 rubli.

Art. 3. Ministerstwo Skarbu może w poszczególnych wypadkach zwolnić od stosowania art. 1 i 2 niniejszej ustawy.

Art. 4. Dowóz kuponów procentowych i dywidendowych, na wa-

lutę koronową, markową lub rublową opiewających, do Polski, niemniej sprzedaż papierów wartościowych za walutę koronową, markową lub rublową osobom i firmom, mającym siedzibę poza granicami Polski, są dopuszczalne tylko za zezwoleniem Ministra Skarbu. Ograniczeniu temu nie podlegają kupony emisyj krajowych.

Art. 5. Świadome przekroczenie lub usiłowanie przekroczenia niniejszej ustawy pociąga konfiskatę całej przewożonej lub przesyłanej sumy, a nadto karane będzie innemi karami, przewidzianemi w ustawie karnej.

Art. 6. Bank austrjacko-węgierski nie jest krępowany w komunikacji z filjami swemi, znajdującemi się na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej, może jednak rozporządzać przesyłanemi sumami w banknotach koronowych tylko pod kontrolą i zezwoleniem Ministra Skarbu.

Art. 7. Wykonanie niniejszej ustawy porucza się Ministrowi Skarbu.

Art. 8. Ustawa niniejsza wchodzi w życie z dniem jej ogłoszenia. Równocześnie tracą moc obowiązującą rozporządzenia Ministra Skarbu z 22 lutego 1919 r. i 4 marca 1919 r. w przedmiocie zakazu wwozu znaków pieniężnych w walucie austrjacko-węgierskiej, względnie w walucie niemieckiej i rosyjskiej.

Art. 9. Minister Skarbu osobnem rozporządzeniem oznaczy dzień, w którym ustawa niniejsza straci moc obowiązującą.

Marszałek: *Trąmpczyński.* Prezydent Ministrów: *I. J. Paderewski.* Minister Skarbu: *Dr. Englich.*

20. Przepisy wykonawcze do ustawy z dnia 11 marca 1919 r. wydane przez Ministerstwo Skarbu 17 marca 1919 r. („Monitor" Nr. 65).

W myśl art. VII ustawy z dnia 11 marca 1919 r. Dz. Pr. Nr. 24, poz. 237, w przedmiocie czasowego zakazu przywozu znaków płatniczych w walucie austrjacko-węgierskiej, niemieckiej i rosyjskiej, w porozumieniu z Ministrami Kolei, Poczt i Telegrafów, zarządzam jak następuje:

I. Urzędy celne winny żądać od każdego przybywającego z zagranicy zadeklarowania wysokości posiadanych sum w walucie austrjacko-węgierskiej, niemieckiej i rosyjskiej oraz kuponów procentowych i dywidendowych na walutę markową, koronową i rublową opiewających, za wyjątkiem kuponów emisyj krajowych.

II. Sumy pieniężne, przekraczające dla każdej poszczególnej osoby, bez względu na jej wiek, normy w art. II ustawy wskazane i które w myśl ustawy nie mogą być przywożone w granice Państwa Pol-

skiego, mogą być, na żądanie podróżnych, w urzędach celnych deponowane za pokwitowaniem imiennem i będą posiadaczom zwracane przy wyjeździe z granic Państwa Polskiego.

III. Na żądanie podróżnych mogą być również w urzędach celnych deponowane kupony procentowe i dywidendowe, których przywóz w myśl art. IV ustawy jest wzbroniony.

IV. Wykazy przyjętych przez urzędy celne depozytów winny być codziennie wysyłane do Ministerstwa Skarbu.

V. Ministerstwo Skarbu w poszczególnych wypadkach może zezwolić na zwolnienie zdeponowanej sumy w całości lub częściowo i zarządzić wydanie depozytu właścicielowi do użytku wewnątrz Państwa Polskiego.

VI. Uchodźcy, powracający do kraju, o ile z ich dowodów osobistych jest widocznem, że przekraczają granice Państwa Polskiego po raz pierwszy od dnia 1 kwietnia 1918 r., oraz powracający do kraju jeńcy i robotnicy, o ile posiadają odpowiednie legitymacje, mogą przewozić sumy nie przekraczające Mk 800, względnie koron 1000, względnie rb. 400. Prawo to przysługuje jednak tylko obywatelom Państwa Polskiego i osobom wyraźnie polskiej narodowości. Urzędy celne notują na paszportach i innych dowodach osobistych wysokość przewiezionej sumy.

Uchodźcy, przekraczający wschodnią granicę Państwa Polskiego, mają prawo przewiezienia sumy rb. 4000.

VII. Wszystkie osoby powracające z zagranicy podlegają w urzędach granicznych rewizji osobistej.

VIII. Niezadeklarowane sumy pieniężne, znalezione przy rewizji osobistej, podlegają konfiskacie na rzecz Skarbu Państwa.

IX. Od każdej dokonanej rewizji sporządza się odpowiedni protokół, który musi być podpisany przez rewidowanego. W razie odmowy podpisu musi być w protokóle uczyniona odpowiednia wzmianka. Odpis protokółu otrzymuje rewidowany.

X. Protokóły dotyczące konfiskaty winny być wraz ze skonfiskowanemi sumami przesyłane do Ministerstwa Skarbu, celem wdrożenia postępowania karnego.

XI. Urzędy pocztowe winny zagraniczne przekazy i listy pieniężne, brzmiące w walucie niemieckiej, austr.-węgierskiej i rosyjskiej zwracać nadawcy i adresata o zwrocie zawiadamiać.

XII. Urzędy pocztowe i kolejowe nie przyjmują przesyłek zagranicę nadanych za zaliczeniem, o ile wypłata ma być uskutecznioną nadawcy w walucie niemieckiej, austr.-węgierskiej lub rosyjskiej.

XIII. Przesyłki i listy pocztowe oraz przesyłki kolejowe wszelkiego rodzaju podlegają rewizji na granicy. Wszelkie znalezione w nich sumy w walucie niemieckiej, austr.-węgierskiej i rosyjskiej podlegają bezwzględnie konfiskacie na rzecz Skarbu Państwa.

XIV. Ograniczeniom powyższym nie podlegają osoby, które uzyskały od Ministerstwa Skarbu specyalne zwolnienia imienne w myśl art. III ustawy.

XV. Osoby podróżujące za cudzoziemskiemi paszportami dyplomatycznemi nie podlegają ograniczeniom w ustawie i przepisach niniejszych wskazanym.

XVI. Dla wywozu wszelkich papierów wartościowych i kuponów z granic Państwa Polskiego konieczne jest zezwolenie Ministerstwa Skarbu.

XVII. Dla otrzymania zezwolenia na wywóz papierów procentowych i kuponów należy przedłożyć Ministerstwu Skarbu dowody, że papiery te stanowią własność obywateli Państwa Polskiego i wskazać, w jakim celu mają one być wywiezione. Obcopoddani mogą otrzymać zezwolenie, jeżeli przedstawią dowody, że papiery te zostały przez nich nabyte za obce waluty, nie zaś za markową, koronową ani też rublową.

Warszawa, dnia 17 marca 1919 r.

Minister Skarbu: *Dr. Englich.* Szef Sekcji: *Manteuffel.*

21. Ustawa z dnia 26 marca 1919 r. w przedmiocie obowiązkowego stemplowania papierowych znaków pieniężnych, ich opodatkowania i częściowej ich wymiany na asygnaty pożyczki państwowej, poz. 245 dz. pr. p. Nr. 27.

Art. 1. W celu łatwiejszego spieniężenia powszechnej pożyczki państwowej polskiej, tudzież zapewnienia posiadaczom znaków pieniężnych, dopuszczonych dotychczas w Polsce do prawnego obiegu, korzystnej tych znaków wymiany na nową walutę polską (art. 10) ustanawia się obowiązkowe stemplowanie marek polskich, marek niemieckich, koron austrjacko-węgierskich i rosyjskich rubli carskich. Jednocześnie ze stemplowaniem znaków pieniężnych ustanawia się pobór jednorazowego podatku, podług art. 4 niniejszej ustawy.

Art. 2. Wszyscy posiadacze w Polsce znaków pieniężnych, w art. 1 do obowiązkowego stemplowania przeznaczonych, są obowiązani przedłożyć je do ostemplowania instytucjom, które w tym celu wskaże i ogłosi Minister Skarbu. Równocześnie Minister Skarbu wyznaczy

i poda do publicznej wiadomości termin wykonania rzeczonego obowiązku.

Art. 3. Jeśli ogólna wartość nominalna znaków pieniężnych, przedłożonych do ostemplowania przez jednego okaziciela, czy w jednej czy w różnych walutach, nie przenosi ogółem 2400 marek, lub 1500 rb., lub 3600 koron, okaziciel otrzyma znaki swe z powrotem ostemplowane bez potrącenia podatku.

Art. 4. Jeżeli ogólna wartość nominalna znaków pieniężnych, przedłożonych do ostemplowania przez jednego okaziciela, przenosi łącznie 2400 marek, lub 1500 rubli, lub 3600 koron, okaziciel otrzyma połowę nadwyżki w znakach ostemplowanych, drugą zaś połowę w 4% asygnatach skarbowych z roku 1919, które Państwo wydaje na mocy niniejszej ustawy. Asygnaty te zostaną wykupione po potrąceniu podatku w dniu 1 maja 1920 roku po 102 za sto. Procent potrącony za czas od dnia nabycia do dnia płatności asygnat stanowi podatek.

Asygnaty skarbowe będą uwzględnione przy obliczaniu przymusowego udziału w nabywaniu pożyczki państwowej, o ile przymus taki w stosunku do całego majątku obywateli zostanie wprowadzony.

O ile zapas asygnat skarbowych okaże się niewystarczający, instytucja stemplująca wyda okazicielowi kwity tymczasowe, które mają być uważane za równoznaczne z asygnatami.

Zwrot okazicielowi połowy jego znaków pieniężnych, przedłożonych w różnych walutach lub w znakach różnej wartości, odbywa się z zachowaniem takiego samego stosunku ilościowego walut i — o ile to możliwe — także znaków pieniężnych, w jakim je przedłożono.

Art. 5. Każdy posiadacz znaków pieniężnych obowiązany jest przedłożyć je do ostemplowania w instytucji stemplującej w miejscu stałego zamieszkania lub siedziby, względnie pobytu. Jeśli zaś posiada znaki pieniężne w kilku różnych miejscowościach, może je przedłożyć do ostemplowania w odpowiednich instytucjach miejscowych, ale jest obowiązany złożyć w instytucji właściwej według jego zamieszkania, siedziby lub pobytu zaświadczenie owych innych instytucyj, w których się ostemplowanie jego znaków pieniężnych odbyło, o sumie ostemplowanych tam jego znaków pieniężnych oraz otrzymanych przezeń asygnat skarbowych.

Art. 6. Znaki pieniężne, znajdujące się w posiadaniu członków rodziny, żyjących we wspólności gospodarczej, liczą się ze względu na art. 3 i 4 niniejszej ustawy, jako jedna suma ogólna. Głowa rodziny jest przeto obowiązana przedłożyć je łącznie do ostemplowania.

Art. 7. Ostemplowanie znaków pieniężnych, zwracanych okazicie-

lowi, odbywa się przez odbicie na nich stempla z wizerunkiem Orła Polskiego i z napisem „Podatek opłacony".

Jednocześnie instytucja stemplująca sprawdzi tożsamość osoby okaziciela i zapisze do swego rejestru jego imię, nazwisko, zawód i miejsce zamieszkania oraz sumę przedłożonych przezeń i sumę zwróconych mu znaków pieniężnych.

Art. 8. Znaki pieniężne, zatrzymane wzamian za wydane okazicielowi asygnaty skarbowe, instytucja stemplująca odsyła nieostemplowane do kas skarbowych przez Ministra Skarbu wyznaczonych. Skarb państwa przed puszczeniem tych znaków pieniężnych w obieg w kraju winien je ostemplować w sposób, w ust. 1 art. 7 przepisanym.

Art. 9. Asygnaty skarbowe, wydane na mocy niniejszej ustawy, mogą być po terminie rozpoczęcia stemplowania znaków pieniężnych używane do spłacania wszelkich zobowiązań, a to do wysokości 50% każdego takiego długu, o ile tenże wynosi więcej, niż 2400 marek, lub 1500 rubli, lub 3600 koron. Wierzyciel jest obowiązany do przyjęcia tych asygnat z uwzględnieniem narosłych procentów zamiast gotówki. Obowiązek ten wierzyciela ustaje w miesiąc po powstaniu Banku Polskiego (art. 10).

Przepis powyższy nie zmienia rozporządzenia z dnia 29 czerwca 1918 roku, dotyczącego waluty rublowej w b. Jenerał Gubernatorstwie Warszawskiem (Dz. Rozp. Jen. Gub. Warsz. Nr. 119 z roku 1918 poz. 495).

Wierzyciel, odbierający taki dług ratami, jest obowiązany przyjąć całą resztę długu asygnatami skarbowemi, jeżeli w ratach poprzednich połowę długu lub więcej otrzymał już w gotówce; w razie zaś, jeżeli poprzednio otrzymał gotówką mniej niż połowę całego długu, wymagać może nadal gotówki tylko tyle, ile jej wobec gotówki poprzednio uiszczonej do połowy całego długu brakuje. Pokwitowanie wierzyciela, nie wskazujące rodzaju walorów, w jakich zapłatę otrzymał, należy uważać jako pókwitowanie zapłaty gotówką.

Asygnaty skarbowe mogą być również używane bez ograniczenia do spłacania podatków.

Art. 10. Niezwłocznie po powstaniu i rozpoczęciu działalności Banku Polskiego, tenże Bank w zamian za ostemplowane marki, ruble i korony wyda ich posiadaczom nowe pieniądze papierowe polskie po kursie urzędowym, który Sejm uchwali.

Posiadacze ostemplowanych znaków pieniężnych przedłożą je do wymiany na nową walutę polską w tych samych instytucjach, które poprzednio dokonały ostemplowania ich znaków pieniężnych. O ile się wówczas okaże, że ogólna suma, przedłożona przez okaziciela do

wymiany na walutę polską, jest znacznie większa od sumy poprzednio ostemplowanej, instytucje wymieniające mają prawo domagać się wyjaśnienia, czy nadwyżka nabyta została w sposób legalny.

Art. 11. Znaki pieniężne, podlegające obowiązkowemu ostemplowaniu (art. 1), a w czasokresie przez Ministra Skarbu wyznaczonym (art. 2) nieostemplowane, ulegają konfiskacie. Wszelako w wypadkach, w których będzie udowodnione, że dostały się do Polski drogą legalną, lub że uchybienie terminu ostemplowania nastąpiło wskutek przeszkód istotnych i usprawiedliwionych, Minister Skarbu ma prawo i po upływie terminu zezwolić na ostemplowanie rzeczonych znaków pieniężnych i ich wymianę wedle zasad art. 3 i 4.

Art. 12. Winni podrobienia ostemplowania znaków pieniężnych (art. 7), jako też winni świadomego wydania, przyjęcia, przechowania, przewożenia lub rozpowszechniania znaków z ostemplowaniem podrobionem — ulegną karom, przewidzianym w kodeksach karnych, obowiązujących na ziemiach polskich za podrabianie i puszczanie w obieg podrobionych banknotów państwowych.

Art. 13. Winni świadomego pogwałcenia lub obejścia przepisów niniejszej ustawy lub wydanych na jej podstawie zarządzeń Ministra Skarbu, bądź przez ukrycie w całości lub częściowo swoich lub cudzych znaków pieniężnych przed ostemplowaniem, bądź przez kłamliwe oświadczenia o dokonanem ostemplowaniu takich znaków lub o ich wymianie na pożyczkę państwową, bądź przez wycofanie ostemplowanych znaków pieniężnych z pod obowiązkowej ich wymiany na asygnaty skarbowe, ulegną za to karze więzienia do lat 5 i grzywnom do 200.000 marek lub 300.000 koron, albo jednej z tych kar.

Art. 14. Wykonanie niniejszej ustawy poleca się Ministrowi Skarbu.

Art. 15. Ustawa niniejsza wchodzi w życie z dniem jej ogłoszenia.

Marszałek: *Trąmpczyński.* Prezydent Ministrów: *I. J. Paderewski.* Minister Skarbu: *Dr. Englich.*

22. Ustawa z dnia 28 marca 1919 r. w sprawie zaciągnięcia pożyczki w wysokości 5 miljardów franków, poz. 252 dz. pr. p. Nr. 29.

Art. 1. Sejm upoważnia Ministra Skarbu do zaciągnięcia pożyczki państwowej zagranicznej do wysokości 5 miljardów franków na warunkach możliwie dla skarbu najkorzystniejszych.

Art. 2. Rząd przedłoży Sejmowi szczegółowy plan użycia funduszów wpłynąć mających, których użycie nastąpić może dopiero po zatwierdzeniu przez Sejm planu użycia.

Art. 3. Ustawa wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Art. 4. Wykonanie jej poleca się Ministerstwu Skarbu.

Marszałek: *Trąmpczyński.* Prezydent Ministrów: *I. J. Paderewski.* Minister Skarbu: *Dr. Englich.*

23. Ustawa z dnia 9 maja 1919 r. w przedmiocie wymiany znaków obiegowych, znajdujących się na ziemiach polskich, poz. 296 dz. pr. p. Nr. 41.

Art. 1. Natychmiast po dostarczeniu z drukarni dostatecznej ilości biletów Banku Polskiego, opiewających na złote, jako przyszłą jednostkę pieniężną polską, marki polskie i niemieckie, korony austrjacko-węgierskie i ruble rosyjskie carskie mają być zamieniane na złote i na Rentę Polską 4%-ową w stosunku, który zostanie określony w oddzielnej ustawie jednocześnie z ustaleniem kursów wymiennych.

Posiadacz pierwszej pożyczki państwowej (asygnaty 1918 r.), nabytej przed 1 lipca 1919 r., przy wymianie posiadanej jeszcze gotowizny, w rozmiarach nie przewyższających sumy przedstawionych jednocześnie asygnat w takiej samej walucie, otrzyma w złotych więcej, niż ten, który przedstawia pieniądze do wymiany bez jednoczesnego przedstawienia asygnat.

Art. 2. Określenie maksymalnej sumy znaków pieniężnych, które będą wymieniane w całości, oraz oznaczenie kursów wymiennych, zarówno dla gotowizny jak i dla zobowiązań, nastąpi drogą oddzielnej ustawy, która zostanie wydana przed rozpoczęciem wymiany. Ustalenie czasu i porządku, w jakim ma się odbywać wymiana, oraz prawo całkowitego lub częściowego wyłączenia z wymiany pieniędzy przywiezionych z zagranicy wbrew ustawie z dnia 11 marca 1919 r., pozostawia się Ministrowi Skarbu, który na mocy niniejszej ustawy może aż do chwili zakończenia czynności wymiennych zawieszać działalność banków, domów bankowych, kantorów wymiany i giełd, a także wydawać rozporządzenia czasowe, dotyczące przyjmowania i zwrotu wkładów bankowych.

Art 3. Upoważnia się Ministra Skarbu do przygotowania świadectw 4% Renty Polskiej w wysokości potrzebnej do wymiany na podstawie niniejszej ustawy, w odcinkach według jego uznania, z kuponami półrocznemi, z których najbliższy ma być płatny 1 lipca 1920 r.

Art. 4. Kupony od 4% Renty Polskiej, wydanej na podstawie niniejszej ustawy, wolne będą od opodatkowania. Rencie Polskiej przyznane zostają wszelkie prawa papierów pupilarnych.

Art. 5. Ustawa z dnia 26 marca 1919 r. (o ostemplowaniu papierowych znaków pieniężnych), w przedmiocie częściowej wymiany papie-

rowych znaków pieniężnych na asygnaty pożyczki państwowej traci, równocześnie z uchwaleniem niniejszej ustawy, moc obowiązującą, zaś w przedmiocie obowiązkowego stemplowania papierowych znaków obiegowych ulega zawieszeniu.

Art. 6. Wykonanie niniejszej ustawy poleca się Ministrowi Skarbu.

Art. 7. Ustawa niniejsza wchodzi w życie z dniem jej ogłoszenia.

Marszałek: *Trąmpczyński.* Prezydent Ministrów: *I. J. Paderewski.* Minister Skarbu: *Karpiński.*

24. Ustawa z dnia 9 maja 1919 r. w przedmiocie udzielenia kredytu gwarancyjnego do sumy 20 miljonów (dwudziestu miljonów) angielskich funtów sterlingów dla przemysłowców włókienniczych przez Polską Krajową Kasę Pożyczkową, poz. 297 dz. pr. p. Nr. 41.

Art. 1. Upoważnia się Polską Krajową Kasę Pożyczkową do udzielania polskim przemysłowcom włókienniczym kredytu gwarancyjnego na przeciąg trzech lat do wysokości 20 (dwudziestu) miljonów angielskich funtów sterlingów na zakup zagranicą surowców i artykułów technicznych, potrzebnych do uruchomienia przemysłu włókienniczego w Państwie Polskiem. Za kredyt gwarancyjny, udzielony przez Polską Krajową Kasę Pożyczkową, Skarb Państwa przyjmuje pełną gwarancję.

Art. 2. Warunki dotyczące zabezpieczenia i terminów spłaty oraz sposoby udzielania kredytu gwarancyjnego mają być ustalone przez Ministra Skarbu i Ministra Przemysłu i Handlu.

Art. 3. Wykonanie tej ustawy poleca się Ministrom Skarbu oraz Przemysłu i Handlu.

Marszałek: *Trąmpczyński.* Prezydent Ministrów: *I. J. Paderewski.* Minister Skarbu: *Karpiński.* Minister Przemysłu i Handlu: *Hącia.*

25. Ustawa z dnia 30 maja 1919 r. w przedmiocie dalszego kredytu dla Skarbu Państwa w wysokości pięciuset miljonów marek w Polskiej Kasie Pożyczkowej, poz. 312 dz. pr. p. Nr. 44.

Upoważnia się Ministra Skarbu do zaciągnięcia na bieżące potrzeby budżetowe w Polskiej Krajowej Kasie Pożyczkowej pożyczki krótkoterminowej w wysokości 500.000.000 (pięciuset miljonów) marek.

Marszałek: *Trąmpczyński.* Prezydent Ministrów: w. z. *S. Wojciechowski.* Minister Skarbu: *Karpiński.*

26. Ustawa z dnia 30 maja 1919 roku w przedmiocie przeznaczenia 75.000.000 marek na ulgowe pożyczki dla przemysłowców, poz. 313 dz. pr. p. Nr. 44.

Art. 1. W dążeniu do ożywienia przemysłu polskiego, zniszczonego przez okupantów, zezwala się Polskiej Krajowej Kasie Pożyczko-

wej przeznaczyć 75.000,000 mk. na ulgowe pożyczki dla przemysłowców bez zachowania przepisów, zamieszczonych w punkcie a) art. 5 ustawy Kasy. Wysokość i warunki kredytu dla poszczególnych firm przemysłowych ustanawia Ministerstwo Przemysłu i Handlu i Ministerstwo Skarbu oraz Ministerstwo Pracy i Opieki Społecznej w porozumieniu z Polską Krajową Kasą Pożyczkową. Skarb Państwa przyjmuje odpowiedzialność wobec Polskiej Krajowej Kasy Pożyczkowej.

Art. 2. Wykonanie tej ustawy powierza się Ministrowi Skarbu w porozumieniu z Ministrem Przemysłu i Handlu oraz Ministrem Pracy i Opieki Społecznej.

Marszałek: *Trąmpczyński.* Prezydent Ministrów: w. z. *S. Wojciechowski.* Minister Przemysłu i Handlu: *Hącia.* Minister Skarbu: *Karpiński.* Minister Pracy i Opieki Społecznej: *J. Iwanowski.*

27. Rozporządzenie Ministra Skarbu z dnia 23 września 1919 r. w przedmiocie transakcyj markami polskiemi. („Monitor Polski", Nr. 218 z dnia 27 września 1919 r.).

W porozumieniu z Ministrem Aprowizacji i Ministrem dla b. zaboru pruskiego ustanawia się, co następuje:

Art. 1. Kupno i sprzedaż marek polskich, wypuszczonych przez Polską Krajową Kasę Pożyczkową do 11 listopada 1918 roku na rachunek b. niemieckich władz okupacyjnych wzamian za marki polskie, wypuszczone przez Polską Krajową Kasę Pożyczkową po 11 listopada 1918 roku na rachunek Państwa Polskiego, jak wogóle wszelkie transakcje, będące wynikiem różniczkowania wartości rozmaitych kategoryj marek polskich, są wzbronione.

Art. 2. Rozporządzenie niniejsze obowiązuje na całym obszarze Państwa Polskiego.

Do rozpatrywania przekroczeń niniejszego rozporządzenia powołany jest Urząd Walki z Lichwą i Spekulacją.

Przekroczenia te na obszarach b. Królestwa Kongresowego i b. zaboru austrjackiego karane są w myśl dekretu z dnia 11 stycznia 1919 r. (Dz. Pr. Nr. 7, p. 109) w drodze administracyjnej karą aresztu do 3 miesięcy, względnie grzywną do 50.000 marek, prócz tego zawsze pociągają konfiskatę wartości, stanowiących przedmiot przekroczenia.

Do czasu utworzenia na terenach b. zaboru pruskiego Urzędów Walki z Lichwą i Spekulacją, do rozpatrywania przekroczeń niniejszego rozporządzenia powołane są sądy doraźne.

Art. 3. Rozporządzenie niniejsze otrzymuje moc obowiązującą z dniem ogłoszenia.

Warszawa, dnia 23 września 1919 roku.

Minister Skarbu: *Biliński.* Minister Aprowizacji: w z. *Oskar Sobański.* Minister dla b. zaboru pruskiego: *W. Seyda.*

28. Rozporządzenie Ministra Skarbu z dnia 14 października 1919 r. w sprawie asygnat 5%-ej Pożyczki Państwowej 1918 roku. („Monitor" Nr. 228).

1. Posiadacze asygnat 5% Pożyczki Państwowej 1918 r. w markach, pragnący otrzymać sumę nominalną w gotówce, winni przedstawić asygnaty, poczynając od dnia 1-go listopada 1919 r., w Polskiej Krajowej Kasie Pożyczkowej w Warszawie lub w jej oddziałach, gdzie po sprawdzeniu ich autentyczności równowartość zostanie im wypłacona.

2. Posiadacze asygnat 5% Pożyczki Państwowej 1918 r. w markach, pragnący je prolongować aż do czasu przeprowadzenia reformy walutowej, winni przedstawić je w Polskiej Krajowej Kasie Pożyczkowej w Warszawie, lub w jej oddziałach, gdzie zostanie im wypłacony procent w wysokości 5 od 100 z góry za okres 6 miesięczny, przyczem termin płatności asygnat zostanie odroczony do 1 maja 1920 r.

3. Wobec konieczności odroczenia terminu konwersji walut rublowej i koronowej, termin płatności asygnat rublowych i koronowych odroczony zostaje na 6 miesięcy, tj. do 1-maja 1920 r.

Posiadacze asygnat rublowych i koronowych winni przedstawić je w Polskiej Krajowej Kasie Pożyczkowej w Warszawie lub w jej oddziałach, gdzie procent w wysokoścf 5 od 100 zostanie im wypłacony z góry, w walucie takiej, na jaką opiewają asygnaty.

4. Polska Krajowa Kasa Pożyczkowa udzielać będzie pożyczek na zastaw prolongowanych asygnat w stosunku:

90 marek za 100 marek
100 „ „ 100 rubli
50 „ „ 100 koron

Za pożyczki te Polska Krajowa Kasa Pożyczkowa pobierać będzie 5% w stosunku rocznym.

5. Wykonanie niniejszego rozporządzenia poleca się Polskiej Krajowej Kasie Pożyczkowej.

Warszawa, dnia 14 października 1919 roku.

Minister Skarbu: *Biliński.*

29. Ustawa z dnia 7 listopada 1919 r. o przymusowym wykupie monet złotych i srebrnych oraz złota i srebra w stanie nieprzerobionym, poz. 463 Dz. u R. p. Nr. 84.

Art. 1. Monety złote oraz monety srebrne o zawartości czystego srebra 80% i więcej, jak również złoto i srebro w stanie nieprzerobionym, podlegają przymusowemu wykupowi przez Skarb Państwa.

Art. 2. Złoto i srebro, podlegające przymusowemu wykupowi, winno być w terminie ustalonym przez Ministerstwo Skarbu dostarczone:

albo do Polskiej Krajowej Kasy Pożyczkowej, jej instytucji centralnej lub oddziałów,

albo do kas skarbowych.

Złoto i srebro, podlegające przymusowemu wykupowi, przywożone z zagranicy po wejściu w życie ustawy niniejszej, winno być dostarczone organom celnym.

Art. 3. Obowiązkowi dostarczenia złota i srebra podlegają:

a) osoby fizyczne i prawne, przebywające, względnie mające siedzibę zarządu lub reprezentację w granicach Państwa Polskiego i będące właścicielami złota i srebra, podlegających przymusowemu wykupowi, o ile metale owe są w ich posiadaniu.

b) osoby fizyczne i prawne, przebywające, względnie mające siedzibę zarządu lub reprezentację w granicach Państwa Polskiego i będące w posiadaniu złota i srebra, podlegających przymusowemu wykupowi, o ile metale owe oddane im są przez właścicieli tytułem zastawu lub też na skład. W tym wypadku w miejsce złota lub srebra, wydanego Skarbowi Państwa, wstępuje suma pieniężna, otrzymana na zasadzie art. 4 ustawy niniejszej.

Art. 4. Skarb Państwa nabywać będzie za specjalnem pokwitowaniem złoto i srebro, podlegające przymusowemu wykupowi, po cenie marek polskich 22878 — za 1 kgr. czystego złota i marek polskich 672 — za 1 kgr. czystego srebra.

Na zasadzie cen powyższych, urzędy, wyszczególnione w art. 2 ustawy niniejszej, nabywać będą na rachunek Skarbu Państwa monety złote i srebrne w stanie nie startym po cenach następujących:

10	marek niemieckich	w złocie	82	mk.	polskich
10	rubli	„	177	„	„
10	franków	„	66,5	„	„
10	koron austr.-węg.	„	69,5	„	„
1	dukat „	„	78,5	„	„
4	guldeny „	„	66,5	„	„

5 marek niemieckich	w srebrze	17	mk. polskich
1 rubel	„	12	„
5 franków	„	15	„
2 franki	„	5,5	„
5 koron austr.-węg.	„	14	„

Ceny, płacone za wszelkie inne monety złote i srebrne w stanie niestartym, pozostawać będą w odpowiednim stosunku do cen wyżej wskazanych.

Art. 5. Wolne od przymusowego wykupu są monety złote i srebrne, posiadające same przez się wartość numizmatyczną lub też stanowiące składową część zbioru numizmatycznego. Zaświadczenia, stwierdzające wartość numizmatyczną monet złotych i srebrnych, będą wydawane ich właścicielom przez Ministerstwo Sztuki i Kultury.

Złoto i srebro w stanie nieprzerobionym, przeznaczone dla celów przemysłowych, leczniczych i naukowych, będzie zwolnione od przymusowego wykupu przez Polską Krajową Kasę Pożyczkową po przedstawieniu jej odpowiednich dowodów.

Art. 6. Przetapianie i przeróbka monet złotych i srebrnych są wzbronione.

Art. 7. Wszelkie tranzakcje monetami złotemi i srebrnemi oraz złotem i srebrem w stanie nieprzerobionym pomiędzy osobami fizycznemi i prawnemi są w kraju wzbronione. Dla celów, przewidzianych w art. 5 ustęp 2, wolno sprowadzać złoto i srebro z zagranicy za zezwoleniem Ministra Skarbu.

Art. 8. Wykroczenia przeciwko ustawie niniejszej karane będą w drodze sądowej grzywną do marek polskich 50.000, względnie koron 75.000. Prócz grzywny może być wymierzona kara więzienia do lat trzech.

Przedmioty, co do których popełniono wykroczenie, podlegają konfiskacie na rzecz Skarbu Państwa.

Art. 9. Jeżeli utajone zostało złoto lub srebro, znajdujące się w posiadaniu osoby prawnej, natenczas osoba ta ulega grzywnie do marek polskich 50.000, względnie koron 75.000, niezależnie od ukarania, winę ponoszących, osób fizycznych na zasadzie artykułu poprzedniego. W tych wypadkach przepis końcowy art. 8 ma również zastosowanie.

Art. 10. Wykonanie ustawy niniejszej powierza się Ministrowi Skarbu, którego jednocześnie upoważnia się do poczynienia odpowie-

dnich zarządzeń, mających na celu zabezpieczenie wykonania przepisów ustawy.

Art. 11. Ustawa niniejsza wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Marszałek: *Trąmpczyński.* Prezydent Ministrów: w z. *S. Wojciechowski.* Minister Skarbu: *Biliński.*

30. Ustawa z dnia 20 listopada 1919 r. o walucie w obrębie byłej dzielnicy pruskiej, poz. 492 dz. u. Nr 91.

Art. 1. Jedynym prawnym środkiem płatniczym na terytorjum byłej dzielnicy pruskiej jest marka polska. Marka niemiecka przestaje być prawnym środkiem płatniczym.

Art. 2. Wszelkie zobowiązania w markach niemieckich winny być uiszczone markami polskiemi w równej nominalnej sumie.

Art. 3. Zaciąganie zobowiązań i dokonywanie tranzakcyj w markach niemieckich jest wzbronione.

Art. 4. Dłużnikom, mającym płacić swoje zobowiązania poza granicami Państwa Polskiego, udziela się zwłoki, aż do późniejszego uregulowania tej sprawy, o ile w poszczególnych wypadkach władze, czuwające nad obrotem zagranicznym, inaczej nie postanowią. Wstrzymuje się więc zastosowanie skutków prawnych, powstających lub powstałych na mocy ustawy lub umowy z powodu nieuiszczenia się na czas z określonych w tym artykule zobowiązań.

Art. 5. Dłużnik, przeciw któremu wierzyciel, mieszkający poza granicami Państwa Polskiego, uzyskał już tytuł do egzekucji, ma prawo zażądać w drodze sprzeciwu przeciw dopuszczalności klauzuli egzekucyjnej (par. 732 Proc. Cyw.) od sądu właściwego lub sądu okręgowego, w którego obwodzie zamieszkuje, by skutki prawne, powstałe z powodu nieuiszczenia się na czas, zostały uchylone.

Art. 6. Przekroczenie lub usiłowanie przekroczenia niniejszej ustawy podlega karze więzienia do 1 roku i grzywny do 1,000.000 marek lub jednej z powyższych kar.

Do rozpatrywania przekroczeń powołane są sądy doraźne.

Art. 7. Ustawa niniejsza obowiązuje w byłej dzielnicy pruskiej z dniem jej ogłoszenia. Na terytorjach, które nie znajdują się jeszcze pod władzą Państwa Polskiego, wchodzi w życie w chwili objęcia tych terytorjów przez polskie władze.

Art. 8. Wykonanie tej ustawy poleca się Ministrowi b. dzielnicy pruskiej.

Marszałek: *Trąmpczyński.* Prezydent Ministrów: *I. J. Paderewski.* Minister byłej Dzielnicy Pruskiej: *W. Seyda.* Minister Skarbu: *Biliński.*

31. Rozporządzenie Ministra Skarbu w przedmiocie ustanowienia stosunku marek polskich do koron, poz. 513 dz. u. R. p. Nr 96 z 24 grudnia 1919 r.

Na podstawie art. 4 Ustawy Polskiej Krajowej Kasy Pożyczkowej z dnia 7 grudnia 1918 r. (Dz. Pr. Nr 19 z dnia 14 grudnia 1918 r. poz. 56) ustanawia się co następuje:

Art. 1. Dla wpłat oraz wypłat rządowych (na okres czasu, poczynając od dnia wejścia w życie niniejszego rozporządzenia aż do nowego w tej sprawie rozporządzenia) ustala się dla tych obszarów Państwa Polskiego, w których korona pozostaje prawnym środkiem płatniczym, stosunek marki polskiej do korony jako 100 koron = 70 mk. pol.

Art. 2. Z dniem wejścia w życie niniejszego rozporządzenia wszelkie wypłaty, dokonywane przez organa rządowe, mogą być uskutecznione jak w koronach, tak również i w markach polskich, według kursu ustalonego w art. 1.

Art. 3. Wszelkie wpłaty do kas rządowych mogą również być uskutecznione jak w koronach tak i w markach polskich, według kursu ustalonego w art. 1, o ile poprzednio nie został ustalony inny kurs przerachowania.

Art. 4. Rozporządzenie niniejsze otrzymuje moc obowiązującą z dniem ogłoszenia.

Minister Skarbu: *Wł. Grabski.*

32. Rozporządzenie Ministra Skarbu z dnia 22 grudnia 1919 r. w przedmiocie przyjmowania przez Polską Krajową Kasę Pożyczkową i przez Kasy Skarbowe wkładów w walucie koronowej („Monitor Polski“ Nr 281).

Wobec zbliżającej się chwili wymiany koron na marki, Rząd wzywa wszystkich posiadaczy koron, którzy mają ich ponad 10.000 w jednem ręku, o złożenie kwot koronowych, przekraczających normę powyższą, w oddziałach Polskiej Krajowej Kasy Pożyczkowej lub w Kasach Skarbowych.

Za złożone korony będzie wydany kwit, opiewający na korony, na mocy którego posiadacz tego kwitu otrzyma w momencie zamiany koron na marki odpowiednią ilość marek podług kursu, jaki zostanie dla wymiany koron na marki polskie ustanowiony przez Sejm Ustawodawczy, z doliczeniem 5% w stosunku rocznym, licząc od dnia złożenia odnośnej sumy.

Osoby, dla których posiadanie wyższej ilości koron ponad 10.000 jest niezbędne ze względu na wysokość dokonywanych przez nie obrotów pieniężnych, wzywa się do złożenia w Ministerstwie Skarbu do dnia 5 stycznia 1920 r. piśmiennej deklaracji o wysokości sumy posiadanych przez nie koron i o wypłatach, jakie je czekają.

Osoby, które w myśl powyższego złożą kwoty koronowe w Polskiej Krajowej Kasie Pożyczkowej lub w Kasach Skarbowych, mogą w razie potrzeby zastawić odnośny kwit w każdym oddziale Polskiej Krajowej Kasy Pożyczkowej, otrzymując zaliczkę aż do wysokości 70 marek za każdych 100 koron. Zaliczka ta podlega oprocentowaniu w wysokości 5% w stosunku rocznym.

Termin składania zbywających kwot koronowych (zbywających od potrzeby obrotu pieniężnego sum, przewyższających 10.000 koron) zostaje określony: w miastach Warszawie, Łodzi, Lwowie i Krakowie do 5 stycznia, w innych miastach do 10 stycznia i po wsiach do 15 stycznia 1920 r. Po upływie tego terminu wkłady koronowe na wyżej wskazanych warunkach przyjmowane nie będą.

Warszawa, dnia 22 grudnia 1919 r.

Minister Skarbu: *W. Grabski.*

33. **Komunikat Ministerstwa Skarbu o walucie w b. Dzielnicy Pruskiej („Monitor Polski" Nr 10 z 14 stycznia 1920 r.).**

Ustawa o walucie w obrębie byłej Dzielnicy Pruskiej, ogłoszona dnia 20 listopada 1919 r. w Dzienniku Ustaw Państwa, jest niejednokrotnie błędnie rozumiana i tłumaczona, dlatego też; odpowiadając na liczne pytania, Ministerstwo Skarbu i Ministerstwo b. Dzielnicy Pruskiej uważają za wskazane udzielić autentycznego wyjaśnienia tej ustawy.

Zawarte w tej ustawie zastąpienie marki niemieckiej przez markę polską dotyczy tylko ziem już przyznanych Polsce Traktatem Wersalskim, a które dawniej należały do Niemiec.

Ustawa ta nie rozstrzyga ani kwestji waluty, ani jej kursu co do zobowiązań, płatnych poza granicami Państwa Polskiego. Wprowadza tylko w artykule 4 zwłokę w uregulowaniu tych zobowiązań, konieczną ze względu na faktyczne stosunki gospodarcze i nieustalone jeszcze drogą międzynarodową stosunki walutowe. Zwłoka ta nie jest bezwzględną, gdyż według tegoż artykułu powołane władze mogą w każdym wypadku wydać odmienne zarządzenia. Władze polskie nie będą czyniły takich trudności, któreby miały odbić się niekorzystnie

na stosunkach handlowych z zagranicą i na kredycie Państwa Polskiego.

W szczególności podkreślić należy, że ustawa ta nie przesądza w niczem uregulowania spraw walutowych na ziemiach, które przypadną Polsce w drodze plebiscytu. Sprawa ta zostanie uregulowana w swoim czasie w ścisłem porozumieniu z przedstawicielami ludności tych terytorjów, z uwzględnieniem stosunków, które będą istniały w czasie przejęcia ich przez Państwo Polskie.

Minister Skarbu: *Wł. Grabski.* Podsekretarz Stanu w Ministerstwie b. Dzielnicy Pruskiej: *R. Rybarski.*

34. Rozporządzenie Ministra Skarbu z dn. 14 stycznia 1920 r. w przedmiocie dopłaty do ceł (agia), poz. 35 dz. u. Nr 5.

Na zasadzie art. 14 rozporządzenia Ministerstwa Skarbu oraz Przemysłu i Handlu z dnia 4 listopada 1919 r. o taryfie celnej zarządza się:

Wysokość dopłaty (agia) ustanowionej w § 16 przepisu wykonawczego do rozporządzenia o taryfie celnej w wysokości 200%, wynosi począwszy od dnia 20 lutego 1920 r. aż do dalszego rozporządzenia 900%.

Minister Skarbu: *Wł. Grabski.*

35. Ustawa z dnia 15 stycznia 1920 r. w przedmiocie ustanowienia marki polskiej prawnym środkiem płatniczym na całym obszarze Rzeczypospolitej, poz. 26 dz. u. Nr 5.

Art. 1. Marka polska jest prawnym środkiem płatniczym na całym obszarze Rzeczypospolitej.

Art. 2. W tych dzielnicach Rzeczypospolitej, w których dotychczas prawnym środkiem płatniczym była korona austrjacko-węgierska, wszelkie wypłaty dotąd należne w koronach mogą być dokonywane bądź w koronach, bądź w markach polskich w stosunku 70 marek polskich za 100 koron.

Art. 3. Wszelkie zobowiązania płatnicze w koronach austrjacko-węgierskich mogą być uiszczane w markach polskich według stosunku w art. 2 wskazanego.

Art. 4. Zawieranie umów, sprzeciwiających się przepisom zawartym w art. 2 i 3, jakoteż żądanie przy wypłatach, należnych w koronach, a dokonywanych w markach polskich, innego kursu przerachowania lub odmówienie przyjęcia zapłaty w markach polskich — jest zakazane.

Art. 5. Winni wykroczenia lub usiłowania wykroczenia przeciwko zakazowi, zawartemu w art. 4 niniejszej ustawy, podlegają karze aresztu do 1 roku i grzywny do miljona marek polskich. Nadto umowy zawarte wbrew temu zakazowi są nieważne. Do ścigania wykroczeń powołane są sądy powiatowe, względnie sądy pokoju.

Art. 6. Ustawa niniejsza wchodzi w życie z dniem jej ogłoszenia.

Art. 7. Wykonanie tej ustawy porucza się Ministrowi Skarbu.

Marszałek: *Trąmpczyński.* Prezydent Ministrów: *L. Skulski.* Minister Skarbu: *W. Grabski.*

36. Ustawa z dnia 30 stycznia 1920 r. w przedmiocie uchylenia mocy obowiązującej ustawy z dnia 7 listopada 1919 r. o przymusowym wykupie monet złotych i srebrnych, oraz złota i srebra w stanie nieprzerobionym, poz. 56 Dz. u. Nr 10.

Art. 1. Moc obowiązująca ustawy z dnia 7 listopada 1919 roku o przymusowym wykupie monet złotych i srebrnych, oraz złota i srebra w stanie nieprzerobionym (Dz. u. Nr 84 poz. 463) zostaje z dniem 1 lutego 1920 r. uchylona.

Art. 2. Wykonanie niniejszej ustawy poleca się Ministrowi Skarbu.

Marszałek: *Trąmpczyński.* Prezydent Ministrów: *L. Skulski.* Minister Skarbu: *W. Grabski.*

37. Uchwała Sejmu z dnia 13 lutego 1920 roku, uzupełniająca Uchwałę Sejmu z dnia 20 lutego 1919 roku (Dz. Praw z 1919 r. Nr 19, poz. 226), poz. 84 Dz. u. Nr 17.

Do punktu 1 ust. 2 Uchwały Sejmu z dnia 20 lutego 1919 r. (Dz. Pr. z 1919 r. Nr 19 poz. 226) dodaje się zdanie następujące:

„Emisja biletów Polskiej Krajowej Kasy Pożyczkowej lub innych biletów, obciążających Skarb Państwa, nie mniej zaciąganie pożyczek państwowych, tudzież przyjmowanie przez Państwo gwarancyj finansowych nie może nastąpić bez uprzedniego zezwolenia Sejmu".

Marszałek: *Trąmpczyński.* Prezydent Ministrów: *L. Skulski.*

38. Ustawa z dnia 13 lutego 1920 r. w przedmiocie dalszej emisji biletów Polskiej Krajowej Kasy Pożyczkowej, poz. 85 Dz. u. Nr 17.

Art. 1. Upoważnia się Polską Krajową Kasę Pożyczkową do podwyższenia stanu emisji jej biletów, prócz biletów emitowanych na

zasadzie art. 2 niniejszej ustawy, a łącznie z emisją, dokonaną przez Polską Krajową Kasę Pożyczkową na zasadzie pierwotnej ustawy tej Kasy z dnia 9 grudnia 1916 r. w kwocie 880,150.867 marek polskich i 50 fenigów, oraz emisjami dokonanemi: na zasadzie obecnej ustawy tejże Kasy z dnia 7 grudnia 1918 r. w kwocie 500,000.000 marek polskich, dekretu Naczelnika Państwa z dnia 7 lutego 1919 r. w kwocie 250,000.000 marek polskich oraz Uchwały Sejmowej z dnia 6 czerwca 1919 r. w kwocie 600,000.000 marek polskich, do kwoty ogólnej 11 miljardów marek polskich.

Art. 2. Ustawa niniejsza obowiązuje z dniem ogłoszenia.

Art. 3. Wykonanie niniejszej ustawy porucza się Ministrowi Skarbu.

Marszałek: *Trąmpczyński.* Prezydent Ministrów: *L. Skulski.* Minister Skarbu: *W. Grabski.*

39. Ustawa z dnia 27 lutego 1920 roku w przedmiocie wypuszczenia pięcioprocentowej długoterminowej wewnętrznej pożyczki państwowej z 1920 r., poz. 152 Dz. u. Nr. 25.

Art. 1. Upoważnia się Ministra Skarbu do wypuszczenia pięcioprocentowej wewnętrznej pożyczki państwowej z r. 1920 do sumy trzech miljardów marek polskich, ze stopniową spłatą jej w ciągu 45 lat od daty wypuszczenia według planu umorzenia, dołączonego do niniejszej ustawy.

Art. 2. Obligacje pięcioprocentowej wewnętrznej pożyczki państwowej z r. 1920 są wypuszczane serjami, po 20 miljonów marek każda, w odcinkach, których wysokość ustali Minister Skarbu.

Art. 3. Procenty od pożyczki płatne są za każde półrocze z dołu w dniach 1 kwietnia i 1 października każdego roku.

Spłata umorzonych obligacyj będzie dokonywana w terminach ustalonych dla opłaty procentów.

Art. 4. Obligacje pięcioprocentowej wewnętrznej pożyczki państwowej z r. 1920 mogą być przedstawiane do spłaty w ciągu lat 30, począwszy od dnia, ustalonego dla ich umorzenia.

Kupony mogą być przedstawiane do spłaty w ciągu lat 5 od dnia ich płatności.

Obligacje i kupony, nie przedstawione do spłaty w powyższych terminach — stają się nieważne.

Art. 5. Kupony od obligacyj pięcioprocentowej wewnętrznej pożyczki państwowej z roku 1920 wolne są od podatków od kapitałów i rentowych i będą przyjmowane przy uiszczaniu podatków i opłat państwowych.

Art. 6. Obligacje pięcioprocentowej wewnętrznej pożyczki państwowej z r. 1920 mają wszelkie prawa papierów, posiadających bezpieczeństwo pupilarne i mogą być używane dla lokacji kapitałów osób, pozostających pod opieką i kuratelą, jakoteż kapitałów fundacyjnych, kościelnych, korporacyj publicznych, kaucyj cywilnych i wojskowych, depozytów oraz dla konwersji innych papierów pupilarnych.

Art. 7. Stopa procentowa pożyczki, wymienionej w art. 1, nie może ulec obniżeniu przed dniem 1 marca 1930 r.

Art. 8. Przy mającem nastąpić przerachowaniu zobowiązań, opiewających na marki polskie, na przyszłą walutę polską — pięcioprocentowa wewnętrzna długoterminowa pożyczka państwowa z r. 1920 podlega przerachowaniu po kursie o 10% wyższym od ustalonego dla znaków obiegowych.

Art. 9. Pożyczka długoterminowa będzie zaliczona do pełnej wysokości przy rozkładzie zamierzonej pożyczki przymusowej rentowej.

Art. 10. Wykonanie niniejszej ustawy powierza się Ministrowi Skarbu.

Marszałek: *Trąmpczyński.* Prezydent Ministrów: *L. Skulski.* Minister Skarbu: *W. Grabski.*

40. Rozporządzenie Ministra Skarbu z dnia 10 marca 1920 r. w przedmiocie zniesienia zakazu przywozu znaków pieniężnych w walucie niemieckiej, poz. 156 dz. u. Nr. 25.

Art. 1. Na mocy art. 9 ustawy z dnia 11 marca 1919 r. w przedmiocie czasowego zakazu przywozu znaków pieniężnych w walucie austrjacko-węgierskiej, niemieckiej i rosyjskiej (dz. pr. p. p. Nr 24, poz. 237) znoszę zakaz przywozu i przesyłania w granice Rzeczypospolitej Polskiej, w posyłkach pocztowych i listach znaków pieniężnych w walucie niemieckiej (jakoteż ustalony art. 4-tym tejże ustawy zakaz dowozu kuponów procentowych i dywidendowych na walutę markową opiewających).

Postanowienie dotyczące zakazu sprzedaży papierów wartościowych za walutę koronową, markową i rublową osobom i firmom, mającym siedzibę poza granicami Polski, zachowuje moc obowiązującą nadal w całej rozciągłości.

Art 2. Rozporządzenie niniejsze otrzymuje moc obowiązującą z dniem ogłoszenia.

Warszawa, dnia 10 marca 1920 r.

Minister Skarbu: *W. Grabski.*

41. Ustawa z dnia 24 marca 1920 r. o stemplowaniu i wymianie banknotów koronowych, emitowanych przez Bank Austrjacko-Węgierski, poz. 166 dz. u. Nr. 28.

Art. 1. Banknoty, emitowane przez Bank Austrjacko-Węgierski do dnia 27 października 1918 r. włącznie, podlegają wymianie na obszarach byłego zaboru i okupacji austrjacko-węgierskiej na marki polskie według kursu 70 mk. pol. za 100 koron lub zaopatrzeniu stemplem z napisem: „Rzeczposp. Polska".

Art. 2. Po upływie terminów, wyznaczonych do wymiany i stemplowania, banknoty Banku Austrjacko-Węgierskiego, niezaopatrzone stemplem polskim (art. 1), przestają być środkiem płatniczym i wszelkie wypłaty, oznaczone w koronach, winny być uiszczane w koronach zaopatrzonych stemplem polskim, bądź też w markach polskich według kursu 70 marek polskich za 100 koron, natomiast żądanie i dokonywanie wypłat w koronach niestemplowanych z jakiegokolwiek tytułu, jakoteż zaciąganie zobowiązań w tejże walucie po ukończeniu wymiany i stemplowania zostaje wzbronione. Umowy zawarte wbrew powyższym postanowieniom są nieważne.

Art. 3. Wymiana koron, niezaopatrzonych stemplem polskim, jest dozwolona na tych samych zasadach, jak wymiana waluty obcej.

Art. 4. Terminy rozpoczęcia i zakończenia oraz porządek wymiany i stemplowania określi Minister Skarbu.

Po upływie tych terminów banknoty koronowe do wymiany i stemplowania (art. 1) przyjmowane nie będą.

Art. 5. Wymiany i stemplowania dokonują urzędy i instytucje, wyznaczone przez Ministra Skarbu. Od uznania tych urzędów i instytucyj zależy, czy przedstawiona kwota ma być wymieniona na marki polskie, czy też podlega ostemplowaniu.

Lokale niezbędne do tych czynności mogą być zajmowane w razie potrzeby drogą przymusowej rekwizycji.

Art. 6. W okresie wymiany i stemplowania Minister Skarbu może zawiesić na czas do dni 6 czynności instytucyj kredytowych, działających na obszarach, wymienionych w art. 1.

Na okres czasu do dni dziesięciu mogą być zamknięte granice na podstawie uchwały Rady Ministrów, powziętej na wniosek Ministra Skarbu.

Art. 7. Wzbronionem jest:

a) przedstawianie do wymiany i stemplowania banknotów koronowych w tym celu przywiezionych z zagranicy;

b) przyjmowanie przez osoby prywatne i instytucje banknotów

koronowych od innych osób celem przedstawienia ich do wymiany i stemplowania, jako swoich, jakoteż powierzanie w tym celu koron innym osobom i instytucjom;

c) więcej niż dwukrotne przedstawianie do wymiany i stemplowania banknotów tej samej nominalnej wartości przez jedną i tę samą osobę.

Dozwolonem natomiast jest przedstawianie banknotów koronowych do wymiany i stemplowania, należących do innej osoby, na mocy specjalnego jej pełnomocnictwa, lecz w tym wypadku osoba, która takie pełnomocnictwo wydała, traci prawo osobiście jakąkolwiekbądź kwotę w swojem czy też cudzem imieniu do stemplowania i wymiany przedstawiać. Osoba, przedstawiająca do wymiany i stemplowania cudzą kwotę, ponosi na równi z właścicielem tej kwoty całkowitą odpowiedzialność w myśl art. 19 za przekroczenie powyższego przepisu.

Art. 8. Za przedstawione do wymiany i stemplowania banknoty nie może jedna osoba żądać natychmiastowej wypłaty w gotowiźnie wyższej kwoty niż 15.000 koron stemplowanych lub 10.500 marek polskich. O ile przedstawiona i przyjęta kwota przewyższa 15.000 koron, to na nadwyżkę będzie wydany imienny kwit depozytowy, uprawniający do jej otrzymania w terminach, które określi Minister Skarbu, jednak w terminie nie dłuższym niż trzechmiesięcznym.

Art. 9. Kwity depozytowe (art. 8) będą przyjmowane jako wpłaty na wewnętrzne pożyczki państwowe z roku 1920, o ile suma wpłaty na pożyczkę nie jest niższa od kwoty, na którą kwit opiewa. Przekazywanie ich może nastąpić jedynie w drodze cesji, notarjalnie lub sądownie uwierzytelnionej, przy jednoczesnem uwiadomieniu o tem urzędu lub instytucji, która kwit wydała.

Art. 10. Sumę ponad 15.000 koron, na którą został wydany kwit depozytowy (art. 8), posiadacz kwitu może otrzymać całkowicie lub częściowo przed terminem, o ile wykaże wiarogodnie we właściwym Inspektoracie Skarbowym, względnie Urzędzie Podatkowym, w razie, gdy suma nie przewyższa 100.000 koron, albo we właściwej Izbie Skarbowej względnie okręgowej Dyrekcji Skarbu, gdy suma przewyższa 100.000 koron, że gotowizna jest mu niezbędna do prowadzenia przedsiębiorstwa lub dokonywania w tym czasie znaczniejszych wypłat gotówkowych.

Art. 11. Instytucje kredytowe mają prawo do natychmiastowego otrzymania w markach polskich lub koronach stemplowanych za przed-

stawione do wymiany i stemplowania banknoty koronowe kwoty, nie przekraczającej jednej trzeciej części równowartości łącznej sumy salda kasowego tych instytucyj w dniach 1 stycznia, 1 lutego i 1 marca 1920 r. Natychmiastowe lub przedterminowe otrzymanie sum wyższych zależy od zezwolenia Ministerstwa Skarbu.

Art. 12. Powstałe przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy, opiewające na korony, prawno-prywatne zobowiązania pieniężne osób i instytucyj, którym przedstawiona przez nich suma w banknotach koronowych w myśl art. 8, 10 i 11 nie została całkowicie wymieniona na marki polskie lub korony stemplowane — doznają zwłoki w zapłacie do wysokości sumy, w kwicie depozytowym wskazanej, aż do dnia, w którym przyjęta do depozytu suma gotówkowa zostanie zwrócona (art. 8).

Art. 13. Postanowienia art. 12 nie mają zastosowania do:

a) zobowiązań z tytułu kontraktów służbowych i najmu usług,

b) zobowiązań z tytułu kontraktów najmu,

c) zobowiązań z tytułu renty i roszczeń o świadczenie utrzymania,

d) zobowiązań z tytułu umów ubezpieczonych.

Upoważnia się Ministra Skarbu do ustalenia w razie potrzeby dalszych wyjątków w drodze osobnego rozporządzenia.

Art. 14. Dla weksli i czeków, których zapłata w myśl art. 12 ulega zwłoce, odracza się do dnia w tymże artykule wskazanego czas zapłaty i termin do wniesienia protestu.

Art. 15. Wierzyciel, którego należność na zasadzie art. 12 uległa zwłoce, obowiązany jest fakt zwłoki uwidocznić na odwrotnej stronie kwitu depozytowego, okazanego mu przez dłużnika w osobnym nadpisie, w którym winna być podana suma i tytuł należności oraz dzień sporządzenia nadpisu, imię i nazwisko i dokładny adres wierzyciela.

Art. 16. Przy obliczaniu czasu trwania odroczenia wlicza się dzień rozpoczęcia i ukończenia czasokresu odroczenia.

Art. 17. Za czas, o który wskutek odroczenia zapłata zostanie przesunięta na później, bieg należnych odsetek nie wstrzymuje się.

Art. 18. Czas trwania odroczenia nie wlicza się przy obliczaniu czasokresu przedawnienia i ustawowych czasokresów do wniesienia skargi.

Art. 19. Winni przekroczenia postanowień niniejszej ustawy podlegają w drodze orzeczenia sądowego karze aresztu do sześciu miesięcy i grzywnie do miljona marek polskich łącznie lub jednej z tych kar, nie wyłączając zastosowania ustawy z dnia 11 marca 1919 r.

Art. 20. Ustawa niniejsza wchodzi w życie z dniem ogłoszenia, jednocześnie tracą moc przepisy niezgodne z jej postanowieniami.

Art. 21. Wykonanie niniejszej ustawy powierza się Ministrowi Skarbu.

Marszałek: *Trąmpczyński.* Prezydent Ministrów: *L. Skulski.* Minister Skarbu: w. z. *Weinfeld.*

42. Ustawa z dnia 24 marca 1920 roku w przedmiocie zamiany asygnat pożyczki państwowej z roku 1918, subskrybowanej w złocie, po kursie nominalnym, na obligacje pożyczki z 1920 roku, poz. 167 dz. u. Nr. 28.

Art. 1. Osoby, które pożyczkę państwową z roku 1918 subskrybowały w złocie po kursie nominalnym, mają prawo, w razie zamiany asygnat tamtej pożyczki na obligacje pożyczki z 1920 r. do otrzymania tych obligacyj na sumę 4-krotnie wyższą od sumy przez nich subskrybowanej.

Art. 2. Wykonanie ustawy tej powierza się Ministrowi Skarbu.

Marszałek: *Trąmpczyński.* Prezydent Ministrów: *L. Skulski.* Minister Skarbu: w. z. *Weinfeld.*

43. Ustawa z dnia 26 marca 1920 roku w przedmiocie uzupełnienia ustawy z dnia 13 lutego 1920 r. (dz. ust. Nr. 17 poz. 85), dotyczącej dalszej emisji biletów Polskiej Krajowej Kasy Pożyczkowej, poz. 179 dz. u. Nr. 31.

Ustawa z dnia 13 lutego 1920 r. (Dz. Ust. Nr. 17 poz. 85) w przedmiocie dalszej emisji biletów Polskiej Krajowej Kasy Pożyczkowej otrzymuje brzmienie następujące:

Art. 1. Upoważnia się Polską Krajową Kasę Pożyczkową do podwyższenia stanu emisji jej biletów, prócz biletów, emitowanych na zasadzie art. 2 niniejszej ustawy, a łącznie z emisją, dokonaną przez Polską Krajową Kasę Pożyczkową na zasadzie pierwotnej ustawy tej Kasy z dnia 9 grudnia 1916 r. w kwocie 880,150.867 marek polskich i 50 fenigów, oraz emisjami dokonanemi: na zasadzie obecnej ustawy tejże Kasy z dnia 7 grudnia 1918 r. w kwocie 500,000.000 marek polskich, dekretem Naczelnika Państwa z dnia 7 lutego 1919 roku w kwocie 250,000.000 marek polskich oraz uchwały sejmowej z dnia 6 czerwca 1919 r. w kwocie 600,000.000 marek polskich do kwoty 11.000,000.000 marek polskich.

Art. 2. Do kwoty ogólnej 11.000,000.000 marek polskich, określonej w art. 1 nie włącza się biletów, wypuszczonych tytułem skupu złota oraz na zasadzie art. 5 p. a) i h) ustawy Polskiej Krajowej Kasy

Pożyczkowej z dnia 7 grudnia 1918 r. tudzież biletów, wypuszczonych celem wykupu wycofanych z obiegu na obszarze b. zaboru austrjackiego i b. okupacji austrjacko-węgierskiej koron waluty austrjacko-węgierskiej.

Art. 3. Ustawa niniejsza obowiązuje z dniem jej ogłoszenia.

Art. 4. Wykonanie niniejszej ustawy powierza się Ministrowi Skarbu.

Marszałek: *Trąmpczyński.* Prezydent Ministrów: *L. Skulski.* Minister Skarbu: *W. Grabski.*

44. Komunikat Ministerstwa Skarbu o pożyczce dolarowej, poz. 178 dz. urz. Min. Skarbu Nr. 13 z dnia 7 kwietnia 1920 r.

W chwili, gdy w kraju Sejm Ustawodawczy uchwalał emisję pożyczki wewnętrznej w markach polskich, w Ameryce doprowadzone zostały do skutku układy co do pożyczki zewnętrznej w dolarach, wypływającej z ustawy sejmowej z dnia 8. III. 1919 r.

Pożyczka ta zaciąganą jest w dolarach amerykańskich, a więc w złocie, spłacana będzie po 20-tu latach dolarami, przynosić będzie rocznie 6% płatnych w dolarach, czyli też w złocie. Z uzyskanych drogą tej pożyczki pieniędzy 10% ma być użyte na stworzenie funduszu złotego w celu założenia fundamentu pod Bank Polski emisyjny, który wypuści nową walutę polską — złote polskie. Reszta pożyczki przeznacza się na walkę ze straszliwemi skutkami wojny, na uruchomienie rolnictwa, przemysłu, dróg, komunikacji, na odbudowę wsi i miast zniszczonych — na odbudowę Polski.

Powodzenie pożyczki amerykańskiej stanie się czynnikiem decydującym dla poprawy stanu gospodarczego Polski. Polacy w Ameryce gotowi są pożyczkę tę poprzeć bardzo silnie; w kierunku szerokiej akcji wśród nich czynione są już duże przygotowania.

Ministerstwo Skarbu otrzymało jednak wiadomości, że dla powodzenia pożyczki amerykańskiej wśród tamtejszych Polaków niezmiernie ważną rzeczą byłby fakt wykazania im, że do zasilenia Skarbu Polskiego złotem spieszą również Polacy w kraju zamieszkali.

Już Naczelnik Państwa i Ministrowie nabyli pożyczkę w złocie, subskrybując ją za 10.000 dolarów. Ministerstwo Skarbu zarezerwowało w Ameryce większą sumę dolarów dla nabywania złota na rachunek tych obywateli polskich w kraju, którzyby dali dobry przykład i poparli pożyczkę w dolarach amerykańskich przez subskrypcję w Ministerstwie Skarbu za pośrednictwem banków miejscowych pożyczki polskiej dolarowej w złocie. Każdy, kto chce się przyczynić do powo-

dzenia pożyczki, niech zdeklaruje w markach polskich sumę, którą przeznacza na zakup według kursu dnia dolarów w Ameryce. Za dolary te nabyte zostanie złoto dla Polski. To złoto przelane zostanie do Skarbu, a subskrybentowi wydany zostanie oblig pożyczki amerykańskiej dolarowej, płatny w dolarach po 20-tu latach z 6% w dolarach rocznie. Jeszcze bardziej, niż płacenie za pożyczkę dolarową markami polskiemi, pożądanem jest wpłacenie na poczet tej pożyczki efektywnego złota i srebra po jego kursie giełdowym. Kto wniesie ruble, marki lub korony, a nawet przedmioty złote i srebrne, dostanie ich równowartość w pożyczce dolarowej amerykańskiej i otrzymywać będzie procent w dolarach. Będzie to dla niego stanowczo bez porównania korzystniejsze, niż przechowywanie tego złota i srebra lub pozbywanie się go w inny sposób. Zapisy na pożyczkę polską dolarową przyjmuje od osób prywatnych i instytucyj prywatnych Polska Krajowa Kasa Pożyczkowa w Warszawie i wszystkie jej oddziały.

Minister Skarbu: *W. Grabski.*

45. Rozporządzenie Ministra Skarbu z dnia 10 kwietnia 1920 r. w sprawie zmiany art. VI przepisów wykonawczych do ustawy z dnia 11 marca 1919 r. w przedmiocie czasowego zakazu przywozu znaków pieniężnych w walucie austrjacko-węgierskiej, niemieckiej i rosyjskiej, poz. 202 dz. u. Nr. 36.

Na podstawie art. 7 ustawy z dnia 11 marca 1919 r. w przedmiocie czasowego zakazu przywozu znaków pieniężnych w walucie austrjacko-węgierskiej, niemieckiej i rosyjskiej (dz. praw Nr. 24, poz. 237) zarządzam zmianę brzmienia art. VI przepisów wykonawczych do tej ustawy („Monitor Polski“ z 1919 r. Nr. 65) w sposób następujący:

„Art. VI. Uchodźcy, powracający do kraju, o ile z ich dowodów osobistych jest widoczne, że przekraczają granice Rzeczypospolitej Polskiej po raz pierwszy od dnia 1 kwietnia 1918 r., oraz powracający do kraju jeńcy i robotnicy, o ile posiadają odpowiednie legitymacje, mają prawo do przewiezienia sumy 10.000 rubli na każdą osobę“.

„O ile osoby wyżej wymienione przewożą kwoty wyższe nad 10.000 rubli, to nadwyżki powinny być składane w urzędach celnych, względnie u władz wojskowych, które strzegą przejść przez kordon wojskowy; złożone kwoty będą zwracane posiadaczom na mocy orzeczeń, wydanych przez Ministerstwo Skarbu w każdym poszczególnym wypadku“.

Rozporządzenie niniejsze otrzymuje moc obowiązującą z dniem ogłoszenia.

Warszawa, dnia 10 kwietnia 1920 r.

Minister Skarbu: *W. Grabski.*

46. Rozporządzenie Ministra Skarbu Nr. 41982/20 z dnia 15 kwietnia 1920 r. w przedmiocie przyjmowania obligacyj 5% wewnętrznych długo i krótkoterminowych pożyczek państwowych z 1920 r., jako kaucyj i wadjów, oraz przechowywania i lombardowania tych obligacyj. („Monitor Polski" Nr. 103).

W wykonaniu ustaw z dnia 27 lutego 1920 r. w przedmiocie wypuszczenia 5% krótkoterminowej i długoterminowej wewnętrznych pożyczek państwowych z 1920 r. (dz. ust. Rz. P. Nr. 21 i 25 z 1920 r. poz. 115 i 152) zarządzam co następuje:

Art. 1. Obligacje 5% wewnętrznej pożyczki państwowej z 1920 r. zarówno krótkoterminowej, jak długoterminowej, przyjmować się będzie we wszystkich instytucjach i kasach rządowych według wartości imiennej tych obligacyj zamiast waluty, mającej obieg w Rzeczypospolitej, jako:

1) wadja przy licytacjach,
2) kaucje akcyzowe i celne,
3) kaucje przy zawieraniu umów i kontraktów ze Skarbem,
4) kaucje, składane do depozytów instytucyj sądowych i wszelkich innych rządowych w wypadkach, gdy prawo składanie kaucyj pieniężnych przewiduje.

Art. 2. Obligacje obu pożyczek, wymienionych w art. 1, oraz kupony od nich przyjmować się będzie na równi z walutą obiegową w urzędach państwowych przy wpłacaniu należności za ziemię, inwentarz i urządzenia, dostarczone na rachunek Rządu przy przeprowadzaniu parcelacji, kolonizacji i innych reform rolnych.

Art. 3. Obligacje 5% wewnętrznych pożyczek państwowych z 1920 r. przyjmować się będzie do przechowywania w Polskiej Krajowej Kasie Pożyczkowej i jej oddziałach oraz w Pocztowej Kasie Oszczędności bez żadnej za to opłaty.

Art. 4. Na zastaw obligacyj 5% wewnętrznych pożyczek państwowych z 1920 r. Polska Krajowa Kasa Pożyczkowa i jej oddziały udzielać będą pożyczki na następujących warunkach:

1) Wysokość pożyczki wynosić może do 80% imiennej wartości obligacyj, przyjętych do zastawu,
2) od pożyczek tych pobierać się będzie 5½% rocznie,
3) termin pożyczki nie może przekraczać 6 miesięcy.

Warszawa, dnia 15 kwietnia 1920 r.

Minister Skarbu: w. z. *Rybarski.*

47. Rozporządzenie Ministra Skarbu z dnia 17 kwietnia 1920 r. w przedmiocie przyjmowania banknotów koronowych w b. okupacji i zaborze niemieckim przy wpłatach na pożyczki państwowe z r. 1920. („Monitor Polski“ Nr. 93).

W terminie do dnia 26 kwietnia b. r. włącznie banknoty koronowe, objęte ustawą z dnia 24 marca 1920 r. o stemplowaniu i wymianie banknotów koronowych, emitowanych przez Bank austrjacko-węgierski (dzien. ustaw Nr. 28 poz. 156), będą przyjmowane na terenie b. okupacji i zaboru niemieckiego przy wpłatach na pożyczki państwowe z r. 1920 podług kursu urzędowego.

Warszawa, dnia 17 kwietnia 1920 r.

Minister Skarbu: w. z. *Rybarski.*

48. Komunikat Ministerstwa Skarbu o banknotach koronowych („Monitor Polski“ Nr. 98).

Pan Minister Skarbu zawiadomił Polską Krajową Kasę Pożyczkową, że w myśl ustawy z dnia 24 marca r. b. w przedmiocie wymiany i stemplowania banknotów koronowych oraz rozporządzenia z dnia 26 marca r. b. w przedmiocie wykonania powołanej ustawy, banknoty 100- i 1000-koronowe po dniu 26 kwietnia r. b. przestają być prawnym środkiem płatniczym i obiegowym na całym terenie Rzeczypospolitej Polskiej, wobec czego z dniem 27 kwietnia r. b. nie mogą być przez Polską Krajową Kasę Pożyczkową ani wymieniane na gotówkę, ani też przyjmowane na pożyczki państwowe z r. 1920 bez specjalnego w każdym poszczególnym wypadku zezwolenia Ministerstwa Skarbu. Powyższe, w myśl rozporządzenia Ministra Skarbu z dnia 17 b. m. („Monitor Polski“ Nr. 93) oraz pisma Ministerstwa Skarbu L. 39787/20, dotyczy również wszelkich innych banknotów koronowych niestemplowanych, znajdujących się na terytorjum b. okupacji i zaboru niemieckiego.

49. Komunikat Ministerstwa Skarbu o zakazach przywozu banknotów, poz. 245 dz. urz. Min. Skarbu Nr. 16, z dnia 30 kwietnia 1920 r.

Ministerstwo Skarbu z uwagi, że istniejące zakazy przywozu znaków pieniężnych w granice Rzeczypospolitej, oraz wywozu ich za granicę bywają nieraz mylnie interpretowane, wyjaśnia, że zakazowi przywozu podlegają znaki pieniężne w walucie austro-węgierskiej (niestemplowanej) w kwotach, przekraczających kor. 500, oraz w walucie rosyjskiej, w kwotach przekraczających rb. 200. (Uchodźcy, powracający

do kraju, mogą przywozić kor. 1000 lub rb. 400, przekraczający granicę wschodnią rb. 4000). Przywóz znaków pieniężnych we wszelkich innych walutach nie podlega żadnym ograniczeniom.

Zakazowi wywozu z granic Rzeczypospolitej podlegają jedynie znaki pieniężne w walucie polskiej i niemieckiej w kwotach ponad mk. 1000.

50. Ustawa z dnia 29 kwietnia 1920 roku o zakazie dokonywania wypłat w walucie rublowej rosyjskiej i przerachowaniu zobowiązań rublowych na marki polskie, poz. 216 dz. u. Nr. 38.

Art. 1. Znaki pieniężne w walucie rublowej rosyjskiej przestają być prawnym środkiem płatniczym na całym obszarze Rzeczypospolitej Polskiej.

Art. 2. Żądanie i dokonywanie wypłat w walucie rublowej z jakiegokolwiek tytułu, z wyjątkiem wypadków, wskazanych w art. 3, 5 i 7, jako też zaciąganie zobowiązań w walucie rublowej są wzbronione.

Art. 3. Wymiana znaków pieniężnych w walucie rublowej na walutę krajową i odwrotnie jest dozwolona na tych samych zasadach, jak wymiana waluty obcej.

Art. 4. Sumy wszelkich zobowiązań, opiewających na walutę rublową (ruble carskie), oraz ich wszystkie przynależności, niezależnie od terminów płatności, podlegają przerachowaniu na marki polskie, według kursu 216 mk. za 100 rb.

Art. 5. Wypłaty za ubiegłe kupony od listów zastawnych i obligacyj instytucyj, wypuszczających listy lub obligacje, za listy zastawne tych instytucyj, wylosowane przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy, oraz za kupony i listy zastawne, płatne lub umarzane, w pierwszym terminie płatności po wejściu w życie niniejszej ustawy, wolno zobowiązanemu dokonywać w walucie rublowej (ruble carskie). Również w walucie rublowej spłacać wolno zaległości w opłacie rat, przypadających tym instytucjom, powstałe przed wejściem w życie niniejszej ustawy.

Przepisy części pierwszej artykułu niniejszego nie dotyczą kuponów i listów zastawnych tych instytucyj, które przed wejściem w życie niniejszej ustawy przerachowały swe zobowiązania i należności na marki polskie, jako też spłat zaległości tym instytucjom należnych, o ile terminy płatności przypadają po dniu, w którym przerachowanie przez te instytucje zostało dokonane.

Art. 6. Listów zastawnych i kuponów, których spłata w myśl art. 5 dozwolona jest w walucie rublowej, wolno używać w granicach

postanowień statutów odnośnych instytucyj, jedynie na pokrycie takich zaległości, które w myśl art. 5 mogą być spłacane w walucie rublowej (ruble carskie).

Art. 7. Sumy pieniężne w walucie rublowej, złożone jako depozyty, bądź też złożone w kasach państwowych lub komunalnych, jako kaucje — podlegają zwrotowi w takiejże samej walucie rublowej.

Art. 8. Umowy, zawarte wbrew zakazowi, wyrażonemu w art. 2 niniejszej ustawy, są nieważne.

Art. 9. Winni wykroczenia przeciwko zakazowi, zawartemu w art. 2 niniejszej ustawy, ulegają w drodze orzeczenia sądowego karze aresztu do 6 miesięcy i grzywnie do 500.000 marek polskich lub jednej z tych kar.

Art. 10. Ustawa niniejsza wchodzi w życie z dniem jej ogłoszenia. Jednocześnie tracą moc obowiązujące przepisy, sprzeczne z postanowieniami niniejszej ustawy.

Art. 11. Wykonanie niniejszej ustawy poleca się Ministrowi Skarbu i Ministrowi Sprawiedliwości.

Marszałek: *Trąmpczyński.* Prezydent Ministrów: *L. Skulski.* Minister Skarbu: *W. Grabski.* Minister Sprawiedliwości: *Jan Hebdzyński.*

51. Ustawa z dnia 30 kwietnia 1920 r. w przedmiocie dalszej emisji biletów Polskiej Krajowej Kasy Pożyczkowej, poz. 217 dz. u. Nr. 38.

Art. 1. Upoważnia się Polską Krajową Kasę Pożyczkową do doprowadzenia stanu emisji jej biletów, prócz biletów, emitowanych na zasadzie art. 2 ustawy z dnia 26 marca 1920 roku (dz. ustaw Nr. 31 poz. 179), do kwoty 16,000.000.000 marek polskich, łącznie z kwotą 11,000.000.000 marek polskich, ustaloną art. 1 tejże ustawy.

Art. 2. Ustawa niniejsza obowiązuje z dniem ogłoszenia.

Art. 3. Wykonanie niniejszej ustawy powierza się Ministrowi Skarbu.

Marszałek: *Trąmpczyński.* Prezydent Ministrów: *L. Skulski.* Minister Skarbu: *Wł. Grabski.*

52. Ustawa z dnia 30 kwietnia 1920 r. o biletach skarbowych, poz. 218 dz. u. Nr. 38.

Art. 1. Bilety skarbowe wypuszcza się dla zaspakajania w miarę potrzeby przewidzianych w ustawach skarbowych bieżących wydatków Skarbu Polskiego, na które pokrycie ma wpłynąć do Skarbu w terminie nie dalszym od terminu spłaty biletów.

Art. 2. Bilety skarbowe wypuszcza się serjami. Każda serja wypuszcza się na mocy osobnej ustawy, zawierającej postanowienia o ogólnej sumie, terminie płatności i oprocentowaniu tej serji, oraz o specjalnych przywilejach, które mogą być nadane biletom tej serji.

Art. 3. Bilety skarbowe mogą być przedstawiane do spłaty w ciągu lat 10, począwszy od dnia ich płatności.

Kupony mogą być przedstawiane do spłaty w ciągu lat 5 od dnia ich płatności.

Bilety i kupony, nieprzedstawiane do spłaty w powyższych terminach, stają się nieważne, jako przedawnione.

Art. 4. Wszystkie kasy skarbowe i urzędy podatkowe oraz Centralna Kasa Państwowa przyjmują bilety skarbowe, posiadające wszystkie kupony, których termin płatności jeszcze nie nastąpił, jako spłatę należności skarbowych, według imiennej wartości biletów, z doliczeniem wartości bieżącego kuponu do dnia spłaty, o ile suma wpłacana nie jest niższą od sumy imiennej wartości wnoszonych biletów z doliczeniem wartości bieżących kuponów w dniu spłaty.

Art. 5. Kupony od biletów skarbowych są wolne od podatków od kapitałów i rentowych.

Art. 6. Bilety skarbowe mają wszelkie prawa papierów wartościowych, posiadających bezpieczeństwo pupilarne, i mogą być używane dla lokaty kapitałów osób, pozostających pod opieką i kuratelą, jakoteż kapitałów fundacyjnych, kościelnych, kaucyj cywilnych i wojskowych, depozytów, oraz dla konwersji innych papierów pupilarnych.

Art. 7. Instytucje rządowe przyjmują bilety skarbowe jako wadja i kaucje w wysokości ich wartości imiennej.

Art. 8. Tryb sprzedaży i opłaty biletów skarbowych, oraz tryb opłaty kuponów od tych biletów ustali Minister Skarbu.

Art. 9. Ustawa niniejsza wchodzi w życie z dniem jej ogłoszenia.

Art. 10. Wykonanie ustawy powierza się Ministrowi Skarbu.

Marszałek: *Trąmpczyński.* Prezydent Ministrów: *L. Skulski.* Minister Skarbu: *W. Grabski.*

53. Ustawa z dnia 30 kwietnia 1920 r. o wypuszczeniu serji I. biletów skarbowych, poz. 219 dz. u. Nr. 38.

Art. 1. Upoważnia się Ministra Skarbu do wypuszczenia z dniem 1 maja 1920 r. serji I. biletów skarbowych na ogólną sumę 2 miljardów marek polskich.

Art. 2. Bilety skarbowe serji I płatne są 1 maja 1922 r. i oprocentowane w stosunku 4 od sta rocznie, płatnych półrocznie z dołu, a mianowicie 1 maja i 1 listopada każdego roku.

Art. 3. Spłata wszelkich należności ponad 20.000 mk., przypadających osobom lub instytucjom prywatnym od instytucyj rządowych, może być dokonywana w części, nieprzekraczającej 50% wypłacanej sumy, biletami skarbowemi serji I, według imiennej wartości biletów z doliczeniem wartości bieżącego kuponu do dnia spłaty.

Art. 4. Bilety skarbowe serji I, posiadające wszystkie kupony, których termin płatności jeszcze nie nastąpił, będą przyjmowane przy wpłatach na zamierzoną przymusową pożyczkę rentową według zasad, ustalonych w art. 4 ustawy z dnia 30 kwietnia 1920 r. o biletach skarbowych.

Art. 5. Ustawa niniejsza wchodzi w życie z dniem 1 maja 1920 r.

Art. 6. Wykonanie niniejszej ustawy powierza się Ministrowi Skarbu.

Marszałek: *Trąmpczyński.* Prezydent Ministrów: *L. Skulski.* Minister Skarbu: *W. Grabski.*

54. Ustawa z dnia 30 kwietnia 1920 r. w przedmiocie papierów, mających bezpieczeństwo pupilarne, poz. 220 dz. u. Nr. 38.

Art. 1. Prawo bezpieczeństwa pupilarnego nie przysługuje nadal papierom obcych państw i instytucyj, mających swą siedzibę poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej. Papiery te od chwili wejścia w życie niniejszej ustawy nie mogą być przyjmowane jako papiery z bezpieczeństwem pupilarnem.

Art. 2. Minister Skarbu w porozumieniu z Ministrem Sprawiedliwości, a o ile chodzi o b. dzielnicę pruską, Minister b. dzielnicy pruskiej w porozumieniu z Ministrem Skarbu i Ministrem Sprawiedliwości, określą na drodze rozporządzeń wykonawczych terminy, w ciągu których papiery, pozbawione w myśl art. 1 prawa pupilarnego bezpieczeństwa, mają być zastąpione papierami, w to prawo wyposażonemi, wszędzie tam, gdzie wymaga się tegoż bezpieczeństwa.

Art. 3. Wykonanie tej ustawy powierza się Ministrowi Skarbu w porozumieniu z Ministrem Sprawiedliwości i Ministrem b. dzielnicy pruskiej.

Art. 4. Ustawa niniejsza wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Marszałek: *Trąmpczyński.* Prezydent Ministrów: *L. Skulski.* Minister Skarbu: *W. Grabski.* Minister Sprawiedliwości: *Jan Hebdzyński.* Minister b. Dzielnicy Pruskiej: *W. Seyda.*

55. Ustawa z dnia 30 kwietnia 1920 r. w przedmiocie przyznania bonifikacji posiadaczom asygnat 5%-ej wewnętrznej pożyczki państwowej z 1918 r., poz. 221 dz. u. Nr. 38.

Art. 1. Wypłata asygnat 5%-ej wewnętrznej pożyczki państwowej z r. 1918, przy mającej nastąpić z dniem 1 maja 1920 r. amortyzacji

tejże pożyczki, uskutecznia się w markach polskich według kursów, ustanowionych w art. 2 i 3 ustawy niniejszej.

Art. 2. Przy zamianie na gotowiznę wypłaca się za 5%-we asygnaty wewnętrznej pożyczki państwowej z r. 1918, opiewające:

a) na marki polskie, po cenie mk. p. 100 za 100
b) „ korony, „ „ „ „ 70 „ 100
c) „ ruble, „ „ „ „ 216 „ 100

Art. 3. Przy zamianie na obligacje wewnętrznej pożyczki państwowej z r. 1920 przyjmuje się asygnaty 5%-ej wewnętrznej pożyczki państwowej z r. 1918, opiewające:

a) na marki polskie, po kursie mk. p. 120 za 100
b) „ korony, „ „ „ „ 85 „ 100
c) „ ruble, „ „ „ „ 225 „ 100

Art. 4. Posiadaczowi asygnaty przysługuje prawo wymiany na obligacje 1920 r. bądź całej sumy, bądź jej części — przy odpowiedniem zastosowaniu kursów, ustanowionych w art. 2 i 3.

Art. 5. Wynikła z przerachowania nadwyżka, wynosząca mniej niż mk. p. 100, wypłaca się w gotowiźnie.

Art. 6. Ustawa wchodzi w życie z dniem 1 maja 1920 r.

Art. 7. Wykonanie ustawy porucza się Ministrowi Skarbu.

Marszałek: *Trąmpczyński.* Prezydent Ministrów: *L. Skulski.* Minister Skarbu: *W. Grabski.*

56. Rozporządzenie Ministra Skarbu z dnia 1 maja 1920 roku w przedmiocie przyjmowania rubli carskich przy wpłatach na 5% wewnętrzne pożyczki państwowe z 1920 r., poz. 226 dz. u. Nr. 38.

Tytułem wykonania ustaw z dnia 27 lutego 1920 r. w przedmiocie wypuszczenia pięcioprocentowych długo- i krótkoterminowych wewnętrznych pożyczek państwowych z 1920 r. (dz. u. R. P. Nr. 21 i 25 z 1920 r., poz. 115 i 152), zarządzam, co następuje:

1) przy wpłatach na 5%-owe wewnętrzne pożyczki państwowe z r. 1920 aż do odwołania przyjmować się będzie ruble carskie w odcinkach po 100 i 500 rubli po kursie 216 mk. polskich za 100 rubli carskich;

2) pozostałość w markach, wynikającą z kursu przerachowania, nie przekraczającą 50 marek, zwracać się będzie przy wpłacie, w razie zaś, gdy pozostałość ta przewyższy 50 marek, subskrybent obowiązany będzie dopłacić w markach do pełnej setki;

3) przy uskutecznianiu wpłat na wewnętrzne pożyczki państwowe z r. 1920 w walucie rublowej na tymczasowych świadectwach tych

pożyczek notować się będzie sumę rubli carskich, wpłaconą za te świadectwa.

Warszawa, dnia 1 maja 1910 r.

Minister Skarbu: w. z. *R. Rybarski.*

57. Ustawa z dnia 11 maja 1920 roku w przedmiocie przyjmowania obligacyj wojennych pożyczek austrjackich przy subskrypcji wewnętrznej, długoterminowej pożyczki państwowej z r. 1920, poz. 250 dz. u. Nr. 42.

Art. 1. Obligacje wojennych pożyczek austrjackich wraz z ich kuponami przyjmowane będą przy subskrypcji na wewnętrzną, długoterminową pożyczkę państwową z r. 1920 do wysokości 25% sumy subskrybowanej. Dla instytucyj użyteczności publicznej oraz dla osób, które posiadają pożyczkę w kwocie, nie przewyższającej 700 marek, a udowodnią, że podpisały ją pod przymusem, stosunek ten może być podwyższony do 50%.

Art. 2. Przy wpłatach na wewnętrzną, długoterminową pożyczkę państwową z r. 1920 będą przyjmowane tylko te obligacje wojennych pożyczek austrjackich, które przez instytucje, do tego upoważnione, zarejestrowane zostały lub po ich zgłoszeniu zarejestrowane będą.

Art. 3. Przerachowanie obligacyj pożyczek wojennych austrjackich nastąpi po ich kursie emisyjnym, według relacji koron, przyjętej ustawą z dnia 15 stycznia 1920 r. (dz. u. Nr. 5 poz. 26).

Art. 4. Ustawa niniejsza wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Art. 5. Wykonanie niniejszej ustawy porucza się Ministrowi Skarbu.

Marszałek: *Trąmpczyński.* Prezydent Ministrów: *L. Skulski.* Minister Skarbu: *W. Grabski.*

58. Ustawa z dnia 19 maja 1920 r. w przedmiocie uwolnienia 5% długoterminowej, wewnętrznej pożyczki państwowej od jednorazowej daniny majątkowej, poz. 273 dz. u. Nr. 45.

Art. 1. Obligacje 5% długoterminowej, wewnętrznej pożyczki państwowej, wypuszczonej na zasadzie ustawy z dnia 27 lutego 1920 r. (dz. u. Nr. 25 z 1920 r. poz. 152), wolne są od jednorazowej ogólnopaństwowej daniny majątkowej, której częściowy pobór zarządzono dekretem Naczelnika Państwa z dnia 29 stycznia 1919 roku w przedmiocie poboru jednorazowej państwowej daniny od nieruchomości i majątku w kapitale (dz. pr. Nr. 11 z 1919 r. poz. 128).

Art. 2. Przywilej, określony w art. 1 niniejszej ustawy, służy tylko tym obligacjom 5% długoterminowej, wewnętrznej pożyczki państwo-

wej, które będą wyłączone z wolnego obiegu aż do czasu ostatecznego ściągnięcia jednorazowej daniny majątkowej i nie będą zastawione w Polskiej Krajowej Kasie Pożyczkowej. Przepisy wyłączenia obligacyj z obiegu ustala Minister Skarbu.

Art. 3. Ustawa niniejsza wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Art. 4. Wykonanie niniejszej ustawy powierza się Ministrowi Skarbu.

Marszałek: *Trąmpczyński.* Prezydent Ministrów: *L. Skulski.* Minister Skarbu: *W. Grabski.*

59. Rozporządzenie Ministra Skarbu z dnia 21 maja 1920 r. w sprawie wykonania ustawy z dnia 11 maja r. b. w przedmiocie przyjmowania obligacyj austrjackich pożyczek wojennych przy wpłatach na 5% długoterminową wewnętrzną pożyczkę państwową z roku 1920, poz. 296 dz. u. Nr. 47.

Na mocy art. 5 ustawy z dnia 11 maja 1920 roku w przedmiocie przyjmowania obligacyj austrjackich pożyczek wojennych przy wpłatach na 5% długoterminową wewnętrzną pożyczkę państwową z roku 1920 zarządza się, co następuje:

Art. 1. Obligacje austrjackich pożyczek wojennych będą przyjmowane w myśl ustawy z dnia 11 maja r. b. (dz. u. Nr. 42) — przy wpłatach na długoterminową pożyczkę państwową wewnętrzną z r. 1920 do wysokości 25% ogólnej sumy subskrybowanej, według przeciętnego kursu emisyjnego, który po przerachowaniu na marki polskie ustala się w wysokości 66 mk. pol. za każde 100 kor.

Obligacje te powinny posiadać kupony, począwszy conajmniej od 1 maja 1919 r.

Art. 2. Przy wpłatach na wewnętrzną długoterminową pożyczkę państwową z roku 1920 będą przyjmowane tylko te obligacje austrjackich pożyczek wojennych, które przy mającej być przeprowadzoną rejestracji zostaną zanotowane jako znajdujące się w posiadaniu obywateli polskich.

Art. 3. Przed przeprowadzeniem rejestracji, przewidzianej w art. 2 niniejszego rozporządzenia — wszystkie instytucje, przyjmujące wpłaty na rozpisane obecnie pożyczki państwowe z r. 1920, są upoważnione do przyjmowania obligacyj austrjackich pożyczek wojennych przy wpłatach na 5% długoterminową wewnętrzną pożyczkę państwową z r. 1920 do wysokości 1/4 części ogólnie subskrybowanej sumy w każdym z następujących wypadków, a mianowicie:

1) jeżeli przedstawione obligacje austrjackich pożyczek wojennych były zarejestrowane przez Polską Komisję Likwidacyjną,

2) jeżeli złożone obligacje austrjackich pożyczek wojennych były subskrybowane w tej samej instytucji, która obecnie przyjmuje wpłatę na długoterminową wewnętrzną pożyczkę państwową z roku 1920,

3) jeżeli ogólna suma obligacyj austrjackich pożyczek wojennych, przedstawionych do wpłaty nie przewyższa 5000 mk. polskich.

We wszystkich wyżej wymienionych wypadkach wpłata w obligacjach austrjackich pożyczek wojennych może być przyjęta na 5% długoterminową wewnętrzną pożyczkę państwową z r. 1920 z tem jednak zastrzeżeniem, że subskrybent udowodni w sposób niewątpliwy, iż przedstawione przez niego obligacje austrjackich pożyczek wojennych subskrybował sam, a nie nabył z rąk osób trzecich.

Art. 4. Pozatem osoby, które przedstawią tymczasowe świadectwa imienne na dokonaną przez nie subskrypcję na długoterminową wewnętrzną pożyczkę państwową z r. 1920, wpłaconą w gotowiźnie, będą mogły dokonać dodatkową subskrypcję na tę pożyczkę do wysokości 1/3 sumy subskrybowanej w gotowiźnie, uskuteczniając tę dodatkową wpłatę w obligacjach austrjackich pożyczek wojennych.

Art. 5. Obligacje austrjackich pożyczek wojennych, stanowiące własność osób prywatnych, które udowodnią, że nie mają ich więcej ponad 700 mk. — tudzież obligacje austrjackich pożyczek wojennych, stanowiące własność instytucyj użyteczności publicznej — mogą być na warunkach określonych w ustawie z 11 maja r. b. przyjmowane przy wpłatach na długoterminową wewnętrzną pożyczkę państwową z r. 1920 do wysokości 50% ogólnie subskrybowanej sumy za specjalnem zezwoleniem Dyrekcyj Okręgów Skarbowych w b. Galicji, a Izb Skarbowych w Lublinie i Kielcach — w b. Królestwie Kongresowem.

Art. 6. Jeżeli na pewną część sumy subskrybowanej zostaną wpłacone obligacje austrjackich pożyczek wojennych, to na wydawanych świadectwach tymczasowych długoterminowej wewnętrznej pożyczki państwowej z r. 1920 — miejsce sprzedaży umieści obowiązkowo na odwrotnej stronie świadectwa tymczasowego adnotację:

„wpłacono w gotówce mk. polsk. . . . . słownie . . . . . wpłacono w obligacjach austrjackich pożyczek wojennych mk. polskich . . . . . słownie . . . . . (bez prawa lombardu)

razem mk. polsk. . . . . słownie . . . . . .

. . . . . “

(podpis, pieczęć i data)

Jeżeli zaś początkowo subskrypcja została dokonaną tylko w gotówce, później zaś dodatkowo, na mocy art. 3 i 4 niniejszego rozporządzenia — w obligacjach austrjackich pożyczek wojennych, to będą

wydawane na te dodatkowe wpłaty oddzielne tymczasowe świadectwa, na których odwrotnej stronie miejsce sprzedaży umieści obowiązkowo następującą adnotację:

„wpłacono dodatkowo do świadectwa tymczasowego Nr. . . . . w obligacjach austrjackich pożyczek wojennych. **Prawo lombardu nie przysługuje.**

. . . . . "

(podpis, pieczęć i data)

na odwrotnej zaś stronie świadectwa tymczasowego, wydanego poprzednio przy wpłacie gotówkowej — miejsce sprzedaży umieści obowiązkowo adnotację następującego brzmienia:

„przyjęto dodatkową wpłatę w pożyczce austrjackiej wojennej na sumę mk. polsk. . . . . słownie . . . . . .

. . . . . "

(podpis, pieczęć i data)

Art. 7. Przy wpłatach obligacyj austrjackich pożyczek wojennych na 5% długoterminową wewnętrzną pożyczkę państwową z roku 1920 będą wydawane tymczasowe świadectwa wyłącznie imienne, nie zaś na okaziciela.

Art. 8. Świadectwa tymczasowe, wydawane na długoterminową wewnętrzną pożyczkę państwową z roku 1920, na które wpłata została całkowicie dokonaną w austrjackich pożyczkach wojennych, nie mogą być przyjmowane do lombardowania przez Polską Krajową Kasę Pożyczkową.

Pod zastaw tymczasowych świadectw, na które została dokonaną wpłata częściowo w gotowiźnie, częściowo zaś w obligacjach austrjackich pożyczek wojennych, Polska Krajowa Kasa Pożyczkowa będzie udzielała pożyczki w wysokości 80% wyłącznie od sumy wpłaconej w gotowiźnie.

Warszawa, dnia 21 maja 1920 r.

Minister Skarbu: w. z. *R. Rybarski.*

60. Komunikat Ministerstwa Skarbu o obligacjach austrjackich pożyczek wojennych, („Monitor Polski" Nr. 120).

W myśl ustawy z dnia 11 maja r. b. w sprawie przyjmowania obligacyj austrjackich pożyczek wojennych przy wpłatach na długoterminową wewnętrzną pożyczkę państwową z roku 1920, Ministerstwo Skarbu wydało w dniu 20 ym maja r. b. specjalne rozporządzenie, określające sposoby i porządek przyjmowania tych obligacyj. Obligacje austrjackich wojennych pożyczek będą przyjmowane przy wpłatach na

długoterminową pożyczkę państwową z r. 1920 do wysokości 25% ogólnie subskrybowanej przez daną osobę sumy. Bezwzględnie będą przyjmowane wszystkie te obligacje austrjackich pożyczek wojennych, które zostaną zarejestrowane przy mającej się odbyć rejestracji austrjackich pożyczek wojennych. Jednakże dla ułatwienia obywatelom Rzeczypospolitej Polskiej zrealizowania tych papierów, Minister Skarbu w art. 3 punkty 1, 2, 3 Rozporządzenia z dnia 20 maja r. b. zarządził przyjmowanie obligacyj austrjackich wojennych pożyczek nawet i przed przeprowadzeniem rejestracyj w tych wypadkach, gdy obligacje austrjackich pożyczek wojennych zostały już zarejestrowane przez Polską Komisję Likwidacyjną lub też zostały nabyte w tej samej instytucji, do której obecnie zostały przedstawione, lub też gdy ogólna suma przedstawiona przez dane osoby nie przewyższa 5000 mk. pol.

We wszystkich tych wypadkach obligacje austrjackich pożyczek wojennych mogą być przyjęte przy wpłacie na długoterminową pożyczkę państwową 1920 r. natychmiast, nawet przed zarejestrowaniem ich, o ile posiadacz obligacyj udowodni w sposób niewątpliwy, że były one w swoim czasie bezpośrednio przez niego subskrybowane, nie zaś nabyte później z rąk trzecich. Co się zaś tyczy instytucyj użyteczności publicznej, oraz osób, które posiadają obligacje austrjackich pożyczek wojennych nie więcej niż na sumę 700 mk. pol., mogą one przy subskrypcji na długoterminową pożyczkę państwową z 1920 r. dokonywać wpłaty w obligacjach austrjackich pożyczek wojennych do wysokości 50% ogólnie subskrybowanej sumy za każdorazowem na to zezwoleniem Dyrekcji Skarbu we Lwowie i Dyrekcyj Okręgów Skarbowych w całej Galicji, oraz Izb Skarbowych w Lublinie i Kielcach dla b. okupacji austrjackiej.

Należy też zaznaczyć, że obligacje austrjackich pożyczek wojennych będą przyjmowane przy wpłatach na długoterminową pożyczkę państwową z r. 1920 nietylko w tym wypadku, gdy będą one przedstawione jednocześnie z wpłaconą gotówką, lecz wpłata może być uskuteczniona też znacznie później pod warunkiem jednak przedstawienia tymczasowego świadectwa, na które wpłata została dokonana w gotówce.

Takie rozporządzenie Ministerstwa Skarbu w znacznej mierze ułatwi obywatelom polskim, szczególniej na terenie b. Galicji, wycofanie uwięzionych przez nich pieniędzy w austrjackich pożyczkach wojennych i da im możność zamienić papiery, obecnie prawie bezwartościowe, na wyposażone we wszelkie przywileje obligacje 5% długoterminowej wewnętrznej pożyczki państwowej z r. 1920.

Przyczem obligacje austrjackich pożyczek wojennych będą przyjmowane po kursie emisyjnym.

61. Ustawa z dnia 9 lipca 1920 r. o rejestracji i stemplowaniu obligacyj austrjackich pożyczek wojennych, poz. 387 dz. u. Nr. 61.

Art. 1. Zarządza się rejestrację i ostemplowanie obligacyj pożyczek austrjackich, znajdujących się na obszarze Rzeczypospolitej, oraz rejestrację obligacyj tych pożyczek, będących własnością obywateli polskich, a złożonych zagranicą.

Art. 2. Prócz obligacyj austrjackich pożyczek wszystkich emisyj rejestracji i ostemplowaniu podlegają również dowody subskrypcji na VIII pożyczkę wojenną austrjacką oraz dokumenty, udawadniające subskrypcję w urzędzie Pocztowej Kasy Oszczędności w Wiedniu.

Art. 3. W celu rejestracji pożyczek wojennych austrjackich zgłosić się mogą wszyscy, którzy posiadają obligację lub dokumenty, wymienione w art. 2, bez względu na to, czy są one ich własnością, czy też należą do osób trzecich.

Art. 4. Dokonanie rejestracji i ostemplowania walorów, wymienionych w art. 1, powierza się:

a) urzędom administracyjnym i skarbowym,

b) instytucjom finansowym, które będą do tego wyznaczone przez władze administracyjne w porozumieniu z władzą skarbową.

Za granicą rejestracja tych walorów odbywać się będzie za pośrednictwem konsulatów Rzeczypospolitej.

Przepisy postępowania przy rejestracji i stemplowaniu określi instrukcja.

Art. 5. Rejestrację i ostemplowanie przeprowadzi się w terminie jednomiesięcznym od dnia zarządzenia rejestracji w myśl art. 8.

Art. 6. Kto w terminie, oznaczonym w ustawie, nie zgłosi posiadanych obligacyj pożyczek wojennych austrjackich do rejestracji i stemplowania, utraci wszelkie prawo do odszkodowania ze strony Skar na wypadek, gdyby w przyszłości zapaść mogły postanowienia o częściowem lub całkowitem zaspokojeniu posiadaczy tych obligacyj.

Rejestracja nie przesądza w niczem sprawy przejęcia i ewentualnego odszkodowania przez Rząd obywa i instytucyj polskich z tytułu austrjackich pożyczek wojennych.

Art. 7. Z dniem wejścia w życie niniejszej ustawy zabrania się na obszarze Rzeczypospolitej wszelkiego obrotu obligacjami pożyczek wojennych austrjackich.

Umowy, zawarte wbrew przepisom niniejszego artykułu, są nieważne.

Winni przekroczenia powyższego zakazu podlegają karze konfiskaty tych obligacyj z rozporządzenia władzy skarbowej.

Art. 8. Wykonanie niniejszej ustawy powierza się Prezesowi Głównego Urzędu Likwidacyjnego w porozumieniu z Ministrami: Spraw Zagranicznych, Spraw Wewnętrznych i Skarbu.

Marszałek: *Trąmpczyński.* Prezydent Ministrów i Minister Skarbu: *W. Grabski.* Prezes Głównego Urzędu Likwidacyjnego: w. z. *J. Karśnicki.* Minister Spraw Zagranicznych: *E. Sapieha.* Kierownik Ministerstwa Spraw Wewnętrznych: *J. Kuczyński.*

62. Ustawa z dnia 16 lipca 1920 r. w przedmiocie 4% państwowej pożyczki premjowej, poz. 391 dz. u. Nr. 61.

Art. 1. Upoważnia się Ministra Skarbu do wypuszczenia 4% państwowej pożyczki premjowej na warunkach, określonych w następujących artykułach.

Art. 2. Obligacje pożyczki na okaziciela w odcinkach wyłącznie po 1000 marek polskich sprzedawane będą po kursie nominalnym (al ari) tylko za gotówkę.

Art. 3. Stopa procentowa wynosi cztery od sta. Kupony wolne od podatków od kapitałów i rentowych, płatne są z dołu dn. 1 października każdego roku przez wszystkie oddziały Polskiej Krajowej Kasy Pożyczkowej, Pocztowej Kasy Oszczędności, kasy skarbowe oraz inne instytucje, upoważnione przez Ministerstwo Skarbu. Kuponami pożyczki można też płacić cła i podatki państwowe.

Art. 4. W ciągu pierwszych dwudziestu lat, począwszy od 2 października 1920 r., w każdą sobotę wylosowaną będzie jedna wygrana i miljona marek polskich, płatna bez jakichkolwiek potrąceń przez oddziały Polskiej Krajowej Kasy Pożyczkowej.

Art. 5. W ciągu następnych dwudziestu lat (1940—1960) pożyczka będzie spłacona po kursie nominalnym przez wylosowywanie obligacyj łącznie z temi, na które padły wygrane.

Art. 6. Obligacje pożyczki mają wszelkie prawa papierów pupilarnych, będą przyjmowane v pełnej wartości nominalnej jako wadja przy licytacjach, kaucje akcyowe i celne, kaucje przy zawieraniu kontraktów ze Skarbem Państwa oraz kaucje, składane do depozytów wszelkich instytucyj rządowych w wypadkach, gdy prawo przewiduje składanie kaucyj pieniężnych.

Art. 7. Obligacje pożyczki będą przyjmowane bez opłaty na przechowanie przez Polską Krajową Kasę Pożyczkową i Pocztową Kasę Oszczędności.

Art. 8. Po wprowadzeniu przyszłej polskiej waluty pożyczka prze-

rachowywana będzie po kursie o 10% wyższym od kursu, ustalonego dla wymiany znaków obiegowych.

Art. 9. Wykonanie ustawy powierza się Ministrowi Skarbu.

Marszałek: *Trąmpczyński.* Prezydent Ministrów i Minister Skarbu: *W. Grabski.*

63. Ustawa z dnia 14 lipca 1920 roku o zmianie art. 5 punktu a) ustawy Polskiej Krajowej Kasy Pożyczkowej. (Dz. pr. z r. 1918 Nr. 19 poz. 56), poz. 402, dz. u. Nr. 62.

Art. 1. Punkt a) artykułu 5 ustawy Polskiej Krajowej Kasy Pożyczkowej (dz. pr. 1918 r.Nr. 19 poz. 56) uzupełnia się i otrzymuje brzmienie następujące: „wekslami, złożonemi do dyskonta albo na zabezpieczenie kredytu w rachunku bieżącym, przyczem weksle muszą mieć conajmniej 2 podpisy i żyro jednego z banków polskich, posiadającego w Kasie kredyt, a w wypadkach wyjątkowych na zasadzie każdorazowych decyzyj Dyrekcji Polskiej Krajowej Kasy Pożyczkowej wekslami z jednym podpisem i żyrem takiegoż banku, lub też z dwoma podpisami bez rzeczonego żyra; do terminu płatności weksli nie może brakować więcej nad 6 miesięcy".

Art. 2. Ustawa niniejsza wchodzi w życie z dniem jej ogłoszenia.

Art. 3. Wykonanie niniejszej ustawy powierza się Ministrowi Skarbu.

Marszałek: *Trąmpczyński.* Prezydent Ministrów i Minister Skarbu: *W. Grabski.*

64. Ustawa z dnia 15 lipca 1920 roku o zakazie wywozu za granicę kruszców szlachetnych, poz. 404 dz. u. Nr. 62.

Art. 1. Zabrania się wywozu za granicę kruszców szlachetnych we wszelkiej postaci, jako to: w monetach, sztabach i wyrobach, oraz w stanie nieprzerobionym.

Art. 2. Każdy opuszczający granice Rzeczypospolitej ma prawo wywieźć następujące przedmioty złote, srebrne lub platynowe do swego własnego użytku: 1) jedną obrączkę ślubną, 2) jeden zegarek kieszonkowy ewentualnie z łańcuszkiem lub dewizką, 3) dwa pierścionki, 4) parę kolczyków.

Art. 3. W szczególnych wypadkach Minister Skarbu zezwolić może na wywóz zagranicę również innych, w art. 2 niewymienionych wyrobów z kruszców szlachetnych.

Art. 4. Osoby, winne świadomego przekroczenia zakazu, wyrażonego w art. 1, bez względu na to, czyją własność stanowią wywożone przedmioty, podlegają: na obszarze b. dzielnicy rosyjskiej i pruskiej karze więzienia do roku jednego i grzywny do 100.000 marek lub jednej z tych kar, na obszarze zaś b. dzielnicy austrjackiej — karze

aresztu lub aresztu ścisłego do roku jednego oraz grzywny do 100.000 marek, lub jednej z tych kar.

Niezależnie od powyższych kar można orzec również konfiskatę wywożonych przedmiotów.

Usiłowanie podlega tym samym karom.

Do orzekania w sprawach o wykroczenia przeciwko ustawie niniejszej powołuje się na obszarze b. dzielnicy rosyjskiej sądy pokoju, na obszarze b. dzielnicy austrjackiej — sądy okregowe dla spraw skarbowych, na obszarze b. dzielnicy pruskiej — sądy powiatowe.

Art. 5. Wykonanie niniejszej ustawy powierza się Ministrowi Skarbu w porozumieniu z Ministrem Sprawiedliwości; na obszarze zaś b. dzielnicy pruskiej — Ministrowi b. dzielnicy pruskiej w porozumieniu z Ministrami Skarbu i Sprawiedliwości.

Art. 6. Ustawa niniejsza wchodzi w życie z dniem jej ogłoszenia. Jednocześnie traci moc obowiązującą dekret z dnia 4 lutego 1919 r. o zakazie wywozu kruszców w monetach, sztabach i wyrobach (dz. pr. Nr. 13, poz. 144).

Marszałek: *Trąmpczyński.* Prezydent Ministrów i Minister Skarbu: *Wł. Grabski.* Kierownik Ministerstwa Sprawiedliwośei: *Dr. J. Morawski.* Minister b. dzielnicy pruej: *W. Kucharski.*

65. Ustawa z dnia 16 lipca 1920 r. w przedmiocie otworzenia dla skarbu kredytu w Polskiej Krajowej Kasie Pożyczkowej, poz. 413 dz. u. Nr. 63.

Art. 1. Zatwierdza się pożyczkę Skarbu, zaciągniętą w Polskiej Krajowej Kasie Pożyczkowej do dnia 1 kwietnia 1920 r. na pokrycie niedoboru budżetowego, w wysokości 14,775.000.000 mk.

Art. 2. Upoważnia się Ministra Skarbu do zaciągnięcia na pokrycie niedoboru budżetowego dalszej pożyczki w Polskiej Krajowej Kasie Pożyczkowej w kwocie 7,000.000.000 mk.

Art. 3. Ustawa niniejsza wchodzi w życie z dniem jej ogłoszenia; wykonanie jej poleca się Ministrowi Skarbu.

Marszałek: *Trąmpczyński.* Prezydent Ministrów i Minister Skarbu: *W. Grabski.*

66. Rozporządzenie Ministra Skarbu z dnia 16 lipca 1920 r. uzupełniające rozporządzenie z dnia 21 maja 1920 r. w sprawie wykonania ustawy z dnia 11 maja 1920 r. (dz. u. Nr. 42) w przedmiocie przyjmowania obligacyj austrjackich pożyczek wojennych przy wpłatach na 5% długoterminową wewnętrzną pożyczkę państwową z r. 1920, poz. 423 dz. u. Nr. 63.

Art. 1. Przy dokonywanych na zasadzie postanowień rozporządzenia z dnia 21 maja 1920 r. (dz. u. R. P. Nr. 47 z 1920 r. poz. 296)

wpłatach obligacyj austrjackich pożyczek wojennych na 5% długoterminową wewnętrzną pożyczkę państwową z r. 1920 mogą Oddziały Polskiej Krajowej Kasy Pożyczkowej, Kasy Skarbowe i Urzędy Podatkowe do czasu przeprowadzenia rejestracji, przewidzianej w art. 2 powołanego rozporządzenia, przyjmować od osób, będących niewątpliwie obywatelami polskimi, tudzież od instytucyj, funduszów i osób prawnych, mających główną siedzibę na obszarze Rzeczypospolitej, całą ilość posiadanych przez nie przed dniem 1 listopada 1918 r. obligacyj austrjackich pożyczek wojennych w stosunku w art. 1, 4 i 5 powołanego rozporządzenia ustalonym.

Art. 2. Wymienione w art. 1 osoby i instytucje, posiadające obligacje austrjackiej pożyczki wojennej w przechowaniu poza granicami Rzeczypospolitej, będą mogły po przeprowadzeniu rejestracji, przewidzianej w art. 2 rozporządzenia z dnia 21 maja 1920 r. aż do terminu, który później oznaczony zostanie, dokonać za okazaniem imiennych świadectw tymczasowych na uskutecznioną przez nie gotówkową subskrypcję na 5% długoterminową wewnętrzną pożyczkę państwową z r. 1920, dodatkowej wpłaty na tę pożyczkę w zarejestrowanych obligacjach do wysokości 1/3, zaś, w wypadkach, przewidzianych w art. 5 powołanego rozporządzenia, do całkowitej wysokości sumy subskrybowanej w gotowiźnie — o ile wykażą, że sprowadzenie obligacyj austrjackich pożyczek wojennych w granice Rzeczypospolitej nastąpiło za zezwoleniem odnośnego Przedstawicielstwa Polskiego za granicą.

Warszawa, dnia 16 lipca 1920 r.

Minister Skarbu: w. z. *R. Rybarski.*

67. Ustawa z dnia 16 lipca 1920 r. o dalszej emisji biletów Polskiej Krajowej Kasy Pożyczkowej, poz. 454 dz. u. Nr. 67.

Art. 1. Upoważnia się Polską Krajową Kasę Pożyczkową do doprowadzenia stanu emisji jej biletów, prócz biletów emitowanych na zasadzie art. 2 ustawy z dnia 26 marca 1920 r. (dz. u. Nr. 31 poz. 179), do kwoty 26,000.000.000 marek polskich łącznie z kwotą 16,000.000.000 marek polskich, ustaloną w art. 1 ustawy z dnia 30 kwietnia 1920 r. dz. u. Nr. 38 poz. 217).

Art. 2. Ustawa niniejsza wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Art. 3. Wykonanie niniejszej ustawy powierza się Ministrowi Skarbu.

Marszałek: *Trąmpczyński.* Prezydent Ministrów i Minister Skarbu: *W. Grabski.*

68. Ustawa z dnia 16 lipca 1920 r. w przedmiocie wewnętrznej przymusowej pożyczki państwowej, poz. 455, dz. u. Nr. 67.

Art. 1. Upoważnia się rząd do przeprowadzenia po zamknięciu subskrypcji na rozpisane w myśl ustaw z dnia 27 lutego 1920 r. 5% krótko i długoterminową wewnętrzne pożyczki państwowe (dz. ust. Nr. 21 poz. 115 oraz Nr. 25 poz. 152), nowej wewnętrznej przymusowej pożyczki państwowej na ogólnych zasadach, wyrażonych w następujących artykułach.

Art. 2. Wewnętrzną przymusową pożyczkę państwową wypuścić należy w postaci pożyczki rentowej, oprocentowanej w wysokości trzech od sta.

Art. 3. Obligacjom wewnętrznej przymusowej pożyczki państwowej przyznać należy prawa, służące obligacjom 5% długoterminowej wewnętrznej pożyczki państwowej w myśl art. 5 i 6 ustawy z dnia 27 lutego 1920 r. (dz. ust. Nr. 25 poz. 152).

Art. 4. Wewnętrzną przymusową pożyczkę państwową wypuści się w sumie 15 miljardów marek. Sumę tę zmniejsza się w zależności od wyników subskrypcji na 5% długoterminową wewnętrzną pożyczkę państwową z r. 1920, nie wliczając atoli do sumy tej pożyczki wpłat, uzyskanych drogą konwersji asygnat pożyczki z 1918 roku i obligacyj austrjackich pożyczek wojennych.

Art. 5. Do pokrycia wewnętrznej przymusowej pożyczki państwowej należy pociągnąć:

a) osoby prawne, trudniące się działalnością obliczoną na zysk i z tego tytułu opodatkowane;

b) osoby fizyczne, których majątek ruchomy lub nieruchomy przedstawia wartość wyższą od 100.000 marek lub roczny dochód z pracy zarobkowej jest wyższy od 36.000 marek.

Art. 6. Przy rozkładzie pożyczki przymusowej należy zastosować stopę progresyjną, zaczynającą się od 2% najniższego majątku, a kończącą się na 20% wartości majątku, przekraczającego 5 miljonów marek, względnie przy dochodzie z pracy zarobkowej zaczynającą się od 5% dochodu, a kończącą się na 35% dochodu przy dochodzie wyższym od 1,000.000 marek.

Art. 7. Uiszczenie pokrycia wewnętrznej przymusowej pożyczki państwowej powinno być rozłożone na dwie raty. Repartycji należności za pierwszą z tych rat dokonać powinny na podstawie wielokrotności sum płaconych podatków państwowych władze skarbowe, wyznaczone przez Ministerstwo Skarbu. Repartycji drugiej raty pożyczki dokonać należy na podstawie oszacowania majątku, względnie dochodu.

Repartycje tej raty pożyczki powierzyć należy specjalnie powołanym komisjom repartycyjnym z udziałem przedstawicieli ludności.

Art. 8. Osoby, które w myśl art. 9 ustawy z dnia 27 lutego 1920 r. (dz. ust. Nr. 25 poz. 152) wylegitymują się z nabycia i posiadania obligacyj 5% długoterminowej pożyczki państwowej z 1920 r., są zwolnione od obowiązku pokrycia wewnętrznej przymusowej pożyczki państwowej do pełnej wysokości sumy posiadanych obligacyj pożyczki długoterminowej.

Art. 9. Minister Skarbu jest upoważniony do wypuszczenia obligacyj pożyczki przymusowej w pierwszym terminie jej płatności po kursach niższych od nominalnego od 1% do 10%, w drugim terminie płatności po kursach wyższych od nominalnego od 1% do 10%.

Minister Skarbu określi w drodze rozporządzenia sposób, w jaki mogą spełnić zobowiązanie, wynikające z niniejszej ustawy, płatnicy, nie posiadający dostatecznej gotówki, a rozporządzający innemi wartościami majątkowemi na zabezpieczenie wpłaty pożyczki przymusowej, jak: nieruchomościami, towarami i t. p. Do tych zaś, którzy nie zastosują się do postanowień niniejszej ustawy w terminach, określonych w rozporządzeniu Ministra Skarbu, będą stosowane postanowienia przymusowe i karne, przewidziane w ustawie o podatku dochodowym i uzepełniającym majątkowym.

Art. 10. Wykonanie tej ustawy powierza się Ministrowi Skarbu.

Marszałek: *Trąmpczyński.* Prezydent Ministrów i Minister Skarbu: *W. Grabski.*

69. Rozporządzenie Ministra Skarbu z dnia 9 września 1920 r. w przedmiocie przeprowadzenia 4%-ej Państwowej Pożyczki Premjowej, poz. 599 dz. u. Nr. 91.

Na zasadzie art. 9 ustawy z dnia 16 lipca 1920 r. (dz. u. Rz. P. Nr. 61 z 1920 r. poz. 391) zarządzam w wykonaniu tejże ustawy, co następuje:

Art. 1. 4%-wą Państwową Pożyczkę Premjową wypuszcza się z dniem 1 października 1920 r. w wysokości do 5 miljardów marek polskich.

Obligacje tej pożyczki oznaczone będą siedmiocyfrowemi numerami bieżącemi od 0,000.001 do 5,000.000.

Art. 2. Losowanie przewidzianej w art. 4 ustawy wygranej w kwocie miljona marek polskich odbywać się będzie we właściwych terminach bez względu na wynik subskrypcji pożyczki.

O ile wygrana padnie na numer obligacji nie sprzedanej, wówczas przypada ona na rzecz Skarbu.

Wygraną otrzymuje posiadacz tej obligacji, której numer wylosowany będzie w sposób określony w art. 3—8 niniejszego rozporządzenia.

Art. 3. Obligacja oznaczona numerem 5,000.000 nie podlega sprzedaży, a numer ten losowaniu, tak, że najwyższym numerem, na który może paść wygrana, będzie 4,999.999.

Art. 4. Losowanie odbywać się będzie publicznie w Warszawie w lokalu Kasyna Urzędników Państwowych przy ul. Nowy-Świat 67 w soboty o godzinie 1-ej po południu.

Losowanie przeprowadza Komisja rządowa, złożona z przedstawicieli Ministerstwa Skarbu — w tej liczbie przedstawicieli Centralnego Urzędu 4%-ej Państwowej Pożyczki Premjowej, względnie Urzędu Pożyczek Państwowych, notarjusza i protokulanta przy współudziale dwóch obywateli, wyznaczonych przez Prezydenta miasta stołecznego Warszawy.

Art. 5. Losowanie składa się z siedmiu ciągnień; wylosowane w nich cyfry, zestawione obok siebie w porządku, w jakim zostały wyciągnięte, dają numer obligacji wygrywającej.

W tym celu przed rozpoczęciem losowania wsypuje się do urny, oznaczonej Nr. I, pięć zwitków z cyframi: 0, 1, 2, 3 i 4; zaś do drugiej urny, oznaczonej Nr. II, dziesięć zwitków z cyframi: 0, 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9.

Po zmieszaniu zwitków w obu urnach wyciąga się z urny Nr. I jeden zwitek; następnie z urny (koła) Nr. II dokonywa się ciągnień sześciu dalszych cyfr, używając przy każdem ciągnieniu nowej serji zwitków.

Przedstawiciel Ministerstwa Skarbu odczytuje każdorazowo wyciągniętą cyfrę i okazuje zwitek publiczności, zaś po ukończeniu wszystkich siedmiu ciągnień ogłasza numer, na który padła wygrana.

Mieszania i ciągnienia zwitków dokonują publicznie sieroty z ochron, utrzymywanych przez Warszawskie Towarzystwo Dobroczynności.

Zamiast urn można przy losowaniu użyć ruchomych kół loteryjnych.

Art. 6. O ile we wszystkich siedmiu ciągnieniach wypadną same zera, wówczas powtarza się ciągnienie siódmej cyfry; o ile wygrana padnie na numer, który już wylosowano w poprzednich ciągnieniach, wówczas zarządza się ponowne ciągnienie wszystkich siedmiu cyfr, w sposób przepisany w art. 5.

Urzędowy wykaz numerów wylosowanych w poprzednich ciągnieniach powinien być wyłożony w sali losowania w odpowiedniej ilości egzemplarzy do wglądu publiczności.

Art. 7. Do końca roku 1920 wylosowuje się wygraną z pośród tej ilości obligacyj, którą — dopełnioną do numerów półmiljonowych względnie miljonowych do dnia losowania oddano do sprzedaży.

W tym celu przedstawiciel Ministerstwa Skarbu ogłasza przed rozpoczęciem losowania najwyższy numer, który ma być objęty losowaniem, i w związku z tem zarządza wsypanie zwitków z odpowiedniemi cyframi do urny dla pierwszego, ewentualnie drugiego ciągnienia (pierwszej, ewentualnie drugiej cyfry).

Art. 8. Dzień, miejsce i godzinę losowania, skład Komisji, ilość złożonych do każdej urny (koła) zwitków oraz wyszczególnienie umieszczonych na nich cyfr, wylosowaną w każdem ciągnieniu cyfrę, numer wygrywającej obligacji, ewentualnie zarządzenie powtórnego losowania i jego wynik — notuje się w protokule, który podpisują wszyscy członkowie Komisji.

Minister Skarbu: w. z. *R. Rybarski.*

70. Rozporządzenie Rady Obrony Państwa z dnia 17 września 1920 roku w przedmiocie zmiany art. 4 ustawy z dnia 16 lipca 1920 r. w przedmiocie 4% państwowej pożyczki premjowej (dz. Nr. 71 poz. 391), poz. 601 dz. u. Nr. 92.

Art. 1. Art. 4 ustawy z dnia 16 lipca 1920 r. w przedmiocie 4% państwowej pożyczki premjowej otrzymuje brzmienie następujące:

W ciągu pierwszych dwudziestu lat począwszy od dnia oznaczonego przez Ministra Skarbu, w każdą sobotę wylosowana będzie jedna wygrana w kwocie miljona marek polskich, płatna bez jakichkolwiek potrąceń przez oddziały Polskiej Krajowej Kasy Pożyczkowej.

Art. 2. Rozporządzenie niniejsze uzyskuje moc obowiązującą z dniem ogłoszenia.

Art. 3. Wykonanie niniejszego rozporządzenia powierza się Ministrowi Skarbu.

Przewodniczący Rady Obrony Państwa: w. z. *Witos.* Prezydent Ministrów: w. z. *Daszyński.*

71. Rozporządzenie Rady Obrony Państwa z dnia 22 września 1920 r. o dalszej emisji biletów Polskiej Krajowej Kasy Pożyczkowej, poz. 605 dz. u. Nr. 92.

Art. 1. Upoważnia się Polską Krajową Kasę Pożyczkową do doprowadzenia stanu emisji jej biletów, prócz biletów emitowanych na zasadzie art. 2 ustawy z dnia 26 marca 1920 r. (dz. u. Nr. 31 poz. 179), do kwoty 31,000.000.000 mk. łącznie z kwotą 26,000.000.000 mk. ustaloną w art. 1 ustawy z dnia 16 lipca 1920 r. (dz. u. Nr. 67 poz. 454).

Art. 2. Wykonanie niniejszego tozporządzenia powierza się Ministrowi Skarbu.

Art. 3. Rozporządzenie niniejsze uzyskuje moc obowiązującą z dniem ogłoszenia.

Przewodniczący Rady Obrony Państwa: w. z. *Witos*. Prezydent Ministrów: w. z. *Daszyński*.

72. Rozporządzenie Ministra Skarbu z dnia 30 września 1920 r. o przedłużeniu zapisów na 5% długoterminową wewnętrzną pożyczkę państwową z roku 1920 oraz o wpłacie obligacyj austrjackich pożyczek wojennych przy zapisach na 5% długoterminową wewnętrzną pożyczkę państwową, (dz. u. Nr. 95).

Na zasadzie: art. 9 ustawy z dnia 27 lutego 1920 r. (dz. u. Nr. 21 z r. 1920 poz. 115), art. 10 ustawy z tejże daty (dz. u. Nr. 25 z r. 1920 poz. 152) oraz art. 5 ustawy z dnia 11 maja 1920 r. (dz. ust. Nr. 42 z roku 1920 poz. 250), uzupełniam i częściowo zmieniam postanowienia następujących rozporządzeń: rozp. z dnia 21-go maja 1920 roku (dz. ust. Nr. 47 z r. 1920, poz. 296), rozp. z dnia 17 lipca 1920 roku (dz. ust. Nr. 63 z r. 1920, poz. 423), oraz rozp. z dnia 18 sierpnia 1920 r. (dz. ust. z r. 1920, poz. 552).

Art. 1. Zapisy na 5% długoterminową wewnętrzną pożyczkę państwową z r. 1920 przedłuża się do dnia 31 października 1920 r.

Art. 2. Od dnia 31 października 1920 r. aż do dnia zarządzenia na zasadzie art. 8 ustawy z dnia 9 lipca 1920 roku (dz. ust. Nr. 61 z r. 1920, poz. 387) rejestracji i stemplowania austrjackich pożyczek wojennych oddziały Polskiej Krajowej Kasy Pożyczkowej, kasy skarbowe i urzędy podatkowe mogą przyjmować od osób, będących niewątpliwie obywatelami polskimi, oraz instytucyj, funduszów i osób prawnych, mających główną siedzibę na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej, które w terminie do d. 31 października 1920 roku dokonały zapisu na 5% długoterminową wewnętrzną pożyczkę państwową z roku 1920 i wpłaciły sumę zapisu w gotówce lub zobowiązały się do jej wpłacenia w gotówce ratami — przyjmować posiadane przez nie obligacje austrjackich pożyczek wojennych do wysokości jednej trzeciej sumy zapisanej w gotówce, a o ile tym osobom i instytucjom na zasadzie art. 5 rozporządzenia z dnia 21 maja 1920 roku (dz. u. Nr. 47 z r. 1920 poz. 296) przyznano prawo wpłaty 50% sumy zapisu w obligacjach austrjackich pożyczek wojennych — do wysokości całkowitej sumy zapisanej w gotówce.

Art. 3. W ciągu 2 miesięcy od dnia zarządzenia rejestracji i stem-

plowania austrjackich pożyczek wojennych mogą oddziały Polskiej Krajowej Kasy Pożyczkowej, kasy skarbowe i urzędy podatkowe przyjmować przy zapisie na 5% długoterminową wewnętrzną pożyczkę państwową z r. 1920 na zasadach ustalonych w art. 2 niniejszego rozporządzenia obligacje austrjackich pożyczek wojennych, zarejestrowane i ostemplowane jako znajdujące się na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej, lub zarejestrowane jako znajdujące się w posiadaniu obywateli polskich poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej i sprowadzone za pozwoleniem właściwych przedstawicielstw lub konsulatów polskich zagranicą.

Warszawa, dnia 30 września 1920 r.

Minister Skarbu: w. z. *R. Rybarski.*

73. Obwieszczenie Marszałka Sejmu Ustawodawczego Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 27 października 1920 r. w sprawie rozporządzenia Rady Obrony Państwa z dnia 22 września 1920 roku o dalszej emisji biletów Polskiej Krajowej Kasy Pożyczkowej, „Monitor Polski“ Nr. 257).

Sejm Ustawodawczy Rzeczypospolitej Polskiej na posiedzeniu w dniu 26 października 1920 r. — w myśl art. 4 ustawy z dnia 1 lipca 1920 r. o utworzeniu Rady Obrony Państwa (dz. ust. Nr. 53, poz. 327) — udzielił zatwierdzenia rozporządzeniu Rady Obrony Państwa o dalszej emisji biletów Polskiej Krajowej Kasy Pożyczkowej (dz. ust. Nr. 92, poz. 605). *Trąmpczyński.*

74. Obwieszczenie Marszałka Sejmu Ustawodawczego Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 27 października 1920 r. w sprawie rozporządzenia Rady Obrony Państwa z dnia 17 września 1920 roku w przedmiocie zmiany art. 4 ustawy z dnia 16 lipca 1920 roku w przedmiocie 4%-wej państwowej pożyczki premjowej, („Monitor Polski“ Nr. 257).

Sejm ustawodawczy Rzeczypospolitej Polskiej na posiedzeniu w dniu 26 października 1920 r. — w myśl art. 4 ustawy z dn. 1 lipca 1920 r. o utworzeniu Rady Obrony Państwa (dz. ust. Nr. 53, poz. 327), udzielił zatwierdzenia rozporządzeniu Rady Obrony Państwa w przedmiocie zmiany art. 4 ustawy z dnia 16 lipca 1920 r. w przedmiocie 4%-ej państwowej pożyczki premjowej (dz. ust. Nr. 92, poz. 601).

Trąmpczyński.

75. Ustawa z dnia 28 października 1920 roku w przedmiocie przeprowadzenia wewnętrznej przymusowej pożyczki państwowej, poz. 692 dz. u. Nr. 105.

Art. 1. Cała suma należna Skarbowi od każdego płatnika z tytułu przymusowej pożyczki państwowej korzysta z ustawowego pierwszeństwa zaspokojenia z całego majątku ruchomego płatnika przed wszystkiemi przywilejami i obciążeniami.

Pierwsza jakoteż druga rata pożyczki może być zabezpieczona natychmiast po uskutecznieniu ostatecznego wymiaru danej raty.

Art. 2. O ile ruchomość płatnika jest oddana w zastaw, prawo pierwszeństwa, wymienione w art. 1, ogranicza się do $^1/_5$ wartości zastawionej ruchomości.

Art. 3. Suma pożyczki przymusowej, przypadająca od nieruchomości płatnika, korzysta z ustawowego pierwszeństwa zaspokojenia z tejże nieruchomości przed wszystkiemi przywilejami i obciążeniami hipotecznemi, z wyjątkiem należnych Skarbowi podatków oraz zawartych przed ogłoszeniem niniejszej ustawy pożyczek amortyzacyjnych tych instytucyj kredytowych, których zobowiązania posiadają, w myśl obowiązujących w tym względzie przepisów, bezpieczeństwo pupilarne.

Przywilej powyższy ogranicza się do $^1/_5$ wartości nieruchomości, pozostałej po potrąceniu obciążających ją długów hipotecznych.

Przepisy powyższe stosują się również do wierzytelności hipotecznych.

Art. 4. Z określonego w artykule poprzednim pierwszeństwa korzysta również i wierzytelność, którą zaciągnąć może za zezwoleniem Ministerstwa Skarbu płatnik pożyczki przymusowej dla jej uiszczenia, pod warunkiem, że cała suma wierzytelności będzie wniesiona do kasy skarbowej na rachunek pokrycia pożyczki przymusowej.

Art. 5. W celu ściągnięcia pożyczki przymusowej Minister Skarbu może, bez względu na istniejące ustawowe lub umowne zakazy obciążenia, zaciągnąć w krajowych instytucjach kredytowych, niezależnie od zgody właściciela nieruchomości, względnie wierzytelności hipotecznej, w jego zastępstwie i na jego rachunek, pożyczkę na pokrycie sumy pożyczki przymusowej, przypadającej od danej nieruchomości, względnie wierzytelności oraz kosztów zaciągnięcia tejże pożyczki. Zaciągniętej pożyczce, zarówno jak procentom od niej i kosztom transakcji służy pierwszeństwo, wskazane w art. 3. Wspomniane jednak koszty nie mogą przekraczać 10% sumy pożyczki przymusowej.

Art. 6. W wypadkach, przewidzianych w art. 4 i 5, o ile istnieją obciążenia hipoteczne, obligacje państwowej pożyczki przymusowej

pozostawać będą w depozycie sądowym, na zabezpieczenie praw wierzycieli hipotecznych i będą wydane albo wierzycielom hipotecznym w porządku starszeństwa na spłatę wierzytelności w razie zgłoszenia przez nich odpowiedniego żądania, albo też samemu płatnikowi państwowej pożyczki przymusowej za zezwoleniem wierzycieli.

Jeżeli obligacje mają być wydane wierzycielom, których należności są zabezpieczone na kilku nieruchomościach, a suma obligacyj nie wystarcza na pokrycie wszystkich wierzytelności, to rozdziału dokona sąd właściwy według siedziby skarbowej władzy wymiarowej, biorąc za podstawę oszacowanie poszczególnych nieruchomości.

Obligacje wydane wierzycielom zaliczone będą na pokrycie ich wierzytelności według kursu na giełdzie warszawskiej w dniu wydania.

Art. 7. Notarjusz, względnie sąd sporządzający akt, mający za przedmiot przeniesienie własności majątków nieruchomych lub uwierzytelniający na takim akcie podpisy stron, obowiązany jest do pobrania i wniesienia do kasy skarbowej $^1/_5$ sumy, stanowiącej różnicę między ceną, względnie wartością zbycia nieruchomości, ustaloną w myśl obowiązujących przepisów o opłatach stemplowych (należytościach), a obciążającemi te nieruchomości długami hipotecznemi. Zatrzymaną przez notarjusza, względnie sąd, kwotę zalicza się na poczet przypadającej od zbywającego należności z tytułu państwowej pożyczki przymusowej. Potrącenie nie ma miejsca, o ile zbywający wykaże się zaświadczeniem władzy skarbowej, że bądź nie podlega obowiązkowi nabycia pożyczki przymusowej, bądź też obowiązek ten należycie wypełnił.

Wpis prawa własności nieruchomości w księdze publicznej (hipotecznej, gruntowej i t. p.) na podstawie aktu, obejmującego zbycie nieruchomości, nastąpi tylko w razie stwierdzenia, że uczyniono zadość przepisom, zawartym w ustępie poprzednim, co stosuje się odpowiednio także w wypadkach złożenia dokumentów w sądzie, przewidzianych w § 434 austrjackiego kodeksu cywilnego.

Przepisy zawarte w ustępach poprzednich, należy stosować również przy spłacie cesji i wykreśleniu sum hipotecznych.

Art. 8. Upoważnia się Ministra Skarbu do przeprowadzenia rejestracji krajowych i zagranicznych papierów wartościowych.

W tym celu Minister Skarbu ma prawo:

a) pociągać do współudziału w przeprowadzeniu rejestracji instytucje, które wypuściły te papiery, lub przechowują je u siebie pod jakimkolwiek tytułem;

b) zarządzić wyłączenie z obiegu papierów, niezgłoszonych do

rejestracji w przepisanym terminie, wydać zakaz wypłaty dywidend od takich papierów i zarządzić konfiskatę na rzecz Skarbu papierów, ukrywanych przed rejestracją, z zastrzeżeniem, że zarządzenia te nie mogą naruszać praw osób trzecich, nabytych przed ogłoszeniem niniejszej ustawy;

c) zarządzić zajęcie papierów, przechowywanych w depozycie i niezgłoszonych w przepisanym terminie, zawiadamiając o tem drogą publikacji. Jeżeli zaś po upływie 6 miesięcy od daty publikacji właściciel depozytu się nie zgłosi, zarządzić za pośrednictwem Polskiej Krajowej Kasy Pożyczkowej sprzedaż takiej części depozytu, która pokrywa 20% wartości tych papierów.

W wypadkach powyższych wartość papierów określona będzie przez Ministra Skarbu po wysłuchaniu opinji Komitetów Giełdowych.

Płatnicy, którzy w terminie i w trybie przepisanym zgłoszą do rejestracji papiery wartościowe, nie będą pociągani do odpowiedzialności za ukrywanie tychże papierów oraz dochodów z nich przy wymiarze podatków i opłat, dokonane przed ogłoszeniem niniejszej ustawy.

Art. 9. Upoważnia się Ministra Skarbu, w porozumieniu z Ministrem Przemysłu i Handlu oraz Ministrem Aprowizacji, do przeprowadzenia przy współdziałaniu organów Urzędu Walki z Lichwą i Spekulacją, jakoteż innych władz i instytucyj na podstawie deklaracyj właścicieli, względnie przechowawców, lub w razie potrzeby z urzędu spisu wszystkich surowców, półfabrykatów i gotowych towarów, znajdujących się na obszarze Rzeczypospolitej.

W szczególności Minister Skarbu ma prawo:

1) zarządzić sprawdzenie na miejscu zapasów powyższych przedmiotów i przejrzenie wszystkich odnośnych ksiąg i dokumentów;

2) zarządzić przymusową sprzedaż surowców, półfabrykatów i gotowych towarów, oddanych na skład lub w zastaw, jeżeli osoby, przechowujące je, nie ujawnią na żądanie władz skarbowych właściciela tych przedmiotów, — w ilości niezbędnej dla pokrycia pożyczki przymusowej w wysokości 20% wartości przedmiotów, niezgłoszonych w terminie i trybie, które w drodze rozporządzenia będzie określone;

3) zarządzić zajęcie i nabycie powyższych przedmiotów na rzecz Skarbu po cenie, podanej w deklaracji płatnika, o ile ilości i wartości tych przedmiotów nie podano zgodnie z księgami handlowemi, względnie według udokumentowanych cen nabycia lub kosztów fabrykacji.

W wypadkach, wymienionych wyżej w ustępie 2 i 3, należy resztę ceny sprzedażnej, pozostałej po pokryciu pożyczki przymusowej, jako

też obligacje tej pożyczki pozostawić do rozporządzenia właściciela, względnie innych osób interesowanych, które wykażą swoje prawa.

Art. 10. Upoważnia się Ministra Skarbu do powołania celem współdziałania w przeprowadzeniu pożyczki przymusowej wszystkich instytucyj i osób, których współdziałanie może się okazać potrzebne. Osobom, powołanym w myśl powyższego do współdziałania, należy się zwrot rzeczywistych kosztów, spowodowanych zleconemi czynnościami, wedle norm, które ustali rozporządzenie Ministra Skarbu.

Art. 11. Minister Skarbu władny jest zatwierdzić zmiany postanowień statutów instytucyj kredytowych, o ile dotyczą warunków udzielania pożyczek.

Art. 12. Minister Skarbu jest władny udzielić częściowego, lub zupełnego zwolnienia od obowiązku nabycia pożyczki przymusowej, jako też ulg w jej nabyciu, a w szczególności rozłożenia na raty na okres nie dłuższy jak 5-letni — w tych wypadkach, w których ścisłe dopełnienie obowiązku nabycia pożyczki przymusowej narażałoby poważnie egzystencję gospodarczą płatnika lub było ze względów ogólnopaństwowych niepożądane. Ulgi powyższe dotyczą także płatników, których majątki ucierpiały z powodu wydarzeń wojennych, lub wypadków żywiołowych, o ile skutki tych szkód dotąd trwają.

Art. 13. Osoby, winne naruszenia przepisów niniejszej ustawy, jako też wydanych na zasadzie zarządzeń, ulegną, o ile w poprzednich artykułach nie postanowiono inaczej, karom, wskazanym w ustawie o podatku dochodowym i majątkowym z dnia 16 lipca 1920 roku (dz. ust. Nr. 82, poz. 550).

Art. 14. Przepisy wykonawcze do niniejszej ustawy przez Ministra Skarbu wydane zostaną.

Art. 15. Ustawa niniejsza zyskuje moc obowiązującą z dniem ogłoszenia w dzienniku ustaw, równocześnie traci moc obowiązującą rozporządzenie Rady Obrony Państwa z dnia 22 września 1920 r. w tym samym przedmiocie wydane.

Marszałek: *Trąmpczyński.* Prezydent Ministrów: *Witos.* Minister Skarbu: *W. Grabski.*

76. Rozporządzenie Ministra Skarbu z dn. 19 listopada 1920 r. w przedmiocie przyjmowania zawinkulowanych obligacyj austrjackich pożyczek wojennych przy wpłatach na 5% wewnętrzną długoterminową pożyczkę państwową z roku 1920, poz. 720 dz. u. Nr. 109.

Na mocy art. 5 ustawy z dnia 11 maja 1920 r. w przedmiocie przyjmowania obligacyj austrjackich pożyczek wojennych przy wpłatach

na 5% długoterminową wewnętrzną pożyczkę państwową z r. 1920, zarządza się, co następuje:

§ 1. Obligacje austrjackich pożyczek wojennych, zawinkulowane za czasów b. cesarsko-królewskiego rządu austrjackiego w Wiedniu, a stanowiące własność instytucyj użyteczności publicznej lub stanowiące fundusze gmin, depozyta sądowe, fundusze sieroce i t. p., będą przyjmowane przy wpłatach na 5% długoterminową wewnętrzną pożyczkę państwową narówni z niezawinkulowanemi obligacjami tychże pożyczek, posiadającemi przepisane kupony, na warunkach określonych ustawą z dnia 11 maja r. b. oraz rozporządzeniami z dnia 21 maja 1920 r. (dz. ust. R. P. z 1920 r. Nr. 47, poz. 296) i z dnia 30 września 1920 r. (dz. ust. R. P. z 1920 r. Nr. 95, poz. 631).

§ 2. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Minister Skarbu: *W. Grabski.*

77. Ustawa z dnia 19 listopada 1920 r. o upoważnieniu Ministra Skarbu do udzielania gwarancji finansowej do sumy 400,000.000 marek polskich, poz. 734 dz. u. Nr. 112.

Art. 1. Upoważnia się Ministra Skarbu do udzielania państwowej gwarancji finansowej do łącznej wysokości 400,000.000 mk. polskich (czterystu miljonów marek polskich) dla zobowiązań, zaciąganych przez instytucje użyteczności publicznej, stowarzyszenia współdzielcze, przedsiębiorstwa przemysłowe i handlowe, których działalność ściśle wiąże się z istnieniem powyższych instytucyj, zarówno jak dla zobowiązań miast w postaci pożyczek miejskich na administrację, aprowizację i inwestycje, dla zobowiązań zakładów kredytowych, połączonych z odbudową kraju, oraz zobowiązań zrzeszeń i kooperatyw wytwórczych i spożywczych, zaciągniętych celem nabycia artykułów pierwszej potrzeby, tudzież środków technicznych, maszyn, narzędzi i surowców, niezbędnych do podtrzymania życia gospodarczego w kraju.

Art. 2. Gwarancji powyższej może Minister Skarbu udzielać po uzyskaniu dostatecznego zabezpieczenia na rzecz Skarbu.

Art. 3. Wykonanie ustawy niniejszej powierza się Ministrowi Skarbu w porozumieniu z właściwymi ministrami.

Art. 4. Ustawa niniejsza wchodzi w życie z dniem jej ogłoszenia.

Marszałek: *Trąmpczyński.* Prezydent Ministrów: *Witos.* Minister Skarbu: *Steczkowski.*

78. Ustawa z dnia 25 listopada 1920 r. w przedmiocie przyznania obligacjom Towarzystwa Kredytowego Przemysłu Polskiego gwarancji skarbowej oraz uproszczonego ściągania należności rzeczonego Towarzystwa, poz. 737 dz. u. Nr. 112.

Art. 1. Upoważnia się Ministra Skarbu do przyznania Towarzystwu Kredytowemu Przemysłu Polskiego, mającemu za zadanie udzielanie kredytu na odbudowę, uruchomienie i rozwój przemysłu na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej, uprawnień, wyrażonych w art. 5, 6, 7 i 8 niniejszej ustawy oraz prawa do wypuszczania listów zastawnych w celu wydawania w nich pożyczek, według zasad poniżej określonych.

Art. 2. W ciągu pierwszych 5 lat swego istnienia Towarzystwo może emitować listy zastawne zarówno w walucie zagranicznej (funtach szterlingach, dolarach i frankach franc.), jak i w walucie polskiej.

Art. 3. Po upływie 5 lat istnienia, Towarzystwo może wypuszczać nadal listy zastawne tylko w walucie polskiej.

Art. 4. Listy zastawne Towarzystwa będą zabezpieczone: a) hipoteką własności nieruchomej, tudzież maszynami i urządzeniami przemysłowemi, bez względu na to, czy przedmioty te zostały do wykazu hipotecznego zapisane, b) odpowiedzialnością poszczególnych członków Towarzystwa na całym ich majątku, do wysokości pożyczek przez każdego z nich zaciągniętych, c) kapitałem zapasowym i całym majątkiem Towarzystwa.

Art. 5. W razie niedostateczności zabezpieczenia, wskazanego w art. 4, Skarb Rzeczypospolitej Polskiej bierze na siebie odpowiedzialność za regularną wypłatę procentów od listów zastawnych, emitowanych w walutach zagranicznych, tudzież za terminowy ich wykup.

Art. 6. Gwarancja Skarbu co do wysokości nie może przekraczać sumy, odpowiadającej 20 miljonom funtów szterlingów według równi złota, Towarzystwu jednak służy prawo wypuszczania listów zastawnych w walutach zagranicznych (funtach szterlingach, dolarach, frankach franc.) ponad tę sumę bez gwarancji, za zezwoleniem Ministra Skarbu. Gwarancja Skarbu nie rozciąga się na listy zastawne, emitowane w walucie polskiej.

Art. 7. Listy zastawne Towarzystwa korzystają z pierwszeństwa hipotecznego przed należnościami Skarbu z tytułu państwowej pożyczki przymusowej.

Art. 8. W zakresie zabezpieczenia egzekucji należności Towarzystwa od jego członków może Minister Skarbu przyznać Towarzystwu następujące uprawnienia:

1) na obszarze b. zaboru rosyjskiego — uprawnienia, wskazane

w rozdziale 6 ustawy Towarzystwa Kredytowego miasta Warszawy, prawo windykacji usuniętych przedmiotów zabezpieczenia w myśl art. 2279 kod. cyw., tudzież prawo zwracania się do sądu o zarządzenia tymczasowe w myśl art. 598 i 599 ust. post. cyw., o ile zachodziłaby obawa usunięcia maszyn i urządzeń przez dłużnika;

2) na obszarze b. zaboru austrjackiego — uprawnienia, wskazane w ustawie z dnia 21 czerwca 1882 (dz. ust. Nr. 81 z dnia 27 czerwca 1882 r. część XXVIII), prawo windykacji usuniętych przedmiotów zabezpieczenia od osób trzecich, jak gdyby zaginionych lub skradzionych, w myśl art. 367 kod. cyw. i 306 kod. handl., tudzież prawo zwracania się do sądu o zarządzenia tymczasowe, wedle ordynacji egzekucyjnej, dopuszczalnej bez potrzeby udawadniania niebezpieczeństwa, Towarzystwu grozić mogącego;

3) na obszarze b. dzielnicy pruskiej — uprawnienia, wskazane w rozdziale „o prawie przymusowego wykonania przez Ziemstwo Kredytowe“ statutu poznańskiego Ziemstwa Kredytowego, prawo windykacji usuniętych przedmiotów zabezpieczenia od osób trzecich, jak gdyby zaginionych lub skradzionych, w myśl § 935 niemieckiego kod. cyw., tudzież prawo zarządzania aresztu ruchomego majątku dłużnika w myśl przepisów rozporządzenia o postępowaniu przy administracyjnem wykonaniu przymusowem z dnia 15 listopada 1889 r. (zb. pr. z r. 1889 str. 545).

Art. 9. Statut, wydany po zasięgnięciu opinji Prokuratorji Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej przez Ministra Skarbu na podstawie niniejszej ustawy, będzie miał moc powszechnie obowiązującą i ogłoszony będzie w dzienniku ustaw Rzeczypospolitej Polskiej.

Art. 10. Ustawa niniejsza wchodzi w życie niezwłocznie po ogłoszeniu w dzienniku ustaw.

Art. 11. Wykonanie niniejszej ustawy powierza się Ministrowi Skarbu.

Marszałek: *Trąmpczyński.* Prezydent Ministrów: *Witos.* Minister Skarbu: *Steczkowski.*

79. Ustawa z dnia 26 listopada 1920 roku o kredycie Skarbu Państwa w Polskiej Krajowej Kasie Pożyczkowej, poz. 738, dz. u. Nr. 112.

Art. 1. Zatwierdza się pożyczkę Skarbu, zaciągniętą w Polskiej Krajowej Kasie Pożyczkowej do dnia 20 listopada 1920 r. na pokrycie niedoboru budżetowego w wysokości 27,850.000.000 marek polskich, ponad kwotę łączną 21,775.000.000 marek polskich, ustaloną w art. 1 i 2 ustawy z dnia 16 lipca 1920 r. (dz. ust. Nr. 63, poz. 413).

Art. 2. Upoważnia się Ministra Skarbu do zaciągnięcia na pokrycie niedoboru budżetowego dalszej pożyczki w Polskiej Krajowej Kasie Pożyczkowej w kwocie 15,000.000.000 marek polskich.

Art. 3. Ustawa niniejsza wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Art. 4. Wykonanie niniejszej ustawy powierza się Ministrowi Skarbu.

Marszałek: *Trąmpczyński.* Prezydent Ministrów: *Witos.* Minister Skarbu: *Steczkowski.*

80. Ustawa z dnia 26 listopada 1920 roku o dalszej emisji biletów Polskiej Krajowej Kasy Pożyczkowej, poz. 739 dz. u. Nr. 112.

Art. 1. Upoważnia się Polską Krajową Kasę Pożyczkową do doprowadzenia stanu emisji jej biletów, prócz biletów emitowanych na zasadzie art. 2 ustawy z dnia 26 marca 1920 r. (dz. ust. Nr. 31, poz. 179) do kwoty 55,000.000.000 marek łącznie z kwotą 31,000.000.000 marek, ustaloną w art. 1 rozporządzenia Rady Obrony Państwa z dn. 22 września 1920 r. (dz. ust. Nr. 92, poz. 605).

Art. 2. Wykonanie niniejszej ustawy powierza się Ministrowi Skarbu.

Art. 3. Ustawa niniejsza wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Marszałek: *Trąmpczyński.* Prezydent Ministrów: *Witos.* Minister Skarbu: *Steczkowski.*

81. Komunikat Ministerstwa Skarbu w sprawie pożyczki przymusowej („Monitor Polski“ Nr. 285 z 1920 r.).

Ministerstwo Skarbu wyjaśnia:

Postanowienia art. 7 ustawy z dnia 28 października 1920 roku (dz. ust. R. P. Nr. 105, poz. 692) w przedmiocie zabezpieczenia pożyczki przymusowej przy przejściu nieruchomości, oraz wierzytelności hipotecznych na innych uprawnionych, należy stosować dopiero z dniem ogłoszenia odnośnych przepisów wykonawczych w dzien. ust. R. P.

Bez poprzedniego bowiem wydania całego szeregu zarządzeń technicznych, które są już w toku i treść których zamieszczona będzie we wspomnianych przepisach wykonawczych, ani Sądy, ani też Notarjusze, nie są w możności stosować w praktyce powołanych na wstępie postanowień.

82. Komunikat Ministerstwa Skarbu w sprawie lombardowania pożyczki premjowej („Monitor Polski“ Nr. 1 z 1921 r.).

Na podstawie rozporządzenia Ministerstwa Skarbu z dnia 22. XII. 1920 r. Centralny Urząd 4% Państwowej Pożyczki Premjowej podaje

do publicznej wiadomości, że obligacje 4% Państwowej Pożyczki Premjowej będą przyjmowane przez Polską Krajową Kasę Pożyczkową i jej Oddziały w lombard do wysokości 75% nominalnej wartości na 6% na przeciąg 6 miesięcy, z tym jednak warunkiem, że w każdym poszczególnym wypadku przyjęcie lub nieprzyjęcie tych obligacyj w lombardach będzie zależało od decyzji Dyrektora Oddziału.

Zarazem podaje się do wiadomości, iż uprzywilejowane ciągnienia, polegające na losowaniu z pośród ilości rozesłanych do sprzedaży, a zaokrąglonych do miljona, oraz powtarzanie ciągnień wygranych, które padły na obligacje niesprzedane, zostały przedłużone do końca lutego 1921 r.

83. Rozporządzenie z dnia 24 grudnia 1920 roku w przedmiocie wykonania ustawy o rejestracji i ostemplowaniu austrjackich pożyczek wojennych, poz. 3 dz. u. Nr. 1 z 1921.

Na podstawie art. 4 i 8 ustawy z dnia 9-go VII. 1920, dz. ust. Nr. 61, poz. 387, ogłasza się niniejsze przepisy o postępowaniu przy rejestracji i ostemplowaniu austrjackich pożyczek wojennych.

Organa rejestrujące w kraju.

§ 1. Rejestrację i ostemplowanie obligacyj austrjackich pożyczek wojennych, oraz dokumentów subskrypcyjnych wymienionych w art. 2 ust. z dnia 9. VII. 1920 r. przeprowadzają na terytorjum Małopolski i Śląska Cieszyńskiego, Krajowa Kasa Skarbowa we Lwowie i filjalna Kasa Krajowa w Krakowie, oraz wszystkie urzędy podatkowe, Magistraty Lwowa, Krakowa, Cieszyna i Bielska i miast, podlegających ustawie gminnej z dnia 13. III. 1889 dz. ust. Nr. 24, wreszcie te filje publicznych instytutów finansowych, jakoteż powiatowe oraz miejskie Kasy Oszczędności i Towarzystwa Zaliczkowe, które osobnem obwieszczeniem Generalnego Delegata Rządu zostaną do tego upoważnione.

§ 2. Na pozostałych terytorjach Państwa Polskiego przeprowadzają rejestrację i ostemplowanie Izby Skarbowe.

Sposób rejestrowania w kraju.

§ 3. Wszystkie osoby na terytorjum Państwa Polskiego, w których faktycznem posiadaniu znajdują się obligacje, podlegające rejestracji, i dokumenta subskrypcyjne, wymienione w art. 2 ust. z dnia 9. VII. 1920 r., winni zgłosić się do najbliższego miejsca rejestracyjnego, przynosząc ze sobą posiadane efekta, oraz wypełnić odpowiedni formularz zgłoszenia w dwóch egzemplarzach. Wyjątki od tego są wyliczone w § 7 i 8.

§ 4. Formularze zgłoszeń zawierać mają:

a) Imię, nazwisko i miejsce zamieszkania i zawód zgłaszającego.

b) Imię, nazwisko i miejsce zamieszkania właściciela.

c) Wiadomość, czy obligację zlombardowano lub zdeponowano.

d) Czas, miejsce i sposób nabycia pożyczki.

e) Wiadomość, czy i gdzie obligacje już zgłaszano do rejestracji.

f) Numer emisji i serji, oraz nominalną wartość rejestrowanych odcinków, względnie numer i datę odnośnych dokumentów subskrypcyjnych, wymienionych w art. 2 ust. z dnia 9. VII. 1920 r.

§ 5. Władza rejestrująca jest obowiązana zgłoszenie sprawdzić, ewentualnie wypełnić za niepiśmiennych, zaopatrzyć bieżącym numerem rejestracyjnym, a na każdej obligacji przybić swą pieczęć urzędową i wpisać datę oraz numer rejestracyjny odnośnego zgłoszenia. Obligacje w ten sposób ostemplowane, będą natychmiast zwrócone posiadaczowi.

§ 6. Po upływie terminu rejestracji każdy organ rejestrujący w Małopolsce prześle zgłoszenie uporządkowane razem z rejestrem do właściwego starostwa, który materjał rejestracyjny ze swego powiatu przedłoży Komisarjatowi Głównego Urzędu Likwidacyjnego we Lwowie, zatrzymując u siebie pojedyncze egzemplarze zgłoszeń.

Magistraty miast o własnych statutach, urzędy Skarbowe we Lwowie, i Krakowie, oraz banki i instytucje wymienione w § 7 a) i 8 przesyłają zebrany przez siebie materjał rejestracyjny wprost do Komisarjatu G. U. L. we Lwowie.

Organa rejestrujące na terenie pozostałych ziem polskich prześlą swój materjał rejestracyjny bezpośrednio do G. U. L. w Warszawie.

Rejestracja wyjątkowa.

§ 7. Dla niektórych rodzajów obligacyj ustanawia się osobny sposób rejestracji i ostemplowania:

a) Banki krajowe i ich filje według obwieszczenia Generalnego Delegata Rządu dla Galicji zarejestrują i ostemplują same pod kontrolą Komisarza rządowego obligacje, które z jakichkolwiek tytułów są u nich złożone.

b) Obligacje złożone w depozycie sądowym rejestrują i ostemplują urzędy depozytowe, odnośne zaś sądy uzupełniają niewypełnione przez urzędy depozytowe rubryki formularza rejestracyjnego przedewszystkiem odnośnie sposobu, czasu i miejsca nabycia i potwierdzają zgodność podanych dat, poczem przedkładają odnośny materjał rejestra-

cyjny za pośrednictwem Prezydjów Sądów Apelacyjnych Komisarjatowi G. U. L. we Lwowie.

c) Obligacje, w których ulokowane są fundusze gminne i ciał samorządowych, będą rejestrowane i ostemplowane przez starostwa, które będą zobowiązane sprawdzić z urzędu dane, tyczące się sposobu nabycia pożyczki.

d) Wszelkie inne depozyty i fundusze, złożone w kasach skarbowych zarejestrują i ostemplują odnośne urzędy.

§ 8. Filje banków zagranicznych w Małopolsce mogą żądać, aby rejestracji i ostemplowania efektów, złożonych u nich, dokonał na miejscu, na podstawie zgłoszeń przez nie wypełnionych, urzędnik delegowany przez Namiestnictwo.

§ 9. Przy rejestracji efektów, złożonych w bankach w myśl art. 7 i 8 winno być dla każdego właściciela wypełnione osobne zgłoszenie.

Rejestracja efektów złożonych zagranicą.

§ 10. Obywatele polscy lub Towarzystwa, mające siedzibę statutową w Polsce, mogą zgłosić swe, znajdujące się zagranicą, efekta we właściwym konsulacie.

Zarządcy wszelkich funduszów publicznych i depozytów ulokowanych zagranicą, mogą formularze rejestracyjne przesłać wprost do Głównego Urzędu Likwidacyjnego w Warszawie, podając w nich bliższe szczegóły, gdzie efekta ich zagranicą są złożone.

§ 11. Zgłoszenie następuje przez wypełnienie formularza według § 4, przyczem, o ile subskrybent nie otrzymał właściwych tytułów, należy podać numer świadectwa tymczasowego lub innego dowodu subskrypcyjnego. Zgłoszenie może nastąpić również pisemnie. Do zgłoszenia obligacyj zdeponowanych lub zlombardowanych zagranicą winny być dołączone dokumenta, dowodzące złożenia, ponadto należy przedłożyć dowody, że efekta te zostały nabyte przed 27. X. 1918 r. Jeżeli obligacje, złożone w bankach dawnej Austrji, zostały już ostemplowane, według ustaw odnośnego kraju, jako własność obywatela polskiego, powinny być dołączone do zgłoszenia również papiery, stwierdzające tę okoliczność.

§ 12. O ile rejestracji dokonano za pośrednictwem instytucji, w której zdeponowano lub zlombardowano papiery, powinno być dołączone pełnomocnictwo podpisane przez właściciela.

§ 13. Konsulat powinien zgłaszającemu potwierdzić fakt dokonanej rejestracji.

§ 14. Rejestracji obligacyj, złożonych na terytorjum Republiki

Austrjackiej, dokonywać będzie delegat Ministerstwa Skarbu przy przedstawicielstwie polskiem w Wiedniu.

Rozpoczęcie rejestracji.

§ 15. Rejestracja rozpocznie się dnia 15-go stycznia 1921 roku i trwać będzie do 15-go lutego 1921 r. i odbywać się będzie w Małopolsce pod nadzorem Generalnego Delegata Rządu i Komisarjatu Głównego Urzędu Likwidacyjnego we Lwowie, na terenie Śląska Cieszyńskiego pod nadzorem Komisarza rządowego, na pozostałych zaś obszarach Państwa pod nadzorem Ministerstwa Skarbu.

Za granicami Państwa rejestracja trwać będzie do 15 go kwietnia 1921 roku.

Prezes Głównego Urzędu Likwidacyjnego: w. z. *J. Karśnicki.* Minister Spraw Wewnętrznych: *L. Skulski.* Minister Skarbu: *Steczkowski.* Minister Spraw Zagranicznych: *E. Sapieha.* Minister Sprawiedliwości: *St. Nowodworski.*

84. Rozporządzenie Ministra Skarbu z dnia 11 stycznia 1921 roku w przedmiocie podwyższenia agio od cła, poz. 48 dz. u. Nr. 9.

Na mocy art. 14 rozporządzenia z dnia 26 czerwca 1920 roku o taryfie celnej (dz. ust. R. P. z 1920 r. Nr. 51, poz. 314) zarządza się co następuje:

§ 1. Wysokość dopłaty (agio) ustanowionej rozporządzeniem z dnia 14 stycznia 1920 r. (dz. ust. R. P. z 1920 r. Nr. 5, poz. 35) w wysokości 900% wynosić będzie aż do nowego zarządzenia 1900%

Postanowienie to nie dotyczy towarów objętych 1) rozporządzeniem Ministrów Skarbu oraz Przemysłu i Handlu z dnia 26 listopada 1920 r. w przedmiocie ulg celnych („Monitor Polski“ Nr. 277 z 1920 r.) i 2) rozporządzeniem Ministra Skarbu i Ministra Przemysłu i Handlu z dnia 20 lutego 1920 r., w sprawie płacenia cła od niektórych towarów w złocie (dz. ust. R. P. z 1920 r. Nr. 19, poz. 98).

§ 2. Dotychczas obowiązującą wysokość agia można przejściowo stosować do towarów:

a) nadanych do przewozu koleją lub statkiem najpóźniej w dniu poprzedzającym dzień wejścia niniejszego rozporządzenia w życie (§ 3).

b) zalegających w dniu wejścia niniejszego rozporządzenia w życie w celnych składach urzędowych, kolejowych oraz pozaurzędowych publicznych i prywatnych.

Ulgi wskazane w punktach a) i b) tracą moc po upływie miesiąca od dnia wejścia niniejszego rozporządzenia w życie (§ 3).

§ 3. Niniejsze rozporządzenie uzyskuje moc obowiązującą z dniem

10 lutego 1921 r. Jednocześnie traci moc rozporządzenie z dnia 14 stycznia 1920 r. (dz. ust. R. P. z 1920 r. Nr. 5, poz. 35).

Minister Skarbu: w. z. *Rybarski.*

85. **Ustawa z dnia 4 lutego 1921 r. o upoważnieniu Ministra Skarbu do udzielenia państwowej gwarancji finansowej do sumy 2,000.000 funtów szterlingów dla zobowiązań, zaciągniętych przez Związek Syndykatów Rolniczych p. f. „Kooperacja Rolna", poz. 81 dz. u. Nr. 14.**

Art. 1. Upoważnia się Ministra Skarbu do udzielenia państwowej gwarancji finansowej do wysokości 2,000.000 funtów szterlingów dla zobowiązań, jakie będą zaciągnięte przez Związek Syndykatów Rolniczych p. f. „Kooperacja Rolna" względem firm zagranicznych w celu sprowadzenia do Polski artykułów, służących do podniesienia produkcji rolnej, a mianowicie: nawozów sztucznych i surowców do ich wyrobu, maszyn rolniczych, nasion, paszy treściwej oraz inwentarza roboczego i zarodowego.

Art. 2. Gwarancja powyższa obejmować może tylko te zobowiązania „Kooperacji Rolnej", które zaciągnięte będą przed dniem 1 stycznia 1922 r., a nie będą pokryte przez „Kooperację Rolną" przed dniem 15 marca 1922 r.

Art. 3. Gwarancję powyższą Minister Skarbu może udzielić po uzyskaniu dostatecznego zabezpieczenia na rzecz Skarbu.

Art. 4. Wykonanie niniejszej ustawy powierza się Ministrowi Skarbu w porozumieniu z Ministrem Rolnictwa i Dóbr Państwowych, Ministrem Aprowizacji oraz Ministrem b. dzielnicy pruskiej.

Art. 5. Ustawa niniejsza wchodzi w życie z dniem jej ogłoszenia w dzienniku ustaw Rzeczypospolitej Polskiej.

Marszałek: *Trąmpczyński.* Prezydent Ministrów: *Witos.* Minister Skarbu: w. z. *Weinfeld.* Minister Rolnictwa i Dóbr Państwowych: *J. Poniatowski.* Minister b. dzielnicy pruskiej: *W. Kucharski.* Minister Aprowizacji: *Grodziecki.*

II. OBRÓT DEWIZAMI.

Minister Skarbu, w chwalebnym zamiarze podniesienia kursu marki polskiej wobec walut zagranicznych, rozporządzeniem z dnia 23 września 1919 roku stworzył „Państwową Centralę Dewiz". Jej żywot był równie krótkotrwały, jak ustawy o przymusowem wykupnie złota i srebra. Już rozporządzeniem z dnia 24 listopada tego samego roku Minister zarządził zniesienie Centrali Dewiz nietyle skutkiem jednogłośnych skarg na zbytnie skrępowanie handlu zagranicznego działalnością tej instytucji, jak raczej na żądanie mocarstwa najbardziej zaprzyjaźnionego, którego przywóz towarów zbytkowych Centrala Dewiz krępowała. W czasie, gdy stolica państwa była w niebezpieczeństwie, wywołanem zbliżaniem się armij nieprzyjacielskich, Sejm uchwalił ustawę z dnia 9 lipca 1920 r. „w przedmiocie udzielenia rządowi pełnomocnictw do wydawania rozporządzeń w sprawie regulowania obrotu pieniężnego z krajami zagranicznemi". Na podstawie tej ustawy Minister Skarbu wydał rozporządzenie z dnia 7 sierpnia 1920 r. „o ograniczeniu obrotów dewizami i walutami zagranicznemi".

Rozporządzenie powołuje do życia Komisję dewizową, której zadaniem ma być współdziałanie w jego przeprowadzeniu. Sięga bardzo daleko. Nakazuje wszystkim posiadaczom walut i dewiz zagranicznych sprzedać je w krótkim terminie jednemu z uprzywilejowanych banków dewizowych, których przedstawiciele zasiadają w Komisji dewizowej. One wyłącznie mają prawo sprzedaży dewiz i walut. Ich wywóz, niemniej wywóz marek polskich oraz wszelkich papierów procentowych i dywidendowych, jest wzbroniony bez zezwolenia Ministerstwa Skarbu. Wolny jest tylko obrót rublami i niestemplowanemi koronami, z zastrzeżeniem, że ich przywóz w granice państwa jest niedozwolony. Już przedtem Ministerstwo ograniczyło obrót walutami i dewizami na zasadzie postanowień, zawartych w części trzeciej niniejszego zbioru.

Komisja dewizowa została zniesiona rozporządzeniem Ministra Skarbu i b. dzielnicy pruskiej z dnia 31 grudnia 1920 r. „o ograniczeniu obrotów dewizami i walutami zagranicznemi", które zostało ogłoszone w Dzienniku ustaw dopiero 24 lutego 1921 r. Rozporządzenie zastrzega sprzedaż dewiz i walut uprzywilejowanym bankom dewizowym akcyjnym, których siedziba zarządu znajduje się w granicach Państwa Polskiego, wyjątkowo tylko innym instytucjom finansowym na zasadzie specjalnego upoważnienia Ministerstwa Skarbu. Zakazy wywozu zostały w pełni utrzymane. Nabywca walut niezużytkowanych na dozwolony, oznaczony pierwotnie cel, ma je zwrócić bankowi dewizowemu, w którym je nabył, po kursie nabycia, o ile kurs poszedł w górę, ale po kursie dnia zwrotu, jeżeli kurs spadł. Wolno mu stracić, ale nie zyskać!

1. Rozporządzenie Ministra Skarbu z dnia 23 września 1919 r. w przedmiocie utworzenia Państwowej Centrali Dewiz („Monitor Polski" Nr. 215).

W porozumieniu z Ministrem Przemysłu i Handlu, Aprowizacji i Ministrem dla b. zaboru pruskiego, zarządza się co następuje:

Art. 1. W celu zapobiegania i ukrócenia spekulacji walutami i walorami zagranicznemi tworzy się przy Polskiej Krajowej Kasie Pożycz-

kowej urząd pod nazwą: Państwowa Centrala Dewiz, który podlega Ministrowi Skarbu.

Państwowa Centrala Dewiz działa w ścisłej łączności z Państwową Komisją Przywozu i Wywozu; wzajemny ich stosunek określi regulamin, wydany przez Ministrów Skarbu i Przemysłu i Handlu.

Art. 2. Państwowa Centrala Dewiz ustanawia obowiązujący dla wszystkich obrotów kurs walut zagranicznych oraz rozciąga kontrolę nad wszelkiemi operacjami finansowemi, które wywierają wpływ na kurs waluty.

Art. 3. Wszelkie dysponowanie z Polski za granicę lub z zagranicy do Polski oraz dokonywanie tranzakcyj w granicach Państwa Polskiego sumami w walucie zagranicznej i dewizami, jako to: zagranicznemi pieniądzmi i banknotami, przekazami, czekami, wekslami oraz wszelkiego rodzaju wypłatami i pozostałościami rachunkowemi i uzyskanemi za granicą kredytami mogą być dokonywane jedynie za pośrednictwem lub zezwoleniem Centrali Dewiz, również za zezwoleniem Centrali Dewiz mogą być zaciągane, jak przez osoby prywatne, tak i przez urzędy, zobowiązania u osób lub firm, mających siedzibę za granicą.

Art. 4. Posiadacze wartości, tranzakcje i dysponowanie któremi w myśl art. 3 są zakazane, winni zgłosić je do dyspozycji Państwowej Centrali Dewiz, która ma prawo przejęcia ich według ustalonego kursu.

Art. 5. Centrala Dewiz wydaje walutę zagraniczną tylko na cel ściśle określony, kierując się przedewszystkiem względami gospodarczemi kraju. Dla otrzymania waluty niezbędnem jest dostarczenie Państwowej Centrali Dewiz wszystkich wymaganych przez nią dowodów.

Państwowa Centrala Dewiz nie jest obowiązana do wyjaśnienia przyczyn odmowy wydania waluty.

Art. 6. Przepuszczenie towarów przez granicę Państwa wymaga oprócz zezwolenia Państwowej Komisji Przywozu i Wywozu również i zezwolenia Państwowej Centrali Dewiz.

Art. 7. Posiadacze zagranicznych papierów procentowych i dywidendowych winni je zarejestrować w Państwowej Centrali Dewiz, a nadto winni o każdej dokonanej wewnątrz kraju temi walorami tranzakcji po terminie rejestracji Państwową Centralę Dewiz uwiadomić.

Państwowa Centrala Dewiz ma prawo rozporządzania temi papierami wszelkiemi sposobami, z wyjątkiem aljenacyj.

Art. 8. Sprzedaż i zastaw za granicą zarówno krajowych, jak i zagranicznych papierów procentowych i dywidendowych, jak również realizacja wylosowanych papierów i kuponów zagranicznych mogą być

dokonywane jedynie za pośrednictwem Państwowej Centrali Dewiz. Sumy stąd uzyskane będą wypłacone w walucie krajowej według kursu obowiązującego w dniu dokonania tranzakcji.

Art. 9. Przywóz w granice Państwa i wywóz za granicę bez zezwolenia Państwowej Centrali Dewiz papierów wartościowych obcych i krajowych, dewiz, krajowych zobowiązań płatniczych i wszelkiego rodzaju sum pieniężnych, przekraczających normy ustalone w ustawach i rozporządzeniach Ministra Skarbu, zostaje wzbroniony.

Art. 10. Państwowa Centrala Dewiz ogłasza codziennie w gazecie rządowej obowiązujące kursy walut zagranicznych.

Art. 11. W miarę potrzeby za zezwoleniem Ministra Skarbu mogą być tworzone filje państwowej Centrali Dewiz. Zakres działania poszczególnych filij określą specjalne regulaminy.

Art. 12. Państwowa Centrala Dewiz może zawiesić stosowanie przepisów niniejszego rozporządzenia w stosunku do poszczególnych kategoryj wartości i poszczególnych walut.

Art. 13. Terminy składania zgłoszeń, przewidzianych w artykułach 4 i 7, oraz wzory formularzy będą przez Państwową Centralę Dewiz podane do wiadomości publicznej do dnia 10 października 1919 roku.

Art. 14. Rozporządzenie niniejsze obowiązuje na całym obszarze Państwa Polskiego.

Do rozpatrywania przekroczeń niniejszego rozporządzenia powołany jest Urząd Walki z Lichwą i Spekulacją.

Przekroczenia te na obszarach b. Królestwa Kongresowego i b. zaboru austrjackiego karane są w myśl dekretu z dnia 11 stycznia 1919 r. (dz. pr. Nr. 7, poz. 109) w drodze administracyjnej karą aresztu do 3 miesięcy, względnie grzywną do 50.000 marek, prócz tego zawsze pociągają konfiskatę wartości stanowiących przedmiot przekroczenia.

Do czasu utworzenia na terenach b. zaboru pruskiego urzędów walki z lichwą i spekulacją do rozpatrywania przekroczeń niniejszego rozporządzenia powołane są sądy doraźne.

Art. 15. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Warszawa, dnia 23 września 1919 r.

Minister Skarbu: *Biliński.* Minister Przemysłu i Handlu: *Szczeniowski.* Minister Aprowizacji: *Minkiewicz.* Minister dla b. zaboru pruskiego: *Seyda.*

2. Rozporządzenie Ministra Skarbu z dnia 24 listopada 1919 r. w przedmiocie zniesienia Państwowej Centrali Dewiz („Monitor Polski“ Nr. 257).

W porozumieniu z Ministrem Przemysłu i Handlu, Aprowizacji i Ministrem b. dzielnicy pruskiej, zarządza się co następuje:

Art. 1. Państwową Centralę Dewiz znosi się. Z dniem wejścia w życie niniejszego rozporządzenia tracą moc obowiązującą rozporządzenie z dnia 23 września r. b. w przedmiocie utworzenia Państwowej Centrali Dewiz, oraz wszelkie poczynione przez Państwową Centralę Dewiz zarządzenia.

Art. 2. Wykroczenia przeciw rozporządzeniu z dnia 23 września b. r. w przedmiocie utworzenia Państwowej Centrali Dewiz, oraz przeciw zarządzeniom Państwowej Centrali Dewiz, popełnione przed dniem wejścia w życie niniejszego rozporządzenia, podlegają skutkom prawnym, przewidzianym w art. 14 rozporządzenia w przedmiocie utworzenia Państwowej Centrali Dewiz.

Art. 3. Dotychczas wydane przez Państwową Centralę Dewiz zezwolenia na nabycie waluty zagranicznej uprawniają do jej nabycia w Polskiej Krajowej Kasie Pożyczkowej w ciągu pięciu dni od dnia wejścia w życie niniejszego rozporządzenia.

Art. 4. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Warszawa, dnia 24 listopada 1919 roku.

Minister Skarbu: *Biliński.* Minister Przemysłu i Handlu: *Szczeniowski.* Minister Aprowizacji: *St. Śliwiński.* Za Ministra dla b. dzielnicy pruskiej: *Adam Poszwiński,* Podsekretarz Stanu.

3. Ustawa z dnia 9 lipca 1920 roku w przedmiocie udzielenia Rządowi pełnomocnictw do wydawania rozporządzeń w sprawie regulowania obrotu pieniężnego z krajami zagranicznemi, poz. 347 dz. u. Nr. 56.

Art. 1. Udziela się Rządowi na przeciąg jednego roku pełnomocnictwa do wydawania rozporządzeń z mocą ustawy, mających na celu regulację obrotu pieniężnego z krajami zagranicznemi.

Art. 2. Rozporządzenia rządowe, wymienione w art. 1 dotyczyć mogą porządku ustalenia powszechnie obowiązującej skali przerachowania walut zagranicznych na marki polskie, warunków nabywania, posiadania, przechowywania i gromadzenia walut i dewiz zagranicznych, obrotu niemi, oraz przewozu ich przez granicę, obrotu zagranicznego marek polskich, jakoteż organizacji nadzoru nad całokształtem obrotu pieniężnego z krajami zagranicznemi.

Art. 3. Osoby, winne przekroczenia przeciwko postanowieniom i zakazom, zawartym w rozporządzeniach rządowych, wymienionych w art. 1 i 2, oprócz konfiskaty sum pieniężnych, pozostających w związku z wykroczeniem, ulegają karze:

a) na obszarze b. dzielnic rosyjskiej i pruskiej — więzienia do

jednego roku i grzywny do stu tysięcy marek polskich, lub jednej z tych kar;

b) na obszarze b. dzielnicy austrjackiej — aresztu lub aresztu ścisłego do jednego roku i grzywny do stu tysięcy marek, lub jednej z tych kar.

Takim samym karom ulegną osoby, winne usiłowania tych wykroczeń, lub udziału w nich.

Art. 4. Osoby, skazane na karę w myśl art. 3, można wyrokiem właściwego sądu (art. 5) pozbawić na przeciąg czasu do lat trzech prawa prowadzenia handlu lub zarządzania przedsiębiorstwem albo też zajmowania się pośrednictwem handlowem.

Art. 5. Do orzekania kar w zakresie, przewidzianym w art. 3 i 4, powołuje się:

a) na obszarze b. dzielnicy rosyjskiej sądy pokoju,

b) na obszarze b. dzielnic austrjackiej i pruskiej sądy powiatowe.

Art. 6. Ustawa niniejsza wchodzi w życie z dniem jej ogłoszenia.

Art. 7. Wykonanie ustawy niniejszej powierza się Ministrowi Skarbu w porozumieniu z Ministrem Sprawiedliwości, na obszarze zaś b. dzielnicy pruskiej — Ministrowi b. dzielnicy pruskiej w porozumieniu z Ministrami Skarbu i Sprawiedliwości.

Marszałek: *Trąmpczyński.* Prezydent Ministrów: w. z. *St. Śliwiński.* Minister Skarbu: w. z. *R. Rybarski.* Minister Sprawiedliwości: w. z. *Dr. J. Morawski.* Minister b. dzielnicy pruskiej: w. z. *W. Kucharski.*

4. Rozporządzenie Ministra Skarbu z dnia 7 sierpnia 1920 r. o ograniczeniu obrotów dewizami i walutami zagranicznemi, poz. 505 dz. u. Nr. 73.

W wykonaniu ustawy z dnia 9 lipca 1920 r. dz. ust. Nr. 56, poz. 347 z roku 1920 zarządza się co następuje:

Art. 1. Dysponowanie z Polski za granicę i z zagranicy do Polski, oraz dokonywanie tranzakcyj w granicach Państwa Polskiego sumami w walucie zagranicznej i dewizami jako to: zagranicznemi pieniądzmi i banknotami, czekami, przekazami, akredytywami, wekslami oraz wszelkiego rodzaju pozostałościami rachunkowemi, może być dokonywane jedynie za pośrednictwem takich instytucyj kredytowych, które otrzymają specjalne upoważnienie Ministra Skarbu do uskuteczniania powyższych tranzakcyj. Instytucje te otrzymują nazwę banków dewizowych.

Art. 2. Przedstawiciele banków dewizowych, łącznie z przedstawicielami Ministerstwa Skarbu i Polskiej Krajowej Kasy Pożyczkowej tworzą specjalną Komisję Dewizową. Do zakresu działania Komisji

Dewizowej należy nadzór nad tranzakcjami wymienionemi w art. 1, decyzje co do dopuszczalności poszczególnych tranzakcyj, w szczególności decyzje co do sprzedaży (przydziału) poszczególnym osobom i instytucjom sum w walucie zagranicznej, oraz ustalanie kursów nabycia i sprzedaży walut przez banki dewizowe. Komisja Dewizowa w swej działalności podlega Ministrowi Skarbu.

Szczegółowy zakres działania Komisji Dewizowej oraz jej organizację określi regulamin, zatwierdzony przez Ministra Skarbu.

Art. 3. Komisja Dewizowa przydziela poszczególnym osobom i instytucjom sumy w walucie zagranicznej tylko na cel ściśle określony, kierując się przedewszystkiem względami gospodarczemi kraju. Dla otrzymania przydziału niezbędnem jest dostarczenie Komisji Dewizowej wszelkich wymaganych przez nią dowodów. Komisja Dewizowa nie jest obowiązaną do wyjawiania przyczyn odmowy przydziału sum w walucie zagranicznej.

Art. 4. Osoby i instytucje nieupoważnione do dokonywania samodzielnych tranzakcyj, wskazanych w art. 1, mogą sprzedawać posiadane przez siebie dewizy i sumy w walutach zagranicznych jedynie bankom dewizowym lub ich komisjonerom, których spis zostanie osobno ogłoszony, oraz nabywać potrzebne im sumy w walucie zagranicznej jedynie w bankach dewizowych.

Art. 5. Osoby i instytucje, które posiadają dewizy i sumy w walutach zagranicznych, obowiązane są do dnia 25 sierpnia r. b. zgłosić całą wysokość posiadanej sumy do Ministerstwa Skarbu bezpośrednio lub też za pośrednictwem jednego z banków dewizowych, przyczem sumy, o ile nie zostanie wykazane, że przeznaczone są na pokrycie dozwolonych tranzakcyj handlowych, muszą być do dnia 10 września r. b. sprzedane jednemu z banków dewizowych.

Przechowywanie po powyższym terminie dewiz i sum w walucie zagranicznej, nieprzeznaczonych na pokrycie dozwolonych tranzakcyj handlowych, jest wzbronione.

Art. 6. Wszelkie uzyskane po ogłoszeniu niniejszego rozporządzenia z jakiegokolwiekbądź tytułu przez osoby i instytucje prywatne dewizy i sumy w walucie zagranicznej winny być niezwłocznie stawiane do dyspozycji jednego z banków dewizowych.

Art. 7. Wywóz zagranicę dewiz i sum w walutach zagranicznych bez zezwolenia Komisji Dewizowej jest wzbroniony.

Art. 8. Przepisy art. 1 do 7 dotyczą tych walut, których kursy będą ustalone przez Komisję Dewizową.

Art. 9. Wywóz zagranicę marek polskich w kwotach przekracza-

jących 1000 marek na jedną osobę jednorazowo i 3000 marek miesięcznie bez zezwolenia Komisji Dewizowej jest wzbroniony.

Również wzbronioną jest sprzedaż zagranicę wypłat krajowych (wypłaty na Warszawę, Kraków i t. p.) bankom dewizowym, sprzedaż wypłat krajowych może być dozwoloną jedynie za każdorazowem zezwoleniem Komisji Dewizowej.

Art. 10. Sprzedaż i zastaw zagranicą zarówno krajowych jak i zagranicznych papierów procentowych i dywidendowych oraz realizacja kuponów tych papierów winny być dokonywane za pośrednictwem jednego z banków dewizowych.

Bezpośrednia sprzedaż lub zastaw zagranicą tych walorów może być dokonana jedynie na mocy specjalnego zezwolenia Ministerstwa Skarbu.

Art. 11. Wywóz zagranicę papierów procentowych i dywidendowych oraz kuponów tych papierów bez zezwolenia Ministerstwa Skarbu zostaje wzbroniony.

Art. 12. Rachunki w instytucjach kredytowych polskich osób i instytucyj, mających siedzibę zagranicą, podlegają kontroli Ministerstwa Skarbu. Stan tych rachunków obowiązane są instytucje kredytowe niezwłocznie po ogłoszeniu niniejszego rozporządzenia podać do wiadomości Ministerstwa Skarbu.

Przyjmowanie wpłat na te rachunki dozwolone jest jedynie za każdorazowem zezwoleniem Ministerstwa Skarbu.

Ministerstwo Skarbu oznacza każdy rachunek jako kontrolowany lub wolny.

Wypłaty z rachunków kontrolowanych wymagają uprzedniego zezwolenia Ministerstwa Skarbu; wypłaty rachunków wolnych nie wymagają zezwolenia.

Wypłaty z rachunków, powstałych przed dniem wejścia w życie niniejszego rozporządzenia, są dozwolone, o ile uskuteczniają się wewnątrz kraju, lub o ile ma miejsce przelew na rachunek osoby lub firmy, mającej siedzibę w kraju.

Przepisy niniejszego artykułu obowiązują niezależnie od postanowień rozporządzenia Rady Obrony Państwa o odroczeniu niektórych terminów płatności.

Art. 13. Kredyty we wszelkich formach uzyskane przez osoby i instytucje prywatne zagranicą, oraz wszelkie zagraniczne należności winny być podane do wiadomości Ministerstwa Skarbu.

Art. 14. Komisja Dewizowa uprawniona jest do pobierania opłat manipulacyjnych od poszczególnych swych czynności urzędowych w oznaczonej przez siebie wysokości.

Art. 15. Przekroczenie powyższych przepisów pociąga, zgodnie z ustawą z dnia 9 lipca 1920 r. dz. ust. Nr. 56, poz. 347 z 1920 r., karę: na obszarze b. dzielnicy rosyjskiej i pruskiej — więzienia do jednego roku i grzywny do stu tysięcy marek, lub jedną z tych kar, zaś na obszarze b. dzielnicy austrjackiej — aresztu lub aresztu ścisłego do jednego roku i grzywny do stu tysięcy marek, lub jedną z tych kar.

Art. 16. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Warszawa, dnia 7 sierpnia 1920 roku.

Minister Skarbu: *Wł. Grabski.* Minister Sprawiedliwości: w z. *Dr. J. Morawski.* Minister b. dzielnicy pruskiej: *W. Kucharski.*

5. Regulamin czynności Komisji dewizowej i banków dewizowych, ogłoszony rozporządzeniem Ministra Skarbu z d. 7 sierpnia 1920 r., poz. 506 dz. u. Nr. 73.

I. Organizacja komisji dewizowej i komitetu wykonawczego.

Art. 1. W skład komisji dewizowej wchodzą: prezes i wiceprezes, mianowani przez Ministra Skarbu, oraz jako członkowie: dwaj przedstawiciele Polskiej Krajowej Kasy Pożyczkowej i delegaci poszczególnych banków dewizowych, po jednym delegacie od każdego banku.

Prezes, a w jego nieobecności wiceprezes, ma prawo zapraszania na posiedzenia i innych osób z głosem doradczym.

Art. 2. Zebrania członków komisji dewizowej zwołuje prezes lub wiceprezes według swego uznania, lub też na żądanie conajmniej $^1/_4$ delegatów banków dewizowych.

Art. 3. Zebranie uprawnione jest do wydawania decyzyj we wszystkich sprawach, dotyczących działalności komisji dewizowej.

Uchwały zapadają zwykłą większością głosów. W razie równości głosów rozstrzyga głos przewodniczącego. Dla prawomocności zebrania wymagana jest obecność conajmniej $^2/_3$ członków. Prezes, zaś w jego nieobecności wiceprezes, ma prawo zawiesić wykonanie każdej uchwały ogólnego zebrania na 48 godzin. O ile w tym czasie nie nastąpi sprzeciw ze strony Ministra Skarbu, uchwała podlega wykonaniu.

Art. 4. Z łona komisji dewizowej wydziela się ściślejszy komitet wykonawczy w składzie następującym: prezes, względnie wiceprezes, delegat Polskiej Krajowej Kasy Pożyczkowej i dwóch delegatów banków. Delegaci banków urzędują według dwutygodniowego turnusu. Kolejność udziału ustala prezes komisji dewizowej.

Art. 5. Do zakresu działania komitetu wykonawczego należy:

a) ustalanie wysokości posiadanych przez banki dewizowe do dys-

pozycji sum w walutach zagranicznych. Sposoby tego ustalania określi specjalna instrukcja;

b) ustalanie kontyngensu walut zagranicznych dla głównego urzędu obrotu towarowego;

c) przydział sum w walucie zagranicznej poszczególnym osobom i instytucjom, za pośrednictwem banków dewizowych;

d) kwalifikacja rachunków osób i firm zagranicznych na „wolne" i „kontrolowane";

e) kontrola obrotów na powyższych rachunkach;

f) decyzje w sprawach zaofiarowania zagranicą sum w walucie krajowej, oraz wywozu zagranicę marek polskich;

g) organizacja kontroli nad działalnością banków dewizowych;

h) ustalanie wykazu walut, objętych działalnością komisji;

i) ustalanie każdodziennie kursów nabycia i sprzedaży poszczególnych walut;

j) wydawanie zezwoleń na zaciągnięcie kredytu zagranicą i wywóz walorów zagranicę.

Art. 6. Uchwały w komitecie wykonawczym zapadają zwykłą większością głosów; w razie równości głosów rozstrzyga głos przewodniczącego. Uchwały są ważne niezależnie od obecnych członków. Jednakowoż każdy z delegatów, w razie niemożności stawienia się, obowiązany jest wydelegować zastępcę. Prezes, zaś w jego nieobecności wiceprezes, ma prawo zawiesić wykonanie każdej uchwały komitetu wykonawczego na 48 godzin. O ile w tym czasie nie nastąpi sprzeciw ze strony Ministra Skarbu, uchwała podlega wykonaniu.

Art. 7. Wszelką korespondencję komisji dewizowej i komitetu wykonawczego podpisuje prezes lub wiceprezes łącznie z upełnomocnionym przez komitet wykonawczy urzędnikiem, przeznaczonym do służby w komisji dewizowej.

Art. 8. Członkowie komisji dewizowej i komitetu wykonawczego są obowiązani do zachowania najściślejszej tajemnicy urzędowej co do spraw, które w czasie pełnienia urzędowania doszły do ich wiadomości. Tajemnicy tej mają dochowywać nawet wobec swej własnej instytucji.

Art. 9. Spory pomiędzy kierownictwem komisji dewizowej i komitetu wykonawczego a członkami rozstrzyga Ministerstwo Skarbu.

At. 10. W razie sprawdzonego przekroczenia przez jednego z członków komisji dewizowej obowiązujących przepisów, lub działalności, sprzeciwiającej się zasadom, ustalonym przez komisję dewizową, zarządza komisja dewizowa według doniosłości danego wypadku:

1) piśmienne upomnienie,

2) wykluczenie z komisji dewizowej z pozbawieniem praw banku dewizowego,

3) skierowanie sprawy do dochodzenia sądowego, celem zastosowania przepisów karnych z jednoczesnem natychmiastowem pozbawieniem praw banku dewizowego.

Art. 11. Członkom przysługuje prawo wystąpienia z komisji dewizowej z końcem każdego kwartału, za jednomiesięcznem wypowiedzeniem.

II. Stosunek banków dewizowych do Polskiej Krajowej Kasy Pożyczkowej.

Art. 12. Polska Krajowa Kasa Pożyczkowa przyjmuje udział w clearing'u narówni z innemi bankami dewizowemi, z uwzględnieniem przepisów art. 25.

Art. 13. Banki dewizowe mogą zbywające im sumy w walutach zagranicznych odstępować Polskiej Krajowej Kasie Pożyczkowej.

III. Komisjonerzy banków dewizowych.

Art. 14. Banki dewizowe mają prawo zawierać specjalne umowy z innemi instytucjami kredytowemi na skup dla nich sum w walutach zagranicznych. Każdy bank dewizowy może mieć kilku komisjonerów, zaś poszczególne instytucje kredytowe mogą być komisjonerami jednego tylko banku dewizowego.

Art. 15. Umowa komisowa staje się ważną dopiero po zatwierdzeniu jej przez komitet wykonawczy.

Art. 16. Komisjonerzy w żadnym razie nie mogą sprzedawać sum w walucie zagranicznej nawet na rachunek swego komitenta.

IV. Warunki sprzedaży waluty.

Art. 17. Sumy w walucie zagranicznej mogą być sprzedawane przez banki dewizowe:

1) za zezwoleniem komitetu wykonawczego:

a) na pokrycie należności, wynikających z dozwolonych przez odpowiednie władze tranzakcyj handlowych;

b) na pokrycie należności, wynikających z innych tytułów.

2) bez zezwolenia komitetu wykonawczego:

a) dla pokrycia należności, wynikających z dozwolonych przez odpowiednie władze tranzakcyj handlowych, jeżeli w zezwoleniu na przywóz danego towaru będzie wskazanem, że upoważnia ono jednocześnie do nabycia waluty;

b) na koszta podróży z Polski zagranicę, na podstawie paszportu zagranicznego, do wysokości 2000 fr. francuskich na jedną osobę lub

równowartości tej sumy w innej walucie zagranicznej, oraz na koszta utrzymania zagranicą na podstawie zaświadczeń konsulatów polskich do wysokości 500 fr. francuskich, lub równowartości tej sumy w innej walucie zagranicznej, tygodniowo na jedną osobę. W ostatnim wypadku nie może być jednakże wypłacona odrazu suma na dłuższy przeciąg czasu, niż dwa tygodnie.

W wypadkach wskazanych w p. 1 a) i b) oraz w p. 2 a) banki dewizowe obowiązane są do wykonania kontroli, czy dostarczona waluta została użyta zgodnie ze wskazanem przeznaczeniem.

Art. 18. Banki dewizowe przyjmują od swych klientów odpowiednie podania o przydział waluty i wszystkie dotyczące danej tranzakcji dokumenty, celem przedstawienia sprawy komitetowi wykonawczemu.

Komitet wykonawczy podań o przydział waluty bezpośrednio od zainteresowanych nie przyjmuje.

Decyzje w komitecie wykonawczym powinny zapaść po dokładnem zbadaniu wszystkich danych, odnoszących się do konieczności przydziału waluty.

O przydzieleniu waluty klienci otrzymują zawiadomienia bezpośrednio od banku dewizowego.

Art. 19. Waluta może być zużyta tylko na cel pierwotnie określony. Jeżeli z jakiegokolwiek powodu nie jest to możliwe, musi ona być zwróconą, rozliczając po kursie dnia zwrotu; gdyby jednak kurs ten był wyższy od pierwotnego kursu przydziału, obliczenie następuje według kursu przydziału.

V. Stosunek do Głównego Urzędu Obrotu Towarowego.

Art. 20. Z chwilą powstania Głównego Urzędu Obrotu Towarowego zostanie on uprawomocniony do wydawania w granicach ustalonego przez komitet wykonawczy kontyngensu upoważnień na nabycie waluty zagranicznej w którymkolwiek z banków dewizowych na pokrycie należności, wynikających z importu. Na mocy takich upoważnień banki dewizowe sprzedają walutę bez zezwolenia komitetu wykonawczego (art. 17 p. 2 a).

Art. 21. Określenie kontyngensu walut na cele importu następuje perjodycznie w okresach czasu, ustalonych przez komitet wykonawczy, w porozumieniu z Głównym Urzędem Obrotu Towarowego.

Art. 22. Przedstawiciele Głównego Urzędu Obrotu Towarowego mogą być zapraszani na posiedzenia komisji dewizowej i komitetu wykonawczego przez przewodniczącego z głosem doradczym.

VI. Rozrachunki między bankami dewizowemi.

Art. 23. Celem dokonywania wzajemnych rozrachunków z tytułu operacyj w walutach zagranicznych pomiędzy bankami dewizowemi, przedstawiciele tych banków i Polskiej Krajowej Kasy Pożyczkowej zbierają się codziennie na zebrania rozrachunkowe. Zasady tych rozrachunków określi specjalna instrukcja.

Art. 24. Rozrachunki pomiędzy bankami dewizowemi dokonują się na podstawie kursów, odpowiadających średniej arytmetycznej pomiędzy kursami kupna i sprzedaży, ustalonemi dla danej waluty.

Polską Krajową Kasę Pożyczkową obowiązują kursa, odpowiadające średniej pomiędzy powyższą średnią a kursem kupna — przy kupnie, oraz kursem sprzedaży — przy sprzedaży.

VII. Kontrola obrotów na kontach osób i firm, mających siedzibę zagranicą.

Art. 25. O ile konta osób i firm, mających siedzibę zagranicą, znajdują się w jednym z banków dewizowych, to bank ten w imieniu osób zainteresowanych wnosi podania dotyczące ruchu na tych kontach. Sprawy te przedstawiają banki dewizowe bezpośrednio komitetowi wykonawczemu do decyzji.

O ile konta osób i firm, mających siedzibę zagranicą, znajdują się w banku nie posiadającym praw banków dewizowych, podania dotyczące ruchu na tych kontach winny być wnoszone przez zainteresowanych bezpośrednio lub za pośrednictwem właściwego banku do Ministerstwa Skarbu.

VIII. Wydawanie zezwoleń.

Art. 26. Zezwolenie niezbędne do wywozu zagranicę Państwa sum i dokumentów pieniężnych wydaje komitet wykonawczy za pośrednictwem banków dewizowych.

Zezwolenia te wydają się jedynie w wypadkach odpowiedniego przydziału waluty.

W wypadkach wyjątkowych, na mocy specjalnego upoważnienia i instrukcji, do wydawania zezwoleń upoważnia się na prowincji poszczególne oddziały Polskiej Krajowej Kasy Pożyczkowej.

Art. 27. Zezwolenia na zaciągnięcie kredytu zagranicą, na wywóz i przywóz walorów krajowych i zagranicznych wydaje Ministerstwo Skarbu. Dotyczące podania mogą być wnoszone bezpośrednio, lub za pośrednictwem któregokolwiek z banków dewizowych.

IX. Ustalanie kursów.

Art. 28. Ustalanie kursów poszczególnych walut następuje z uwzględnieniem rzeczywistego stosunku poszczególnych walut zagranicą i zaofiarowania oraz popytu na te waluty wewnątrz kraju.

Ustalone kursy zostają podane do publicznej wiadomości.

Banki dewizowe obowiązane są dostarczać komitetowi wykonawczemu wszelkie posiadane przez siebie dane, dotyczące wysokości kursów.

Art. 29. Koszta utrzymania biur komisji dewizowej i komitetu wykonawczego oraz wynagrodzenia urzędników obciążają banki dewizowe oraz Polską Krajową Kasę Pożyczkową w równych częściach.

Art. 30. Przepisy niniejszego regulaminu obowiązują z dniem ogłoszenia.

Minister Skarbu: *W. Grabski.*

6. Komunikat Ministerstwa Skarbu w sprawie obrotu dewizami poz. 467 dz. urz. Min. Skarbu Nr. 31 z dn. 31 sierpnia 1920 r.

Ministerstwo Skarbu komunikuje nam co następuje: Dz. ust. z dn. 11 b. m. Nr. 73 ogłasza rozporządzenie ministerjalne z dn. 7 sierpnia 1920 r. o ograniczeniu obrotów dewizami i walutami zagranicznemi.

Według powyższego rozporządzenia, prawo handlu dewizami i walutami zagranicznemi przysługuje jedynie instytucjom bankowym, posiadającym specjalne upoważnienie Ministerstwa Skarbu, t. zw. bankom dewizowym.

Reprezentanci tych banków biorą udział w „Komisji Dewizowej“, której zadaniem jest regulowanie obrotu walutami i dewizami.

Osoby, posiadające w chwili wydania rozporządzenia dewizy i waluty zagraniczne, winny je zgłaszać do dnia 25 sierpnia r. b. w Ministerstwie Skarbu bezpośrednio lub za pośrednictwem banków dewizowych. Do dnia 10 września waluty muszą być bezwarunkowo sprzedane jednemu z banków dewizowych lub Polskiej Krajowej Kasie Pożyczkowej.

Waluty, uzyskane po ogłoszeniu rozporządzenia, winny być sprzedawane przez ich posiadaczy natychmiast po uzyskaniu bankom dewizowym.

Celem zakupu walut obcych należy się zwracać wyłącznie do banków dewizowych, które w razie przychylnej decyzji Komisji Dewizowej co do przydziału waluty sprzedają ją klientowi i w razie potrzeby wydają zezwolenia na wywóz zagranicę sprzedanych pieniędzy, względnie dewiz, wystawione przez Komisję Dewizową.

Wywóz z kraju dewiz i walut zagranicznych bez tych zezwoleń

jest wzbroniony. Na prowincji (poza Warszawą) upoważnione są do wydawania zezwoleń na wywóz Oddziały Polskiej Krajowej Kasy Pożyczkowej.

Zabroniony jest wywóz zagranicę wszelkich papierów procentowych i dywidendowych bez zezwolenia Ministerstwa Skarbu.

Rozporządzenie przewiduje nadto szereg ograniczeń co do dokonywania obrotów na rachunek osób i instytucyj, mających siedzibę zagranicą.

Komisja Dewizowa nie normuje obrotu rublami i koronami niestemplowanemi, wobec czego obroty temi walutami żadnym ograniczeniom nie podlegają, jednakże przywóz ich w granice Państwa jest niedozwolony.

Przekroczenia karane będą więzieniem (względnie aresztem do jednego roku i grzywną do 100.000 marek).

7. Rozporządzenie Ministra Skarbu z dnia 1 września 1920 r. w porozumieniu z Ministrem Sprawiedliwości i Ministrem b. dzielnicy pruskiej w sprawie uzupełnienia rozporządzenia o ograniczeniu obrotów dewizami i walutami zagranicznemi, poz. 580 dz. u. Nr. 88.

Na mocy art. 7 ustawy z dnia 9 lipca 1920 r. dz. ust. Nr. 56, poz. 347 z r. 1920 i w uzupełnieniu rozporządzenia z dnia 7 sierpnia 1920 r., dz. ust. Nr. 73, poz. 505 z roku 1920, zarządza się co następuje:

Art. 1. Art. 5 rozporządzenia z dnia 7 sierpnia 1920 r. uzupełnia się następującym ustępem:

„O ile osoby, uprawnione w myśl Traktatu pokojowego z Niemcami do wyboru przynależności państwowej, oświadczą się przed dniem 10 września 1920 roku za przynależnością do państwa niemieckiego, wolne są wówczas od obowiązku sprzedaży posiadanych przez siebie dewiz i sum w walutach zagranicznych bankom dewizowym".

Art. 2. Art. 11 rozporządzenia uzupełnia się następującym ustępem:

„O ile chodzi o terytorja Województwa Poznańskiego i Pomorskiego, prawo wydawania tych zezwoleń przysługuje Ministerstwu b. dzielnicy pruskiej".

Art. 3. Art. 15 rozporządzenia uzupełnia się następującym ustępem:

„Powyższe postanowienia karne stosują się na obszarze Województwa Poznańskiego i Pomorskiego tylko o tyle, o ile w dotychczasowych ustawach i rozporządzeniach, obowiązujących na powyższym

obszarze, nie są przewidziane za analogiczne przekroczenia kary surowsze. Dotyczące postanowienia zatrzymują nadal moc obowiązującą.

Minister Skarbu: w z. *Rybarski.* Minister Sprawiedliwości: *St. Nowodworski.* Minister b. dzielnicy pruskiej: *W. Kucharski.*

8. Rozporządzenie Ministra Skarbu z dnia 1 września 1920 r. w porozumieniu z Ministrem b. dzielnicy pruskiej w sprawie uzupełnienia postanowień regulaminu dla Komisji Dewizowej i banków dewizowych, poz. 584 dz. u. Nr. 89.

W uzupełnieniu postanowień regulaminu dla Komisji Dewizowej i banków dewizowych (dz. ust. Nr. 73 poz. 506 z roku 1920) zarządzam co następuje:

Art. 1. Art. 1 regulaminu ulega zmianie i brzmieć będzie: „W skład Komisji Dewizowej wchodzą: prezes i wiceprezes, mianowani przez Ministra Skarbu, oraz jako członkowie: przedstawiciel Ministerstwa b. dzielnicy pruskiej, dwaj przedstawiciele Polskiej Krajowej Kasy Pożyczkowej i delegaci poszczególnych banków dewizowych, po jednym delegacie od każdego banku.

Prezes, a w jego nieobecności wiceprezes Komisji, ma prawo do zapraszania na jej posiedzenia również innych osób z głosem doradczym".

Art. 2. Art. 4 regulaminu uzupełnia się następującym drugim ustępem: „Prezes Komisji Dewizowej upoważniony jest powoływać do życia, za zgodą komitetu wykonawczego w Warszawie, w poszczególnych miastach prowincjonalnych specjalne komitety wykonawcze, których skład i zakres działania będzie każdorazowo określony.

Art. 3. Po art. 19 regulaminu wprowadza się do tego ostatniego nowy art. 19 a, który brzmieć będzie:

„O ile wydział kasowy departamentu skarbu Ministerstwa b. dzielnicy pruskiej zajmuje się samodzielnie przydziałem walut zagranicznych osobom, firmom i instytucjom prywatnym, wówczas podlega on tym samym ograniczeniom, co każdy bank dewizowy.

Postanowienia regulaminu nie dotyczą jednakże działalności wydziału kasowego, o ile tenże przydziela waluty zagraniczne instytucjom rządowym".

Art. 4. Po art. 22 regulaminu wprowadza się do tegoż nowy art. 22 a, który brzmieć będzie:

„Aż do chwili, póki kompetencja Głównego Urzędu Obrotu Towarowego nie będzie rozciągnięta na obszary Województw Poznańskiego i Pomorskiego, prawa przysługujące powyższemu Urzędowi

w myśl poprzednich artykułów wykonywać będzie na tych obszarach Urząd dla Handlu Zagranicznego w Poznaniu".

Art. 5. Art. 26 regulaminu uzupełnia się następującym czwartym ustępem:

„Do wydawania zezwoleń na wywóz zagranicę sum w walutach obcych, nieprzekraczających normy ustalonej w art. 17 p. 2 b, upoważniony jest w imieniu Komisji Dewizowej, o ile chodzi o osoby korzystające z prawa wywozu swego majątku do Niemiec w myśl postanowień Traktatu Pokojowego z Niemcami, podpisanego w Wersalu 28 czerwca 1919 r. (dz. ust. R. P. Nr. 35 1920 r. poz. 199 i 200) Urząd Likwidacyjny, oddział w Poznaniu".

Warszawa, dnia 1 września 1920 r.

Minister Skarbu: w z. *R. Rybarski.* Minister b. dzielnicy pruskiej: *W. Kucharski.*

9. Rozporządzenie Ministra Skarbu z dnia 25 września 1920 r. w porozumieniu z Ministrem Sprawiedliwości i Ministrem b. dzielnicy pruskiej w przedmiocie zmiany rozporządzenia o ograniczeniu obrotu dewizami i walutami zagranicznemi (dz. ust. Nr. 73, poz. 505), poz. 616 dz. ust. Nr. 92.

Na mocy art. 7 ustawy z dnia 9 lipca 1920 roku dz. ust. Nr. 56 z r. 1920 poz. 347 i w uzupełnieniu rozporządzenia z dnia 7 sierpnia 1920 roku dz. ust. Nr. 73 z roku 1920 poz. 505, zarządza się co następuje:

Art. 7 rozporządzenia z dnia 7 sierpnia 1920 r. uzupełnia się następującym drugim i trzecim ustępem:

Podróżni, udający się zagranicę, mają prawo wywieźć bez zezwolenia Komisji Dewizowej sumę 300·— fr. francuskich, względnie równowartość tejże w innych walutach zagranicznych, na jedną osobę jednorazowo, i 900·— fr. francuskich, względnie równowartość w innych walutach zagranicznych, miesięcznie. Osoby należące do jednej rodziny nie mogą wszakże przewieźć jednorazowo łącznie bez zezwolenia większej sumy niż 1000 fr. francuskich, względnie równowartości w innych walutach zagranicznych.

Postanowienia poprzedniego ustępu nie dotyczą ruchu przygranicznego.

Warszawa, dnia 25 września 1920 r.

Minister Skarbu: w z. *R. Rybarski.* Minister Sprawiedliwości: *St. Nowodworski.* Minister b. dzielnicy pruskiej: *W. Kucharski.*

10. Rozporządzenie Ministra Skarbu z dn. 16 listopada 1920 r. w porozumieniu z Ministrem Sprawiedliwości i Ministrem b. dzielnicy pruskiej w przedmiocie zmiany art. 15 rozporządzenia o ograniczeniu obrotu dewizami i walutami zagranicznemi, poz. 714 dz. u. Nr. 108.

Na mocy art. 7 ustawy z dnia 9 lipca 1920 r. (dz. u. R. P. Nr. 56 z r. 1920, poz. 347) i w uzupełnieniu rozporządzenia z dn. 7 sierpnia 1920 roku o ograniczeniu obrotu dewizami i walutami zagranicznemi (dz. ust. R. P. Nr. 73 z roku 1920, poz. 505), zarządza się co następuje:

Art. 1. Art. 15 rozporządzenia z dnia 7 sierpnia 1920 r. otrzymuje następujące brzmienie: „Przekroczenie powyższych przepisów pociąga za sobą następstwa, przewidziane w artykułach 3 i 4 ustawy z dnia 9 lipca 1920 r. w przedmiocie udzielenia Rządowi pełnomocnictw do wydawania rozporządzeń w sprawie regulowania obrotu pieniężnego z krajami zagranicznemi (dz. ust. R. P. z 1920 r. Nr. 56, poz. 347)".

Art. 2. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Warszawa, dnia 16 listopada 1920 r.

Minister Skarbu: *W. Grabski.* Minister Sprawiedliwości: *St. Nowodworski.* Minister b. dzielnicy pruskiej: *W. Kucharski.*

11. Rozporządzenie Ministra Skarbu z dnia 15 stycznia 1921 r. w przedmiocie sprzedaży wywożonych towarów za walutę polską i zagraniczną, poz. 67 dz. u. Nr. 12.

Na podstawie art. 15, 17 i 23 ustawy o obrocie towarowym z zagranicą (dz. ust. R. P. z 1920 r. Nr. 79 poz. 527) po zasięgnięciu opinji Głównego Urzędu Przywozu i Wywozu zarządzam co następuje:

§ 1. Eksporterom pozostawia się wolność sprzedawania wywożonych towarów za walutę polską lub zagraniczną.

§ 2. O ile zapłata za wywieziony zagranicę towar dokonana zostanie w walucie zagranicznej, sumy stąd uzyskane powinny być, w terminie oznaczonym w zaświadczeniu na prawo wywozu, postawione do dyspozycji Polskiej Krajowej Kasy Pożyczkowej lub jednego z banków dewizowych.

§ 3. W poszczególnych wypadkach Miuisterstwo Skarbu może żądać sprzedaży danej partji towarów za pewną określoną walutę, jakoteż żądać, by sumy w walucie zagranicznej uzyskane z takiej sprzedaży były postawione do dyspozycji Polskiej Krajowej Kasy Pożyczkowej.

O podobnych decyzjach należy zawiadamiać eksporterów jednocześnie z wydaniem im pozwolenia wywozowego.

§ 4. Niniejsze rozporządzenie uzyskuje moc obowiązującą z dniem ogłoszenia, nie dotyczy jednak tranzakcyj, na które pozwolenia wywozowe udzielono przed ogłoszeniem niniejszego rozporządzenia, oraz warunków, na jakich pozwolenia te zostały wydane.

Minister Skarbu: *Steczkowski.*

12. Rozporządzenie Ministra Skarbu i Ministra b. dzielnicy pruskiej z dnia 31 grudnia 1920 r. o ograniczeniu obrotów dewizami i walutami zagranicznemi, poz. 104 dz. u. Nr. 18 z r. 1921.

W wykonaniu ustawy z dnia 9 lipca 1920 roku (dz. ust. Nr. 56 poz. 347 z roku 1920) zarządza się co następuje:

Art. 1. Zakup dla celów odsprzedaży walut zagranicznych i dewiz, jako to banknotów i wszelkich wogóle papierowych znaków płatniczych, czeków, przekazów, weksli, akredytyw i wszelkiego rodzaju pozostałości rachunkowych w walutach zagranicznych, dozwolony jest wyłącznie instytucjom finansowym, działającym bądź na mocy własnych statutów, bądź też na mocy udzielonych przez Rząd koncesyj.

Art. 2. Sprzedaż walut zagranicznych i dewiz osobom i firmom prywatnym dozwolona jest wyłącznie bankom akcyjnym, których siedziba zarządu znajduje się w granicach Państwa Polskiego, oraz innym instytucjom finansowym, które uzyskają odpowiednie upoważnienie Ministerstwa Skarbu (z zastrzeżeniem wskazanem w art. 18). Instytucje te otrzymują nazwę banków dewizowych.

Art. 3. Instytucjom finansowym, nie posiadającym praw banków dewizowych, o ile poddadzą się całkowicie przepisom niniejszego rozporządzenia, wolno sprzedawać nabyte przez nie waluty zagraniczne i dewizy wyłącznie bankom dewizowym oraz pomiędzy sobą. Instytucje te otrzymują nazwę komisjonerów dewizowych.

Art. 4. Osobom i firmom prywatnym wolno nabywać potrzebne im sumy w walutach zagranicznych jedynie w bankach dewizowych; posiadane zaś przez nie waluty zagraniczne i dewizy mogą być odstępowane tylko bankom dewizowym, lub komisjonerom dewizowym, nie zaś innym osobom lub firmom prywatnym.

Art. 5. Bankom dewizowym wolno dokonywać sprzedaży walut zagranicznych i dewiz osobom i firmom prywatnym wyłącznie dla celów następujących:

a) na pokrycie zobowiązań zagranicznych, wynikających z legalnego przywozu towarów;

b) na uskutecznienie zaliczek na zapłatę za legalnie sprowadzone towary;

c) na pokrycie kosztów ekspedycji i transportów towarów;

d) na spłatę długów zagranicznych, powstałych z przyczyn gospodarczo uzasadnionych;

e) na zapłatę premij asekuracyjnych zagranicą, o ile wynikają one z legalnych umów asekuracyjnych;

f) na koszta podróży do wysokości 1000 fr. szw. lub równowartości w innych walutach, jednorazowo na osobę, za specjalną adnotacją na paszporcie zagranicznym;

g) na koszta utrzymania osób zagranicą, o ile pobyt ich tam jest usprawiedliwiony, do wysokości 1500 fr. szw., lub równowartości w innych walutach, miesięcznie na rodzinę;

h) na utrzymanie zagranicą biur przedsiębiorstw krajowych, o ile działalność ich tam jest uzasadniona z punktu widzenia interesów narodowo-gospodarczych;

i) na wszystkie inne cele gospodarczo uzasadnione, o ile zachodzi konieczność dokonania zapłaty zagranicą i suma nie przewyższa 500 fr. szw. lub równowartości w innych walutach. Dla sum wyższych wymagane jest uzyskanie uprzedniego zezwolenia Ministerstwa Skarbu lub organów przezeń oznaczonych.

Art. 6. Nabywca waluty, w razie niezużytkowania jej na cel pierwotnie oznaczony, obowiązany jest zwrócić ją bankowi dewizowemu, w którym została nabyta, lub Polskiej Krajowej Kasie Pożyczkowej po kursie nabycia; jeśli jednak kurs ten jest wyższy od kursu dnia, w którym waluta została zwróconą — po kursie tegoż dnia.

Art. 7. Banki dewizowe i komisjonerzy dewizowi obowiązani są pod kontrolą Ministerstwa Skarbu lub organów przez nie wyznaczonych prowadzić rejestry dokonanych tranzakcyj walutami zagranicznemi i dewizami, według wzorów ustalonych przez Ministerstwo Skarbu. W rejestrach tych winny być wyszczególnione: suma nabytej, względnie sprzedanej waluty obcej, osoba lub firma, od której waluta została nabyta, względnie której została sprzedana, nazwisko odbiorcy zagranicznego, cel sprzedaży oraz dowody, uzasadniające legalność (art. 5) tranzakcji. Przedstawione przez nabywcę dowody winny być przez bank dewizowy opatrzone stemplem, stwierdzającym sprzedaż waluty na podstawie tychże dowodów.

Art. 8. Nabywca sum w walutach zagranicznych obowiązany jest na każde żądanie Ministerstwa Skarbu lub jego organów przedstawić

dla kontroli wszystkie dowody, na zasadzie których sumy powyższe zostały przez niego w banku dewizowym uzyskane.

Art. 9. Nabywca waluty uzyskuje przez sam fakt nabycia prawo wywozu tejże sumy zagranicę za odpowiedniem zaświadczeniem, wydanem przez bank dewizowy, który sprzedaży w danym wypadku dokonał. Zaświadczenia takie winny być dodatkowo wizowane przez Polską Krajową Kasę Pożyczkową lub jeden z jej oddziałów. Adnotacje banków dewizowych na paszportach zagranicznych (art. 5 f.) upoważniają do wywozu waluty bez osobnego zaświadczenia i nie wymagają dodatkowego wizowania przez Polską Krajową Kasę Pożyczkową.

Art. 10. Wywóz walut zagranicznych i dewiz, niepochodzących z kupna w bankach dewizowych, dozwolony jest bez uzyskiwania specjalnego pozwolenia do wysokości 150 fr. szw., lub równowartości w innych walutach. Dla wywozu sum do wysokości 1000 fr. szw., lub równowartości w innych walutach, wymagane jest zezwolenie Polskiej Krajowej Kasy Pożyczkowej lub jednego z jej oddziałów. Zezwolenia takie udzielane będą za okazaniem paszportu zagranicznego.

Pozwoleń na wywóz sum wyższych udziela Ministerstwo Skarbu lub organy przez nie wyznaczone.

Art. 11. Wywóz marek polskich w gotowiźnie, w czekach lub przekazach dozwolony jest bez specjalnego pozwolenia do wysokości 3000 marek polskich jednorazowo, lub 10.000 mk. miesięcznie. Pozwoleń na wywóz marek polskich do kwoty 50.000 mk. pol. udziela Polska Krajowa Kasa Pożyczkowa i jej oddziały.

Pozwoleń na wywóz sum wyższych udziela Ministerstwo Skarbu lub wyznaczone przez nie organy.

Dla wywozu weksli, wystawionych w walucie polskiej, niezbędnem jest uzyskanie pozwolenia Ministerstwa Skarbu lub wyznaczonych przez nie organów.

Art. 12. Wywóz zagranicę papierów procentowych i dywidendowych oraz sprzedaż ich i zastaw osobom i firmom, mającym siedzibę zagranicą, wymaga zezwolenia Ministerstwa Skarbu, lub wyznaczonych przez nie organów. Zezwolenie takie może być udzielone również generalnie, odnośnie do pewnego gatunku papierów, względnie pewnej instytucji.

Art. 13. Sprzedaż zagranicę wypłat na Polskę dozwolona jest tylko bankom dewizowym, które obowiązane są o dokonaniu każdej takiej tranzakcji zawiadomić Ministerstwo Skarbu. Natomiast dokonywanie tranzakcyj tego rodzaju przez inne firmy lub osoby uwarun-

kowane jest uzyskaniem uprzedniego zezwolenia Ministerstwa Skarbu, lub organów przezeń wyznaczonych.

Art. 14. Dokonywanie wpłat w markach polskich na rachunki zagraniczne z polecenia osób i firm, mających siedzibę w Polsce, jak również przelew sum z rachunków krajowych na rachunki zagraniczne, może być uskuteczniane tylko w bankach dewizowych i winno być uzasadnione tranzakcjami z zagranicą, wyszczególnionemi w punktach a), b), c), d), e), i), art. 5.

Wypłaty w markach polskich z polecenia osób i firm, mających siedzibę zagranicą, mogą być dokonane jedynie przez banki dewizowe.

W innych instytucjach finansowych dokonywanie powyższych operacyj uzależnione jest od każdorazowego zezwolenia Ministerstwa Skarbu, lub wyznaczonych przezeń organów.

Art. 15. Udzielanie kredytów w markach polskich firmom zagranicznym wymaga uprzedniego zezwolenia Ministerstwa Skarbu lub wyznaczonych przez nie organów. To samo dotyczy honorowania przekazów zagranicznych, opiewających na marki polskie, bez pokrycia. W wyjątkowych wypadkach wolno honorować przekazy takie, o ile istnieje uzasadniona pewność, że pokrycie zostało już wysłane.

Art. 16. Banki dewizowe winne w swej działalności ściśle stosować się do instrukcyj wydawanych przez Ministerstwo Skarbu w ramach niniejszego rozporządzenia. Również obowiązane są wszystkie banki przedstawiać na żądanie Ministerstwa wykazy i zestawienia, dotyczące zakupu i sprzedaży walut, tudzież obrotów na rachunkach zagranicznych.

Art. 17. W celu omówienia spraw, związanych z wykonaniem niniejszego rozporządzenia i ewentualnego przystosowania zasad reglamentacji handlu walutami zagranicznemi i dewizami do wymagań życia gospodarczego, oraz sytuacji rynku dewizowego, zwoływane będą nie rzadziej jak raz na miesiąc przez Ministerstwo Skarbu zebrania przedstawicieli banków dewizowych oraz przedstawicieli przemysłu i handlu.

Art. 18. W wypadkach stwierdzonego pogwałcenia przez bank dewizowy lub komisjonera dewizowego przepisów, zawartych w rozporządzeniu niniejszem, jakoteż w wypadku stwierdzenia działalności, wpływającej ujemnie na stan waluty polskiej, udzielone zostaje bankowi, względnie komisjonerowi, przez Ministerstwo Skarbu ostrzeżenie. Jeżeli fakty powyższe zostaną dokonane świadomie, lub będą się powtarzały, bank dewizowy, względnie komisjoner dewizowy, może być pozbawiony prawa dokonywania wszelkich tranzakcyj walutami zagranicznemi i dewizami.

Art. 19. Przepisy niniejszego rozporządzenia nie dotyczą wszelkich pieniędzy rosyjskich i ukraińskich oraz koron austrjacko-węgierskich (niestemplowanych).

Art. 20. Przekroczenie powyższych przepisów, niezależnie od skutków, wskazanych w art. 18, pociąga kary, przewidziane w ustawie z dnia 9 lipca 1920 r. (dz. ust. Nr. 56 poz. 347 z r. 1920).

Art. 21. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia. Równocześnie traci moc obowiązującą rozporządzenie Ministra Skarbu o ograniczeniu obrotów walutami i dewizami zagranicznemi z dnia 7 sierpnia 1920 r. (dz. ust. Nr. 73 poz. 505) ze wszelkiemi późniejszemi zmianami i uzupełnieniami oraz regulamin czynności komisji dewizowej i banków dewizowych z dnia 7 sierpnia 1920 roku (dz. ust. Nr. 73 poz. 505) wraz z wszelkiemi późniejszemi zmianami i uzupełnieniami.

Minister Skarbu: *Steczkowski.* Minister b. dzielnicy pruskiej: *W. Kucharski.* Minister Sprawiedliwości: *St. Nowodworski.*

13. Rozporządzenie Ministra Skarbu i Ministra b. dzielnicy pruskiej z dnia 15 stycznia 1921 r., poz. 105 dz. u. Nr. 18 w przedmiocie wykonania rozporządzenia o ograniczeniu obrotów dewizami i walutami zagranicznemi.

Art. 1. Jako organy Ministerstwa Skarbu przewidziane w rozporządzeniu o ograniczeniu obrotów dewizami i walutami zagranicznemi wyznaczeni zostają dla bezpośredniego załatwienia spraw związanych z wykonaniem powyższego rozporządzenia specjalni delegaci Ministerstwa Skarbu w następujących miejscowościach:

1) W Warszawie — dla województw Warszawskiego, Lubelskiego, Białostockiego, oraz obszarów przyznanych Państwu Polskiemu na podstawie preliminarjów pokojowych i umowy o rozejmie, zawartych w dniu 12/X 1920 r. w Rydze;

2) w Łodzi — dla obszaru województwa Łódzkiego i Kieleckiego;

3) we Lwowie — dla obszaru podlegającego kompetencji Sądu Apelacyjnego we Lwowie;

4) w Krakowie — dla obszaru podlegającego kompetencji Sądu Apelacyjnego w Krakowie z wyjątkiem m. Białej;

5) w Bielsku — dla obszaru Śląska Cieszyńskiego, łącznie z miastem Białą;

6) w Poznaniu — dla obszaru województwa Poznańskiego z wyjątkiem miasta Bydgoszczy, powiatu Bydgoskiego i Inowrocławskiego;

7) w Bydgoszczy — dla obszaru województwa Pomorskiego oraz miasta Bydgoszczy, powiatu Bydgoskiego i Inowrocławskiego.

Art. 2. Do czynności wymienionych wyżej delegatów Ministerstwa Skarbu należy w szczególności:

1) zbieranie materjału nadsyłanego przez banki w postaci wykazów i rejestrów, opracowanie tegoż materjału oraz przesyłanie go Ministerstwu Skarbu z ewentualnemi uwagami i wnioskami;

2) rozciągnięcie systematycznej kontroli nad instytucjami finansowemi przez urządzanie lustracyj i rewizyj w tychże instytucjach;

3) rozstrzyganie na żądanie interesantów, czy decyzje banków w przedmiocie przyznawania sum w walutach zagranicznych i kredytowania rachunków zagranicznych zgodne są z obowiązującemi przepisami;

4) załatwianie bieżących spraw wynikających ze stosowania rozporządzenia o ograniczeniu obrotów dewizami i walutami zagranicznemi.

Art. 3. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Minister Skarbu: *Steczkowski.* Minister b. dzielnicy pruskiej: *W. Kucharski.*

III. PRZEPISY O INSTYTUCJACH BANKOWYCH I KANTORACH WYMIANY.

Ożywiony handel różnego rodzaju papierami wartościowemi oraz pieniędzmi papierowemi ułatwił powstawanie licznych domów bankowych i kantorów wymiany. Władze uznały za stosowne w interesie publiczności i podtrzymywania kursu waluty roztoczyć szczególny nadzór nad temi instytucjami kredytowemi. Rozporządzenie Ministra Skarbu z dnia 23 lutego 1919 r. zmienia i uzupełnia ustawa z 23 maja 1920 r. Rozporządzenie obowiązywało jedynie w dawnem Królestwie. Ustawa obowiązuje w całej Rzeczypospolitej. Nie obejmuje spółek akcyjnych, spółdzielni, ani tych instytucyj kredytowych, które rządzą się statutami, zatwierdzonemi przez władzę państwową. Działa wstecz narówni z wielu innemi polskiemi ustawami. Nietylko nowo zakładane, ale także już istniejące domy bankowe i kantory wymiany mają postarać się o koncesję, „udzielaną w miarę uznania" Ministerstwa. Od koncesji należy złożyć opłatę w złocie w wysokości 1% kapitału zakładowego, którego minimalną wysokość oznacza Ministerstwo Skarbu. Nadto należy złożyć do depozytu Ministerstwa kaucję w wysokości 10% kapitału zakładowego. Rozporządzenie wykonawcze z 17 maja 1920 roku zawiera dalsze obostrzenia. Zupełnie bezprawnie orzeka, że na każdy oddział trzeba uzyskać osobną koncesję. Ustawa niczego podobnego nie przewiduje. Zaraz po ogłoszeniu ustawy Ministerstwo nakazało bankom przeprowadzić spis obcych walut i papierów. Wydało także zakaz lombardowania i przyjmowania w depozyt walut oraz dewiz zagranicznych.

1. Rozporządzenie Ministra Skarbu z dnia 26 lutego 1919 r. „Monitor Polski" Nr. 46) w sprawie otwierania i utrzymywania kantorów wymiany.

1. Kantory wymiany mają prawo zajmować się wyłącznie zmianą pieniędzy i kupnem-sprzedażą papierów procentowych.

2. Do otwarcia kantorów wymiany potrzebne jest pozwolenie Ministerstwa Skarbu. Podanie o otwieranie kantorów wymiany ze wskazaniem imienia i nazwiska właściciela lub współwłaścicieli firmy handlowej, tudzież jej siedziby, ewentualnie imienia i nazwiska zarządzającego, winno być złożone miejscowej władzy (Komisarzowi Ludowemu lub milicji miejskiej), która podanie z załącznikami i ze swoją opinją przesyła bezpośrednio do Ministerstwa Skarbu.

3. Do podania winny być dołączone:

a) świadectwo o polskiej przynależności właściciela i ewentualnie zarządzającego,

b) świadectwo o ukończeniu przez nich conajmniej lat 21,

c) świadectwo o tem, że petent i ewentualnie wyznaczony przez niego zarządzający nie byli karani sądownie i nie znajdują się pod śledztwem i sądem, a także nie była im ogłoszona upadłość.

4. Przy złożeniu podania petent winien wskazać wysokość kapitału zakładowego i zdeponować go w gotówce w Polskiej Krajowej Kasie Pożyczkowej lub jej oddziałach, gdzie zaś takowych niema, w miejscowej Kasie Powiatowej, dołączając do podania kwit depozytowy lub jego kopję, poświadczoną przez rejenta. Z udzieleniem pozwolenia na otwarcie kantoru wymiany lub w razie jego odmowy depozyt ten petentowi będzie zwrócony.

5. Udzielenie lub nieudzielenie pozwolenia na otwarcie kantoru wymiany zależy od uznania Ministerstwa Skarbu. Pozwolenie to w każdej chwili przez Ministerstwo Skarbu cofniętem być może.

6. Minister Skarbu ma prawo w każdej chwili zażądać od kantorów wymiany przedstawienia informacyj i wyjaśnień podług swego uznania i zarządzić, jeśli to uzna za stosowne, rewizję operacyj i kasy.

7. Istniejące dotychczas kantory wymiany mają prawo z tytułu posiadanej obecnie koncesji prowadzenia operacyj do dnia 1 maja 1919 r. Po upływie tego terminu prowadzenie przez kantory wymiany operacyj jest dozwolone jedynie na podstawie pozwoleń Ministerstwa Skarbu.

Uwaga. Istniejące dotychczas kantory wymiany przy składaniu podań o pozwolenie prowadzenia operacyj po 1 maja 1919 roku, są zwolnione od przepisu, zawartego w § 4 nin. rozp., dotyczącego deponowania w gotówce kapitału zakładowego.

8. Rozporządzenie niniejsze nabiera mocy obowiązującej z dniem ogłoszenia.

Warszawa, dnia 26 lutego 1919 r.

Minister Skarbu: *Dr. Englich.*

2. Rozporządzenie Ministra Skarbu z dn. 27 maja 1919 roku o kantorach wymiany, poz. 194 dz. u. Min. Skarbu.

Rozporządzenie Ministra Skarbu z dnia 23 lutego 1919 r. w sprawie otwierania i utrzymywania kantorów wymiany („Monitor Polski“ Nr. 46 z dnia 26 lutego 1919 r.) dotyczy tylko kantorów wymiany, istniejących i powstających na ziemiach Rzeczypospolitej Polskiej, które należały do b. zaboru rosyjskiego.

Dla ziem b. zaboru austrjackiego i niemieckiego nastąpią oddzielne zarządzenia.

Warszawa, dnia 27 maja 1919 r.

Minister Skarbu: *Karpiński.* Szef Sekcji: *Manteuffel.*

3. **Ustawa z dnia 23 marca 1920 r. o nadzorze nad przedsiębiorstwami bankowemi i kantorami wymiany, poz. 175 dz. u. Nr. 30.**

Art. 1. Do otwierania i prowadzenia domów bankowych i kantorów wymiany wymagana jest koncesja, wydana przez Ministra Skarbu, którego specjalnemu nadzorowi takie przedsiębiorstwa podlegają.

Zakres działania domów bankowych obejmuje wszelkie interesy bankierskie. Kantory wymiany mogą dokonywać wyłącznie kasowych operacyj wymiennych i tylko walorami i papierami procentowemi notowanemi na giełdach polskich.

Ustawa niniejsza nie obejmuje — z wyjątkiem wypadku, przewidzianego w art. 9 ust. 2 — spółek akcyjnych, spółdzielni, ani tych instytucyj kredytowych, które rządzą się statutami, zatwierdzonemi przez władzę państwową.

Art. 2. Czynnościami wymienionemi w art. 1 wolno trudnić się tylko osobom do tego upoważnionym i tylko w lokalach na ten cel przeznaczonych.

Art. 3. Ministra Skarbu upoważnia się:

1) do udzielania w miarę swego uznania koncesji lub odmowy na otwarcie i prowadzenie przedsiębiorstw, wymienionych w art. 1 ust. 1;

2) do ustalania minimalnej wysokości kapitału zakładowego takich przedsiębiorstw;

3) do ustanawiania nadzoru rządowego nad ich operacjami, oraz wydawania zarządzeń regulujących ten nadzór i ustalania kosztów nadzoru, obciążających te przedsiębiorstwa.

Art. 4. Osoby, ubiegające się o koncesję na otwarcie i prowadzenie domu bankowego lub kantoru wymiany, winny jednocześnie ze złożeniem podania udowodnić posiadanie kapitału zakładowego, potrzebnego do prowadzenia przedsiębiorstwa.

Art. 5. Od koncesyj, wydanych w myśl art. 1 ust. 1, ustanawia się, niezależnie od obowiązku uiszczania opłat i podatków, wprowadzonych przed ogłoszeniem niniejszej ustawy, jednorazową opłatę specjalną, pobieraną w złocie, w wysokości 1% od kapitału zakładowego. Opłata ta w każdym razie nie może wynosić mniej niż tysiąc marek w złocie.

Art. 6. Osoby, które po zadośćuczynieniu wymaganiom art. 4 i 5 uzyskały zezwolenie na prowadzenie przedsiębiorstw wymienionych w art. 1 ust. 1, obowiązane są przed otrzymaniem dowodu koncesji wpłacić do Polskiej Krajowej Kasy Pożyczkowej w gotowiźnie lub w polskich papierach procentowych do depozytu Ministerstwa Skarbu, tytułem zabezpieczenia roszczeń z prowadzenia przedsiębiorstwa wy-

niknąć mogących, kaucję w wysokości 10% sumy kapitału zakładowego. Kaucja ta pozostaje w depozycie Ministerstwa Skarbu przez cały czas trwania przedsiębiorstwa.

Art. 7. Koncesja na prowadzenie przedsiębiorstw, wymienionych w art. 1 ust. 1, nie może być odstąpiona osobie trzeciej bez zgody Ministra Skarbu. Przedsiębiorstwa, czynne na mocy niniejszej ustawy, nie mogą być wydzierżawiane ani oddawane w administrację poręczającą lub w zastaw.

Art. 8. Właściciele przedsiębiorstw, wymienionych w art. 1 ust. 1, są obowiązani:

1) utrzymywać i prowadzić księgi handlowe, podług zasad podwójnej księgowości handlowej;

2) wykonywać wszelkie zarządzenia Ministra Skarbu, wydawane na mocy niniejszej ustawy, zarówno ogólnie obowiązujące, jakoteż dotyczące poszczególnych przedsiębiorstw (art. 3 ust. 3);

3) dostarczać na każde żądanie Ministra Skarbu wiadomości i sprawozdań o stanie interesów przedsiębiorstwa.

Właściciele domów bankowych obowiązani są ponadto ogłaszać wiadomości o działalności tych przedsiębiorstw i ich stanie majątkowym w Gazecie Urzędowej i w organach prasy przez Ministra Skarbu wskazanych.

Art. 9. Przedsiębiorstwa wymienione w art. 1 podlegają nadzorowi rządowemu, ustanawianemu i normowanemu w myśl art. 3 ust. 3 niniejszej ustawy.

Ministrowi Skarbu służy prawo rozciągnięcia mocy obowiązującej przepisów, zawartych w niniejszym artykule oraz w art. 3 ust. 3, również na instytucje kredytowe bądź akcyjne, bądź spółdzielcze lub rządzące się własnemi statutami, zatwierdzonemi przez władzę państwową.

Prawa i obowiązki oraz porządek czynności osób, sprawujących nadzór, ustali Minister Skarbu.

Art. 10. Przekroczenie lub niewykonanie przepisów niniejszej ustawy lub wydanych na mocy jej zarządzeń będzie karane grzywną do wysokości 500.000 marek lub w razie jej nieściągalności aresztem do 6 miesięcy.

W razie ponowienia czynu karygodnego lub jeżeli czyn taki z powodu mieszczących się w nim znamion przestępstwa, ustawą karno-sądową przewidzianego, spowodował karno-sądowe skazanie winnego, Minister Skarbu może orzec odebranie przewidzianej w art. 1 ust. 1

koncesji oraz konfiskatę kaucji (art. 6) na rzecz Skarbu Państwa. W tym wypadku dom bankowy ulegnie likwidacji, kantor wymiany zwinięciu.

Przekroczenie art. 2 niniejszej ustawy karane będzie sądownie aresztem do trzech miesięcy, a nadto grzywną do wysokości 500.000 mk.

Art. 11. Ustawa niniejsza wchodzi w życie z dniem ogłoszenia. Z tą chwilą tracą moc obowiązującą wszelkiego rodzaju przepisy, stosowane dotychczas na całym obszarze Rzeczypospolitej Polskiej w przedmiocie przedsiębiorstw bankowych i kantorów wymiany, o ile są sprzeczne z niniejszą ustawą.

Art. 12. Właściciele domów bankowych i kantorów wymiany, czynnych w dniu wejścia w życie niniejszej ustawy, obowiązani są w terminie, określonym przez władzę wykonawczą (art. 13), uzyskać koncesję na dalsze prowadzenie swych przedsiębiorstw, w myśl postanowień niniejszej ustawy. Istniejącym domom bankowym, które nie otrzymają potwierdzenia koncesji, wyznaczy Minister Skarbu odpowiedni termin do przeprowadzenia likwidacji.

Art. 13. Wykonanie niniejszej ustawy poleca się Ministrowi Skarbu, o ile zaś chodzi o wykonanie jej na obszarze b. dzielnicy pruskiej — Ministrowi Skarbu w porozumieniu z Ministrem b. dzielnicy pruskiej.

Marszałek: *Trąmpczyński.* Prezydent Ministrów: *L. Skulski.* Minister Skarbu: w z. *Weinfeld.* Minister b. dzielnicy pruskiej: *Bohdan Chełmicki.*

4. Rozporządzenie Ministra Skarbu z dnia 17 kwietnia 1920 r. w sprawie spisu obcych walut i papierów, znajdujących się w instytucjach bankowych („Monitor Polski“ Nr. 93).

Na podstawie ustawy z dnia 23 marca 1920 r. (dz. ust. R. P. Nr. 30, poz. 175) zarządzam co następuje:

1) Wszystkie instytucje bankowe i kredytowe, podlegające nadzorowi, w myśl wspomnianej ustawy, mają sporządzić i wysłać do Ministerstwa Skarbu (Departament Kredytowy, Nowy Świat 69) wyciąg z ksiąg, zawierający spis wszystkich walut, czeków, przekazów i akredytyw w walutach zagranicznych, złożonych w nich pod jakimkolwiek tytułem, jak również stanowiących własność instytucji finansowej, co dotyczy także sald na rachunkach z dnia ogłoszenia niniejszego rozporządzenia.

2) Spis ten nie powinien obejmować walut i papierów rosyjskich, a także przekazów, czeków w walutach zagranicznych, wystawionych poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej, a płatnych w jej granicach.

3) Spis ten ma być dostarczony lub wysłany pocztą w ciągu 5 dni od daty ogłoszenia niniejszego rozporządzenia. Dla towarzystw akcyjnych na terenie b. Królestwa Kongresowego, oraz dla wszystkich in-

stytucyj finansowych w b. dzielnicy pruskiej i austrjackiej termin ten przedłuża się o 3 dni.

4) Spis ten winien zawierać: a) imię, nazwisko i adres klienta, względnie instytucji finansowej, której własnością jest dana waluta lub papier; b) rodzaj waluty, względnie papieru; c) przy czekach, przekazach i akredytywach miejsce płatności i nazwę instytucji wypłacającej; d) sumę, na którą opiewa waluta lub papier; e) rodzaj tytułu prawnego, na podstawie którego waluty lub papiery są złożone.

5) Niedostarczenie tego spisu, względnie podanie danych niezupełnych lub nieprawdziwych, pociąga za sobą skutki karne, przewidziane wyżej wymienioną ustawą.

Warszawa, dnia 17 kwietnia 1920 r.

Minister Skarbu: *W. Grabski.*

5. Rozporządzenie Ministra Skarbu (bez daty) w sprawie lombardowania i przyjmowania do depozytu walut zagranicznych oraz przekazów, czeków i akredytyw, płatnych w walutach zagranicznych, poz. 241 dz. u. Nr. 39 z dnia 19 maja 1920 r.

Na podstawie art. 13 ustawy z dnia 23 marca 1920 r. o nadzorze nad przedsiębiorstwami bankowemi i kantorami wymiany (dz. u. R. P. Nr. 30) zarządzam co następuje:

Art. 1. Wszelkiego rodzaju instytucjom finansowym nie wolno jest udzielać pożyczek pod zastaw walut zagranicznych, przekazów, czeków i akredytyw, płatnych w walutach zagranicznych, ani przyjmować ich do depozytu pod jakimkolwiek tytułem, o ile osoba składająca te papiery nie wylegitymuje się udzielonem przez Państwową Komisję przywozu i wywozu pozwoleniem na przywóz towaru, w sumie nie niższej od sumy wartości papieru, złożonego w instytucji bankowej.

Art. 2. Każde przyjęcie papieru, odpowiadające powyższym warunkom, powinno być zanotowane w księgach instytucji finansowej; do ksiąg tych należy zapisać nazwisko i adres tego, kto otrzymał pozwolenie, numer i datę pozwolenia, na samem zaś pozwoleniu należy adnotować wartość nominalną złożonych papierów i umieścić podpis instytucji, w której je złożono; pozwolenie przywozu, raz już przedstawione na usprawiedliwienie przyjęcia papierów, nie może być po raz drugi używane do tego samego celu.

Art. 3. Przekroczenie niniejszego rozporządzenia pociąga za sobą skutki karne, przewidziane w ustawie z dnia 23 marca 1920 r. (dz. u. R. P. Nr. 30 z 1920 r., poz. 175).

Art. 4. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia. Minister Skarbu: w z. *R. Rybarski.*

6. Rozporządzenie Ministra Skarbu z dn. 17 maja 1920 roku w przedmiocie domów bankowych i kantorów wymiany, poz. 291 dz. ust. Nr. 47.

Na podstawie art. 13 ust. z dnia 23 marca 1920 r. o nadzorze nad przedsiębiorstwami bankowemi i kantorami wymiany (dz. u. R. P. z 1920 r. Nr. 30, poz. 175) zarządzam co następuje:

Art. 1. Osoby pragnące uzyskać koncesje na otwarcie i prowadzenie domu bankowego lub kantoru wymiany powinny złożyć w Ministerstwie Skarbu odpowiednie podanie.

Podanie to winno zawierać:

1) imię i nazwisko petenta, jego zawód i stałe miejsce zamieszkania,

2) projektowane brzmienie firmy przedsiębiorstwa i wskazanie miejsca jego siedziby,

3) wysokość kapitału zakładowego,

4) rodzaj i zakres operacyj.

Art. 2. Koncesyj udzielać się będzie tylko pełnoletnim i nieposzlakowanym obywatelom Rzeczypospolitej; w tym celu do podania powyżej wymienionego należy załączyć:

1) świadectwo władzy policyjnej stałego miejsca zamieszkania petenta, że jest on obywatelem polskim i liczy przynajmniej 21 lat życia;

2) świadectwo o niekaralności i nieznajdowaniu się petenta pod sądem lub śledztwem;

3) świadectwo właściwego Sądu Okręgowego, że petent nie ma ogłoszonej upadłości;

4) dowód fachowego uzdolnienia do prowadzenia zamierzonego przedsiębiorstwa;

5) dowód, że projektowany kapitał zakładowy został w gotówce lub w polskich państwowych papierach procentowych złożony do Polskiej Krajowej Kasy Pożyczkowej lub miejscowej Kasy Skarbowej do depozytu na rachunek Ministerstwa Skarbu.

Art. 3. Jeżeli dom bankowy lub kantor wymiany ma powstać pod postacią spółki firmowej (jawnej) lub komandytowej, to do podania wymienionego w art. 1 powinien być dołączony wierzytelny odpis umowy spółki. W tym wypadku przepisy, zawarte w ust. 1—3 art. 2, dotyczą również wszystkich spólników osobiście odpowiedzialnych.

Art. 4. Wszystkie domy bankowe i kantory wymiany, czynne

przed dniem 9 kwietnia 1920 r., tj. przed wejściem w życie ustawy z dnia 23 marca 1920 r., nie wyłączając przedsiębiorstw, które były czynne na mocy koncesyj, wydanych przez Ministerstwo Skarbu przed dn. 9 kwietnia 1920 r., nie mogą nadal istnieć prawnie; wymienione zaś koncesje z przed 9 kwietnia 1920 r. uznaje się za nieważne.

Właściciele takich przedsiębiorstw, o ile pragną prowadzić je nadal na warunkach określonych powyżej wskazaną ustawą, powinni złożyć w Ministerstwie Skarbu podanie, zawierające:

1) brzmienie firmy przedsiębiorstwa, dokładny adres siedziby głównej i oddziałów,

2) imię i nazwisko właściciela,

3) wysokość kapitału zakładowego i kapitałów zapasowych przedsiębiorstwa,

4) rodzaj i zakres prowadzonych operacyj.

Do powyższego podania należy dołączyć:

a) wierzytelny wyciąg z rejestru handlowego,

b) dowody stwierdzające czas powstania i istnienia przedsiębiorstwa,

c) bilans za rok 1919 oraz miesięczne bilanse surowe za miesiące 1920 r., które upłynęły do dnia wniesienia podania,

d) dokładny wykaz zatrudnionych w przedsiębiorstwie zarządzających, prokurentów i innych pracowników oraz dokumenty ich dotyczące, a wyszczególnione w art. 2 ust. 1—4 niniejszego rozporządzenia,

e) oryginały lub uwierzytelnione odpisy dokumentów, na których podstawie przedsiębiorstwo było dotychczas czynne.

Od przedstawienia powyższych dokumentów wolne są te osoby, które już poprzednio złożyły je w Ministerstwie Skarbu w Warszawie. W tym wypadku w podaniu wskazać należy, kiedy dokumenty te zostały złożone.

Osoby, których przedsiębiorstwa już były czynne w dniu ogłoszenia powyżej wskazanej ustawy, winny udowodnić bilansem posiadanie minimalnego kapitału zakładowego, wymaganego w myśl art. 5 niniejszego rozporządzenia.

Art. 5. Najmniejszą wysokość kapitału zakładowego (art. 3 ust. 2 powołanej ustawy, oraz art. 1 ust. 3 i art. 4 ust. 3 niniejszego rozporządzenia)

określa się	w sumie marek polskich	
	dla domów bankowych	dla kantorów wymiany
dla miast:		
Warszawy, Łodzi, Lublina, Sosnowca, Lwowa i Krakowa	500.000	250.000

określa się	w sumie marek polskich dla domów bankowych	dla kantorów wymiany
dla miast:		
Będzina, Białegostoku, Błonia, Częstochowy, Garwolina, Kalisza, Kielc, Łomży, Pabjanic, Płocka, Radomia, Siedlec, Suwałk, Tomaszowa Rawskiego, Włocławka, Żyrardowa, Dąbrowy Górniczej, Białej, Brodów, Borysławia, Drohobycza, Jasła, Kołomyi, Podgórza, Przemyśla, Rzeszowa, Stanisławowa, Stryja, Tarnopola i Tarnowa	300.000	150.000
dla wszystkich innych miast	200.000	50.000

Art. 6. Koncesja upoważnia do prowadzenia tylko jednego przedsiębiorstwa. Dla każdego oddziału uzyskać należy osobną koncesję w myśl warunków ustawy z dnia 23 marca 1920 r. oraz niniejszego rozporządzenia — jak dla samoistnego przedsiębiorstwa.

Art. 7. Przedsiębiorstwa czynne przed wejściem w życie ustawy z dnia 23 marca 1920 r. powinny podanie o koncesję wnieść do Ministerstwa Skarbu najpóźniej przed upływem 1 miesiąca od dnia ogłoszenia niniejszego rozporządzenia. Przedsiębiorstwa, które w powyższym terminie takiego podania nie złożą, mają obowiązek przystąpienia do likwidacji swoich interesów i zamknięcia przedsiębiorstwa w terminie, przewidzianym w art. 10-tym ust. 2 i 3 niniejszego rozporządzenia.

Art. 8. Przedsiębiorstwa istniejące, które w terminie przepisanym w art. 7 złożyły podania o koncesje na dalsze ich prowadzenie, mogą być czynne dalej, aż do czasu rozstrzygnięcia podania przez Ministerstwo Skarbu (art. 9).

Art. 9. Na wniesione podanie każdy petent otrzyma rezolucję pisemną. Petenci, których podania będą uwzględnione, powinni w przeciągu 2 tygodni od daty zawiadomienia złożyć w Polskiej Krajowej Kasie Pożyczkowej lub w miejscowej Kasie Skarbowej specjalną opłatę w złocie w stosunku 1% od kapitału zakładowego, najmniej jednak w sumie 1000 mk. w monetach złotych wartości imiennej, obliczając wartość tychże monet według tabeli załączonej do art. 2 rozporządzenia Ministra Skarbu i Ministra Przemysłu i Handlu z dn. 20 lut. 1920 r. w sprawie płacenia cła od niektórych towarów w złocie (dz. ust. R. P. Nr. 19 z dnia 1 marca 1920 r. poz. 98) — oraz kaucję przewidzianą w art. 6 ustawy z dn. 23 marca 1920 r. (dz. ust. R. P. Nr. 30 z 1920 r.

poz. 175). Po złożeniu właściwych tego dowodów petent na ich podstawie otrzyma stanowczą koncesję, zdeponowany kapitał zakładowy zaś zostanie mu zwrócony.

Kaucję składać można w gotówce lub w polskich państwowych papierach procentowych, należy zaś wnieść ją do Polskiej Krajowej Kasy Pożyczkowej lub do miejscowej kasy skarbowej do depozytu Ministerstwa Skarbu.

Art. 10. Petenci, których podania będą odrzucone, mają obowiązek w ciągu 14 dni po doręczeniu im rezolucji odmownej (art. 9) odebrać w Ministerstwie Skarbu załączniki do ich podań.

Właściciele istniejących domów bankowych, którzy nie otrzymają zatwierdzenia koncesji, mają obowiązek w przeciągu 4 miesięcy od daty orzeczenia o odmowie zlikwidować swoje przedsiębiorstwa i zamknąć je.

Istniejące kantory wymiany, których koncesyj nie zatwierdzono, powinny być zamknięte w przeciągu 1 miesiąca od daty orzeczenia o odmowie.

Terminy te nie mogą być odraczane.

Likwidacja lub zwinięcie przedsiębiorstwa, nie przeprowadzone we właściwym terminie, pociąga za sobą odpowiedzialność w myśl art. 10 ustawy z dnia 23 marca 1920 roku.

Art. 11. Ustanowienie prokury lub pełnomocnictwa do zarządzania domem bankowym albo kantorem wymiany oraz wybór członków zarządu takiego przedsiębiorstwa, o ile ono zostanie zorganizowane w formie spółki z ograniczoną odpowiedzialnością, podlega zatwierdzeniu Ministra Skarbu.

Art. 12. Domy bankowe obowiązane są:

1) przedstawiać do Ministerstwa Skarbu bilanse roczne i miesięczne:

roczne — najpóźniej w terminie 3-miesięcznym po zamknięciu roku operacyjnego, miesięczne zaś w terminie 15-dniowym po upływie ostatniego miesiąca,

2) ogłaszać bilanse roczne w terminie, przewidzianym dla składania ich w Ministerstwie Skarbu (ust. 1), w „Monitorze Polskim",

3) wywieszać bilanse roczne i miesięczne w lokalu przedsiębiorstwa (centrali i oddziałach) na widocznem miejscu.

Art. 13. W lokalach domów bankowych i kantorów wymiany należy na widocznem miejscu wywieszać dzienne ursy giełdowe.

Każdemu klientowi należy przy operacjach wymiennych wydawać kwit z wyszczególnieniem sumy, kursu i daty tranzakcji.

Art. 14. Rozporządzenie niniejsze obowiązuje na obszarach b. Królestwa Kongresowego i b. zaboru austrjackiego od dnia jego ogłoszenia.

Warszawa, dnia 17 maja 1920 roku.

Minister Skarbu: *W. Grabski.*

O.O.K.M.S. KRAKÓW

DODATEK

Już po wydrukowaniu tego zeszytu „Praw Państwa Polskiego“ sejm uchwalił doniosłą zmianę statutów Polskiej Kasy Pożyczkowej, mocą której na przyszłość wolno jej przyjmować gotówkowe wkłady oprocentowane, w przeciwstawieniu do dotychczasowego statutu, dozwalającego jedynie przyjmowania wkładów bezprocentowych. Rząd i sejm spodziewają się, że zmiana przyczyni się do wzmożenia przypływu gotówki, że Kasa będzie mogła w wyższym stopniu, niż dotychczas, pożyczać państwu bez wybijania nowych pieniędzy papierowych. Nadto uchylono możność udzielania pożyczek państwu i gminom, przyzwolonych przez Radę ministrów, którą poprzedni statut dopuszczał w pewnych wypadkach.

Ustawa z dnia 15 kwietnia 1921 r. o zmianie artykułów 10 i 12 ustawy Polskiej Krajowej Kasy Pożyczkowej (dz. pr. z 1918 r. Nr. 19, poz. 56), dz. u. poz. 227.

Art. 1. Artykuły 10 i 12 ustawy Polskiej Krajowej Kasy Pożyczkowej z dnia 7 grudnia 1918 r. (dz. pr. Nr. 19, poz. 56) otrzymują brzmienie następujące:

Art. 10. Polska Krajowa Kasa Pożyczkowa: 1) przyjmuje wkłady gotówkowe na rachunki: a) terminowe, b) bezterminowe (a vista) i c) rachunki przekazowe; 2) wydaje: a) przekazy krajowe, b) ustalone osobną ustawą zagraniczne przekazy kasowe.

Wkłady gotówkowe mogą być przyjmowane bezprocentowo lub na oprocentowanie, stosownie do przepisów, które wyda Minister Skarbu.

Art. 12. Polska Krajowa Kasa Pożyczkowa może wydawać na zasadzie uchwał sejmowych krótkoterminowe, najwyżej 6-miesięczne pożyczki Skarbowi Państwa na zastaw zobowiązań skarbowych i gminom na zastaw ich obligów.

Polska Krajowa Kasa Pożyczkowa może pobierać procenty jedynie za tę część pożyczek, udzielonych Skarbowi Państwa, która przewyższa sumę rzeczywiście dokonanej niepokrytej emisji biletów Polskiej Krajowej Kasy Pożyczkowej, obliczoną bez włączenia emisyj, dokonanych na podstawie art. 2 z dnia 26 marca 1920 roku (dz. ust. Nr. 31, poz. 179).

Wysokość procentu, przewidzianego w ustępie poprzednim, ustala Rada Ministrów, na wniosek Ministra Skarbu.

Wysokość stopy procentowej od pożyczek, zaciągniętych przez gminy w Polskiej Krajowej Kasie Pożyczkowej, ustala Minister Skarbu na wniosek dyrekcji Polskiej Krajowej Kasy Pożyczkowej.

Art. 2. Ustawa niniejsze wchodzi w życie z dniem jej ogłoszenia.

Art. 3. Wykonanie niniejszej ustawy powierza się Ministrowi Skarbu.

Marszałek: *Trąmpczyński*. Prezydent Ministrów: *Witos*. Minister Skarbu: *Steczkowski*.

SPIS TREŚCI.

Str.

Wstęp 1

I. Waluta i pożyczki państwowe 3

1. Dekret z dnia 30 października 1918 r. Rady Regencyjnej Królestwa Polskiego w sprawie wypuszczenia pożyczki państwowej, poz. 32 dz. pr. Król. Pol. Nr. 14 4
2. Komunikat Min. Sk. z dnia 5 listopada 1918 r. o emisji asygnat („Monitor Polski“ Nr. 192 z 4 listopada 1918 r.). 5
3. Komunikat Min. Sk. o emisji asygnat (bez daty). Dz. urz. Ministerstwa Skarbu Nr. 1 z 31 stycznia 1919 r. 5
4. Ust. Polskiej Krajowej Kasy Pożyczkowej z 7 grudnia 1918 roku poz. 56 dz. pr. p. p. Nr. 19. 5
5. Rozp. wykonawcze Min. Sk. z dnia 28 grudnia 1918 r., poz. 100 dz. pr. p. Nr. 5 z r. 1919 8
6. Dekret o przygotowaniu 500 miljonów marek polskich z dnia 31 grudnia 1918 r. poz. 89 dz. pr. p. z r. 1919 Nr. 10. 9
7. Odezwa rządu z dnia 20 stycznia 1919 r. w sprawie pożyczki („Monitor Polski“ Nr. 15 z 20 stycznia 1919). 9
8. Rozp. Min. Sk. w sprawie asygnat z dnia 26 stycznia 1919 r. („Monitor Polski“ Nr. 34). 10
9. Dekret z dnia 29 stycznia 1919 r. o skarbie narodowym, powstałym z ofiar prywatnych, poz. 129 dz. pr. p. Nr. 11. 11
10. Dekret z dnia 4 lutego 1919 r. o zakazie wywozu kruszców w monetach, sztabach i wyrobach, poz. 144 dz. pr. p. Nr. 13. 11
11. Dekret w przedmiocie jednostki monetarnej waluty polskiej z d. 5 lutego 1919 r. poz. 174 dz. pr. p. Nr. 14. 11
12. Dekret o dalszej emisji marek z 7 lutego 1919 r., poz. 167 dz. pr. Nr. 14 12
13. Rozp. Min. Sk. z dn. 22 lutego 1919 r. w przedmiocie zakazu wwozu znaków pieniężnych w walucie austrjacko-węgierskiej. („Monitor Polski“ Nr. 45 z dnia 25 lutego 1919 roku). 12
14. Obwieszczenie Min. Sk. z dnia 24 lutego 1919 r. w sprawie wyjaśnienia dekretu z dnia 7 lutego 1919 r. w przedmiocie upoważnienia Dyrekcji Polskiej Krajowej Kasy Pożyczkowej do przygotowania 250 miljonów marek polskich, poz. 228 dz. p. p. Nr. 19. 13
15. Rozp. Min. Sk. z dnia 5 marca 1919 r. w przedmiocie opłaty ceł („Monitor Polski“ Nr. 50). 13
16. Rozp. Min. Sk. z dnia 4 marca 1919 r. w przedmiocie zakazu wwozu znaków pieniężnych w walucie niemieckiej i rosyjskiej. („Monitor Polski“ Nr. 54). 13
17. Ust. z dnia 28 lutego 1919 r. w sprawie nazwy monety polskiej, poz. 230 dz. pr. p. Nr. 20 14
18. Ust. z dnia 7 marca 1919 r. w przedmiocie przyznania prawa pupilarności papierom pożyczki państwowej z dnia 30 października 1918 r. poz. 236 dz. pr. Nr. 14. 14
19. Ust. z dnia 11 marca 1919 r. w przedmiocie czasowego zakazu przywozu

Str.

znaków pieniężnych w walucie austrjacko-węgierskiej, niemieckiej i rosyjskiej, poz. 237 dz. pr. Nr. 14 14
20. Przepisy wykonawcze do ustawy z dnia 11 marca 1919 r. wydane przez Min. Sk. 17 marca 1919 r. („Monitor Polski" Nr. 65). 15
21. Ust. z dnia 26 marca 1919 r. w przedmiocie obowiązkowego stemplowania papierowych znaków pieniężnych, ich opodatkowania i częściowej ich wymiany na asygnaty pożyczki państwowej, poz. 245 dz. pr. p. Nr 27. . . 17
22. Ust. z dnia 28 marca 1919 roku w sprawie zaciągnięcia pożyczki w wysokości 5 miljardów franków, poz. 252 dz. pr. p. Nr. 29. 20
23. Ust. z dnia 9 maja 1919 r. w przedmiocie wymiany znaków obiegowych, znajdujących się na ziemiach polskich, poz. 296 dz. pr. p. Nr. 41. . . . 21
24. Ust. z dnia 9 maja 1919 r. w przedmiocie udzielenia kredytu gwarancyjnego do sumy 20 miljonów (dwudziestu miljonów) angielskich funtów sterlingów dla przemysłowców włókienniczych przez Polską Krajową Kasę Pożyczkową poz. 297 dz. pr. p. Nr. 41. 22
25. Ust. z dnia 30 maja 1919 r. w przedmiocie dalszego kredytu dla Skarbu Państwa w wysokości pięciuset miljonów marek w Polskiej Kasie Pożyczkowej, poz. 312 dz. pr. p. Nr 44. 22
26. Ust. z dnia 30 maja 1919 r. w przedmiocie przeznaczenia 75.000.000 marek na ulgowe pożyczki dla przemysłowców, poz. 313 dz. pr. p. Nr. 44. . . . 22
27. Rozporządzenie Min. Sk. z dnia 23 września 1919 r. w przedmiocie transakcyj markami polskiemi. („Monitor Polski" Nr. 218 z dnia 27 września 1919 roku). 23
28. Rozp. Min. Sk. z dnia 14 października 1919 r. w sprawie asygnat 5%-ej Pożyczki Państwowej 1918 r. („Monitor Polski" Nr. 228). 24
29. Ust. z dnia 7 listopada 1919 r. o przymusowym wykupie monet złotych i srebrnych oraz złota i srebra w stanie nieprzerobionym, poz. 463 dz. u. R. P. Nr. 84. 25
30. Ust. z dnia 20 listopada 1919 r. o walucie w obrębie b. dzielnicy pruskiej poz. 492 dz. u. Nr. 91. 27
31. Rozp. Min. Sk. w przedmiocie ustanowienia stosunku marek polskich do koron, poz. 513 dz. u. R. P. Nr. 96 z 24 grudnia 1919 r. 28
32. Rozp. Min. Sk. z dnia 22 grudnia 1919 r. w przedmiocie przyjmowania przez Polską Krajową Kasę Pożyczkową i przez Kasy Skarbowe wkładów w walucie koronowej („Monitor Polski" Nr. 281). 28
33. Komunikat Min. Sk. o walucie w b. dzielnicy pruskiej („Monitor Polski" Nr. 10 z 14 stycznia 1920 r.). 29
34. Rozp. Min. Sk. z dnia 14 stycznia 1920 r. w przedmiocie dopłaty do ceł (agia), poz. 35 dz. u. Nr. 5. 30
35. Ust. z dnia 15 stycznia 1920 r. w przedmiocie ustanowienia marki polskiej prawnym środkiem płatniczym na całym obszarze Rzeczypospolitej, poz. 26 dz. u. Nr. 5. 30
36. Ust. z dn. 30 stycznia 1920 r. w przedmiocie uchylenia mocy obowiązującej ustawy z dn. 7 listopada 1919 r. o przymusowym wykupie monet złotych i srebrnych, oraz złota i srebra w stanie nieprzerobionym, poz. 56 dz. u. Nr. 10. 31
37. Uchwała Sejmu z dn. 13 lutego 1920 roku, uzupełniająca uchwałę Sejmu z dnia 20 lutego 1919 r. (dz. pr. z 1919 roku Nr. 19, poz. 226), poz. 84 dz. u. Nr. 17. 31
38. Ust. z dn. 13 lut. 1920 r. w przedmiocie dalszej emisji biletów Polskiej Krajowej Kasy Pożyczkowej, poz. 85 dz. u. Nr. 17. 31
39. Ust. z dn. 27 lut. 1920 r. w przedmiocie wypuszczenia pięcioprocentowej długoterminowej wewnętrznej pożyczki państwowej z 1920 roku, poz. 152 dz. u. Nr. 25. 32
40. Rozp. Min. Sk. z dnia 10 marca 1920 r. w przedmiocie zniesienia zakazu przywozu znaków pieniężnych w walucie niemieckiej, poz. 156 dz. u. Nr. 25. 33
41. Ust. z dn. 24 marca 1920 r. o stemplowaniu i wymianie banknotów koronowych, emitowanych przez Bank austr.-węg., poz. 166 dz. u. Nr. 28. . . 34
42. Ust. z dnia 24 marca 1920 r. w przedmiocie zamiany asygnat pożyczki

Str.

państwowej z r. 1918, subskrybowanej w złocie, po kursie nominalnym, na obligacje pożyczki z 1920 r., poz. 167 dz. u. Nr. 28. 37
43. Ust. z dn. 26 marca 1920 r. w przedmiocie uzupełnienia ustawy z dnia 13 lutego 1920 r. (dz. ust. Nr. 17 poz. 85), dotyczącej dalszej emisji biletów Polskiej Krajowej Kasy Pożyczkowej, poz. 179 dz. u. Nr. 31. . . . 37
44. Komunikat Min. Sk. o pożyczce dolarowej, poz. 178 dz. urz. Min. Skarbu Nr. 13 z dnia 7 kwietnia 1920 r. 38
45. Rozp. Min. Sk. z dnia 10 kwietnia 1920 r. w sprawie zmiany art. VI przepisów wykonawczych do ustawy z dnia 11 marca 1919 r. w przedmiocie czasowego zakazu przywozu znaków pieniężnych w walucie austr.-węg., niemieckiej i rosyjskiej, poz. 202 dz. u. Nr. 36. 39
46. Rozp. Min. Sk. Nr. 41982/20 z dnia 15 kwietnia 1920 r. w przedmiocie przyjmowania obligacyj 5% wewnętrznych długo i krótkoterminowych pożyczek państwowych z 1920 roku, jako kaucyj i wadjów, oraz przechowywania i lombardowania tych obligacyj („Monitor Polski“ Nr. 103). . . . 40
47. Rozp. Min. Sk. z dnia 17 kwietnia 1920 r. w przedmiocie przyjmowania banknotów koronowych w b. okupacji i zaborze niemieckim przy wpłatach na pożyczki państwowe z r. 1920. („Monitor Polski“ Nr. 93). 41
48. Komunikat Min. Sk. o banknotach koronowych („Monitor Polski“ Nr. 98). 41
49. Komunikat Min. Sk. o zakazach przywozu banknotów, poz. 245 dz. urz. Min. Skarbu Nr. 16 z dnia 30 kwietnia 1920 r. 41
50. Ust. z dnia 29 kwietnia 1920 r. o zakazie dokonywania wypłat w walucie rublowej rosyjskiej i przerachowaniu zobowiązań rublowych na marki polskie, poz. 216 dz. u. Nr. 38. 42
51. Ust. z dnia 30 kwietnia 1920 r. w przedmiocie dalszej emisji biletów Polskiej Krajowej Kasy Pożyczkowej, poz. 217 dz. u. Nr. 38. 43
52. Ust. z dnia 30 kwietnia 1920 r. o biletach skarbowych, poz. 218 dz. u. Nr. 38 43
53. Ust. z dnia 30 kwietnia 1920 r. o wypuszczeniu serji I. biletów skarbowych, poz. 219 dz. u. Nr. 38. 44
54. Ust. z dnia 30 kwietnia 1920 r. w przedmiocie papierów, mających bezbieczeństwo pupilarne, poz. 220 dz. u. Nr. 38. 45
55. Ust. z dnia 30 kwietnia 1920 r. w przedmiocie przyznania bonifikacji posiadaczom asygnat 5%-ej wewnętrznej pożyczki państwowej z 1918 roku, poz. 221 dz. u. Nr. 38. 45
56. Rozp. Min. Sk. z dnia 1 maja 1920 r. w przedmiocie przyjmowania rubli carskich przy wpłatach na 5% wewnętrzne pożyczki państwowe z 1920 r. poz. 226 dz. u. Nr. 38. 46
57. Ust. z dnia 11 maja 1920 r. w przedmiocie przyjmowania obligacyj wojennych pożyczek austrjackich przy subskrypcji wewnętrznej, długoterminowej pożyczki państwowej z r. 1920, poz. 250 dz. u. Nr. 42. 47
58. Ust. z dnia 10 maja 1920 r. w przedmiocie uwolnienia 5% długoterminowej, wewnętrznej pożyczki państwowej od jednorazowej daniny majątkowej, poz. 273 dz. u. Nr. 45. 47
59. Rozp. Min. Sk. z dnia 21 maja 1920 r. w sprawie wykonania ustawy z dn. 11 maja r. b. w przedmiocie przyjmowania obligacyj austrjackich pożyczek wojennych przy wpłatach na 5% długoterminową wewnętrzną pożyczkę państwową z r. 1920, poz. 296 dz. u. Nr. 47. 48
60. Komunikat Min. Sk. o obligacjach austrjackich pożyczek wojennych. („Monitor Polski“ Nr. 120). 50
61. Ust. z dnia 9 lipca 1920 r. o rejestracji i stemplowaniu obligacyj austrjackich pożyczek wojennych, poz. 387 dz. u. Nr. 61. 52
62. Ust. z dnia 16 lipca 1920 roku w przedmiocie 4% państwowej pożyczki premjowej, poz. 391 dz. u. Nr. 61. 53
63. Ust. z dnia 14 lipca 1920 r. o zmianie art. 5 punktu a) ustawy Polskiej Krajowej Kasy Pożyczkowej. (Dz. pr. z r. 1918 Nr. 19 poz. 56), poz. 402 dz. ust. Nr. 62. 54
64. Ust. z dnia 15 lipca 1920 roku o zakazie wywozu za granicę kruszców szlachetnych, poz. 404 dz. u. Nr. 62. 54

Str.

65. Ust. z dnia 16 lipca 1920 r. w przedmiocie otworzenia dla skarbu kredytu w Polskiej Krajowej Kasie Pożyczkowej, poz. 413 dz. u. Nr. 63. 55
66. Rozp. Min. Sk. z dnia 16 lipca 1920 r. uzupełniające rozporządzenie z dn. 21 maja 1920 r. w sprawie wykonania ustawy z dnia 11 maja 1920 roku (dz. u. Nr. 42) w przedmiocie przyjmowania obligacyj austrjackich pożyczek wojennych przy wpłatach na 5% długoterminową wewnętrzną pożyczkę państwową z r. 1920, poz. 423 dz. u. Nr. 63. 55
67. Ust. z dnia 16 lipca 1920 roku o dalszej emisji biletów Polskiej Krajowej Kasy Pożyczkowej, poz. 454 dz. u. Nr. 67. 56
68. Ust. z dnia 16 lipca 1920 r. w przedmiocie wewnętrznej przymusowej pożyczki państwowej, poz. 455 dz. u. Nr. 67. 57
69. Rozp. Min. Sk. z dnia 9 września 1920 r. w przedmiocie przeprowadzenia 4%-ej Państwowej Pożyczki Premjowej, poz. 599 dz. u. Nr. 91 58
70. Rozp. Rady Obrony Państwa z dnia 17 września 1920 r. w przedmiocie zmiany art. 4 ustawy z dnia 16 lipca 1920 r. w przedmiocie 4% państwowej pożyczki premjowej (dz. u. Nr. 71 poz. 391), poz. 601 dz. u. Nr. 92. 60
71. Rozp. Rady Obrony Państwa z dnia 22 września 1920 r. o dalszej emisji biletów Polskiej Krajowej Kasy Pożyczkowej, poz. 605 dz. u. Nr. 92. . . 60
72. Rozp. Min. Sk. z dnia 30 września 1920 r. o przedłużeniu zapisów na 5% długoterminową wewnętrzną pożyczkę państwową z r. 1920 oraz o wpłacie obligacyj austrjackich pożyczek wojennych przy zapisach na 5% długoterminową wewnętrzną pożyczkę państwową (dz. u. Nr. 95). 61
73. Obwieszczenie Marszałka Sejmu Ustawodawczego Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 27 października 1920 r. w sprawie rozporządzenia Rady Obrony Państwa z dnia 22 września 1920 roku o dalszej emisji biletów Polskiej Krajowej Kasy Pożyczkowej („Monitor Polski“ Nr. 257). 62
74. Obwieszczenie Marszałka Sejmu Ustawodawczego Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 27 października 1920 r. w sprawie rozporządzenia Rady Obrony Państwa z dnia 17 września 1920 roku w przedmiocie zmiany art. 4 ust. z dnia 16 lipca 1920 r. w przedmiocie 4% ej państwowej pożyczki premjowej („Monitor Polski“ Nr. 257). 62
75. Ust. z dnia 28 października 1920 r. w pszedmiocie przeprowadzenia wewnętrznej przymusowej pożyczki państwowej, poz. 692 dz. u. Nr. 105 . . 63
76. Rozp. Min. Sk. z dn. 19 listopada 1920 r. w przedmiocie przyjmowania zawinkulowanych obligacyj austrjackich pożyczek wojennych przy wpłatach na 5% wewnętrzną długoterminową pożyczkę państwową z roku 1920, poz. 720 dz. u. Nr. 109. 66
77. Ust. z dnia 19 listopada 1920 r. o upoważnieniu Ministra Skarbu do udzielenia gwarancji finansowej do sumy 400,000.000 marek polskich, poz. 734 dz. u. Nr. 112. 67
78. Ustawa z dnia 25 listopada 1920 r. w przedmiocie przyznania obligacjom Towarzystwa Kredytowego Przemysłu Polskiego gwarancji skarbowej oraz uproszczonego ściągania należności rzeczonego Towarzystwa, poz. 737 dz. u. Nr. 112. 68
79. Ust. z dnia 26 listopada 1920 r. o kredycie Skarbu Państwa w Polskiej Krajowej Kasie Pożyczkowej, poz. 738, dz. u. Nr. 112. 69
80. Ust. z dnia 26 listopada 1920 r. o dalszej emisji biletów Polskiej Krajowej Kasy Pożyczkowej, poz. 739 dz. u. Nr. 112. 70
81. Komunikat Min. Sk. w sprawie pożyczki przymusowej („Monitor Polski“ Nr. 285 z 1920 r.). 70
82. Komunikat Min. Sk. w sprawie lombardowania pożyczki premjowej („Monitor Polski“ Nr. 1 z 1921 r.). 70
83. Rozp. z dnia 24 grudnia 1920 r. w przedmiocie wykonania ustawy o rejestracji i ostemplowaniu austrjackich pożyczek wojennych, poz. 3 dz. u. Nr. 1 z 1921 r. 71
84. Rozp. Min. Sk. z dnia 11 stycznia 1921 r. w przedmiocie podwyższenia agio od cła, poz. 48 dz. u. Nr. 9. 74
85. Ust. z dnia 4 lutego 1921 r. o upoważnieniu Ministra Skarbu do udzielenia państwowej gwarancji finansowej do sumy 2,000.000 funtów szterlingów

Str.

dla zobowiązań, zaciągniętych przez Związek Syndykatów Rolniczych p. f. „Kooperacja Rolna", poz. 81 dz. u. Nr. 14. 75

II. Obrót dewizami. 76

1. Rozp. Min. Sk. z dnia 23 września 1919 r. w przedmiocie utworzenia Państwowej Centrali Dewiz („Monitor Polski" Nr. 215). 76
2. Rozp. Min. Sk. z dnia 24 listopada 1919 r. w przedmiocie zniesienia Państwowej Centrali Dewiz („Monitor Polski" Nr. 257). 78
3. Ust. z dnia 9 lipca 1920 roku w przedmiocie udzielenia Rządowi pełnomocnictw do wydawania rozporządzeń w sprawie regulowania obrotu pieniężnego z krajami zagranicznemi, poz. 347 dz. u. Nr. 56. 79
4. Rozp. Min. Sk. z dnia 7 sierpnia 1920 r. o ograniczeniu obrotów dewizami i walutami zagranicznemi, poz. 505 dz. u. Nr. 73. 80
5. Regulamin czynności Komisji dewizowej i banków dewizowych, ogłoszony rozporządzeniem Min. Sk. z 7 sierpnia 1920 r., poz. 506 dz. u. Nr. 73. . 83
6. Komunikat Min. Sk. w sprawie obrotu dewizami, poz. 467 dz. urz. Min. Sk. Nr. 31 z dn. 31 sierpnia 1920 r. 88
7. Rozp. Min. Sk. z dnia 16 września 1920 r. w porozumieniu z Min. Sprawiedl. i Min. b. dzieln. pruskiej w sprawie uzupełnienia rozporządzenia o ograniczeniu obrotów dewizami i walutami zagranicznemi, poz. 580 dz. u. Nr. 88. 89
8. Rozp. Min. Sk. z dnia 1 września 1920 r. w porozumieniu z Min. b. dzieln. pruskiej w sprawie uzupełnienia postanowień regulaminu dla Komisji Dewizowej i banków dewizowych, poz. 584 dz. u. Nr. 89. 90
9. Rozp. Min. Sk. z dnia 25 września 1920 r. w porozum. z Min. Sprawiedl. i Min. b. dzieln. pruskiej w przedmiocie zmiany rozporządzenia o ograniczeniu obrotu dewizami i walutami zagranicznemi (dz. ust. Nr. 73 poz. 505), poz. 616 dz. ust. Nr. 92. 91
10. Rozp. Min. Sk. z dn. 16 listopada 1920 r. w porozum. z Min. Sprawiedl. i Min. b. dzieln. pruskiej w przedmiocie zmiany art. 15 rozporządzenia o ograniczeniu obrotu dewizami i walutami zagranicznemi, poz. 714 dz. u. Nr. 108. 92
11. Rozp. Min. Sk. z dnia 15 stycznia 1921 r. w przedmiocie sprzedaży wywożonych towarów za walutę polską i zagraniczną, poz. 67 dz. u. Nr. 12. 92
12. Rozp. Min. Sk. i Min. b. dzieln. pruskiej z dnia 31 grudnia 1920 roku o ograniczeniu obrotów dewizami i walutami zagranicznemi, poz. 104 dz. u. Nr. 18 z r. 1921. 93
13. Rozp. Min. Sk. i Min. b. dzieln. pruskiej z dnia 15 stycznia 1921 roku, poz. 105 dz. u. Nr. 18 w przedmiocie wykonania rozporządzenia o ograniczeniu obrotów dewizami i walutami zagranicznemi. 97

III. Przepisy o instytucjach bankowych i kantorach wymiany . 99

1. Rozp. Min. Sk. z dnia 26 lutego 1919 r. („Monitor Polski" Nr. 46) w sprawie otwierania i utrzymywania kantorów wymiany 99
2. Rozp. Min. Sk. z dnia 27 maja 1919 r. o kantorach wymiany, poz. 194 dz. u. Min. Sk. 100
3. Ust. z dnia 23 marca 1920 r. o nadzorze nad przedsiębiorstwami bankowemi i kantorami wymiany, poz. 175 dz. u. Nr. 30. 101
4. Rozp. Min. Sk. z dnia 17 kwietnia 1920 r. w sprawie spisu obcych walut i papierów, znajdujących się w instytucjach bankowych („Monitor Polski" Nr. 93). 103
5. Rozp. Min. Sk. (bez daty) w sprawie lombardowania i przyjmowania do depozytu walut zagranicznych oraz przekazów, czeków i akredytyw, płatnych w walutach zagranicznych, poz. 241 dz. u. Nr. 39 z dnia 19 maja 1920 r. 104
6. Rozp. Min. Sk. z dnia 17 maja 1920 r. w przedmiocie domów bankowych i kantorów wymiany, poz. 291 dz. ust. Nr. 47. 105

Dodatek

Ustawa z dnia 15 kwietnia 1921 r. o zmianie artykułów 10 i 12 ustawy Polskiej Krajowej Kasy Pożyczkowej (dz. pr. z 1918 r. Nr. 19, poz. 56), dz. u. poz. 227. 110

BIBLIOTEKA NAUKOWA
WAP
37951/2